

Diagnoza
społeczno-gospodarcza
i przestrzenna
Gminy Miasto Mrągowo

Mrągowo

Spis treści

Wstęp	2
1. PODSTAWOWE INFORMACJE O MRĄGOWIE	3
2. SFERA PRZESTRZENNA	5
2.1. Układ przestrzenny	5
2.2. Dostępność komunikacyjna	8
2.3. Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna	11
3. SFERA ŚRODOWISKOWA	18
3.1. Walory środowiska naturalnego	18
3.2. Formy ochrony przyrody	19
3.3. Ochrona środowiska	19
3.4. Programy środowiskowe realizowane przez Gminę Miasto Mrągowo	25
4. SFERA SPOŁECZNA	26
4.1. Ludność i procesy demograficzne	26
4.2. Kultura i dziedzictwo	31
4.3. Sport, rekreacja i turystyka	40
4.4. Polityka społeczna	47
4.5. Edukacja i wychowanie	53
4.6. Kapitał społeczny	57
4.7. Bezpieczeństwo publiczne	62
5. SFERA GOSPODARCZA	64
5.1. Przedsiębiorczość	64
5.2. Atrakcyjność inwestycyjna	66
5.3. Rynek pracy	69
5.4. Finanse samorządowe	75
6. DIAGNOZA PORÓWNAWCZA	79
7. KONSULTACJE SPOŁECZNE	90
8. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW	120

Wstęp

Niniejszy dokument przedstawia syntetyczną ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Mrągowo pod kątem obecnego, jak i przyszłego rozwoju lokalnego. Główne wnioski z Diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej stanowią punkt wyjścia dla przygotowania *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Miasto Mrągowo do roku 2030*.

Analizę przeprowadzono z podziałem na 4 strefy: przestrzenną, środowiskową, społeczną oraz gospodarczą. Strefa przestrzenna obejmuje zagadnienia związane z m.in. infrastrukturą techniczną, mieszkalnictwem, dostępnością komunikacyjną. Sfera środowiskowa przedstawia najważniejsze informacje związane z walorami środowiska naturalnego i ochroną klimatu. W sferze społecznej przeanalizowano procesy demograficzne, system edukacji i polityki społecznej, społeczną aktywność mieszkańców, bezpieczeństwo publiczne, jak również ofertę kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyczną. Natomiast w sferze gospodarczej zostały omówione zagadnienia związane z przedsiębiorczością mieszkańców, atrakcyjnością inwestycyjną Miasta, aktywnością zawodową mieszkańców oraz stanem finansów Gminy Miasta Mrągowo.

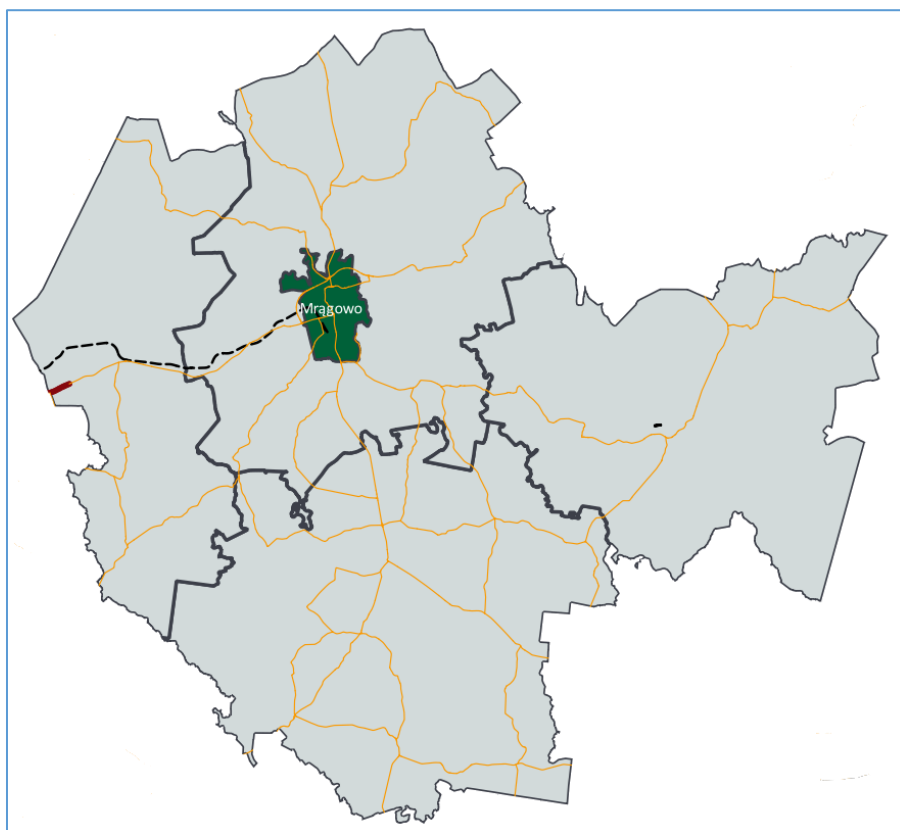
Prezentując dane dla Miasta Mrągowo, posłużono się diagnozą porównawczą na tle powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju, a także w rozdziale 6 niniejszego opracowania czterech wybranych jednostek samorządowych: Giżycka, Lidzbarka Warmińskiego, Zakopanego oraz Augustowa. Wybór miast do diagnozy porównawczej podyktowany jest podobnym charakterem struktury osadniczej i potencjałem turystycznym.

Analiza została wykonana w oparciu o najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne w okresie 2017-2021, głównie te pochodzące z baz Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej BDL GUS), Urzędu Miejskiego w Mrągowie i jego jednostek podległych oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O MRĄGOWIE

Mrągowo położone jest w środkowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie mrągowym. Miasto otoczone jest z każdej strony gminą wiejską Mrągowo, dzięki czemu powstały wzajemne zależności funkcjonalno-przestrzenne. Mrągowo zajmuje powierzchnię 14,81 km², co stanowi 1,39% powierzchni powiatu mrągowego.

Rysunek 1. Miasto Mrągowo na tle powiatu mrągowego

Źródło: Internet, <https://mragowo-2021.curulis.pl/informacje-podstawowe/po%C5%82o%C5%BCenie-i-podstawowe-parametry> (dostęp, 23.01.2023r.)

Miasto leży w **Obszarze Funkcjonalnym Krainy Wielkich Jezior Mazurskich**, wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Uzasadnieniem wyznaczenia obszaru jest wyróżnienie w skali kraju pod względem systemów wodnych oraz infrastruktury turystycznej i stanowi kluczowy potencjał do turystyki masowej w województwie¹. Na terenie Mrągowo znajdują się jeziora: Czos, Sułtapie Małe, Sołtyskie, Juno, Czarnym i rzeka Dajna.

Natomiast pod względem fizjograficznym Mrągowo położone jest w makroregionie Pojezierza Mazurskiego, w mezoregionie Pojezierza Mrągowskiego.

Mrągowo położone jest w odległości:

1. do większych ośrodków miejskich:

¹ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

- 64 km od Olsztyna,
  - 196 km od Gdańska,
  - 197 km od Warszawy,
2. do większych zagranicznych ośrodków miejskich:
- 126 km od Kaliningradu,
  - 347 km od Wilna,
3. do przejść granicznych:
- 90 km od przejścia granicznego z Rosją w Bezledach,
  - 160 km do przejścia granicznego z Litwą,
  - 210 km do przejścia granicznego z Białorusią,
4. do lotnisk:
- 59 km do Portu lotniczego Olsztyn-Szymany,
  - 259 km do Portu lotniczego Gdańsk-Rębiechowo im. Lecha Wałęsy,
  - 230 km do Portu lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Miasto Mrągowo **współpracuje z kilkoma miastami partnerskimi** w dziedzinie życia np.: kultury i promocji, sportu i turystyki, edukacji, wymiany młodzieży oraz wymiany doświadczeń. Miasta partnerskie to:

- Grünberg (Niemcy, akt współpracy podpisano 06.06.1993r.)
- Limanowa (Polska, 02.10.2006r.).

Gmina Miejska Mrągowo **przynależy do organizacji:**

- Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich,
- Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich,
- Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Mrągowska”,
- Stowarzyszenie „Szesnastka”,
- Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020,
- Związek Miast Polskich,
- Stowarzyszenie Uzdrowisk Warmii i Mazur.

2. SFERA PRZESTRZENNA

Wymiar przestrzenny jest ważnym elementem w rozwoju lokalnego, dlatego też w tej części dokumentu przeanalizowano politykę przestrzenną władz Mrągowo, uwarunkowania lokalizacyjne (położenie Miasta w układzie transportowym i osadniczym), czynniki wpływające na rozwój mieszkalnictwa, w tym infrastrukturę techniczną.

2.1. Układ przestrzenny

Obecne zagospodarowanie Mrągowo jest w znacznym stopniu podporządkowane jego położeniu geograficznemu. Czynniki determinującymi terytorialny rozwój Miasta są pasmo terenów bogato skonfigurowanych i różnej wielkości zbiorników wodnych oraz lasów od strony zachodniej i północnej oraz duże jeziora i pasmo zalesień wschodniego i południowego brzegu jeziora Czos od strony wschodniej i południowej².

Czynniki warunkującymi i kształtującymi rozwój przestrzenny Miasta są także linia kolejowa, układ drogowy obwodnic Miasta oraz konfiguracja terenu. Skarpa między górnym i dolnym tarasem, na których leży Mrągowo jest wyraźnie zauważalna w jego zagospodarowaniu. Kierunki dalszego rozwoju determinuje istniejąca zabudowa Miasta oraz istniejący i projektowany układ sieci infrastruktury technicznej.

Zgodnie ze *Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mrągowo (Część 1)* **wszystkie tereny są objęte planami miejscowymi**, tj. obszar o pow. 14,81 km², gdzie zostały określone zasady zagospodarowania terenów. W razie konieczności uchwała się zmiany w istniejących planach miejscowych, aby dopasować je do istniejących potrzeb inwestycyjnych, zmian w prawodawstwie czy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Według danych BDL GUS powierzchnia Mrągowo posiada następujące przeznaczenie:

- obszary mieszkaniowe – 172 ha (11,61% powierzchni Miasta),
- obszary przemysłowe – 87 ha (5,87% powierzchni Miasta),
- pozostałe obszary zurbanizowane (m.in. tereny komunikacyjne, inne) – 415 ha (28,02% powierzchni Miasta),
- grunty pod wodami – 316 ha (21,34% powierzchni Miasta),
- grunty rolne – 325 ha (21,94% powierzchni Miasta),
- grunty leśne – 141ha (9,52% powierzchni Miasta)³.

Strukturę zagospodarowania przestrzennego Miasta Mrągowo można podzielić na kilka zasadniczych rodzajów obszarów zainwestowania miejskiego o jednorodnych cechach funkcjonalnych, różniących się stopniem zainwestowania i intensywnością zaludnienia:

1. Obszar śródmiejski – gdzie występuje największa koncentracja funkcji usługowych, w tym ponadlokalnych funkcji publicznych. Jest to obszar o znaczeniu historycznym o wielofunkcyjnej strukturze - główny obszar miejski, założenia urbanistyczne starego miasta są wpisane do rejestru zabytków.

² Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mrągowo, Część 1

³ Miejski plan adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasta Mrągowo

2. Obszar północny – gdzie przeważają funkcje mieszkaniowe w zabudowie wielo- i jednorodzinnej oraz gdzie znajduje się część bazy obsługi ruchu turystycznego.
3. Obszar południowo-wschodni – gdzie dominują funkcje mieszkaniowe w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz były tereny specjalne stopniowo przekształcane w tereny o charakterze śródmiejskim.
4. Obszar południowo-zachodni – gdzie dominują tereny usługowo-przemysłowe.
5. Obszary obrzeże – koncentrujące funkcje usługowe i bazę obsługi ruchu turystycznego⁴.

Mrągowo nie posiada formalnego podziału administracyjnego. **Miasto podzielone jest na osiedla**, które posiadają swoje nazwy własne:

- Centrum,
- Osiedle Brzozowe,
- Osiedle Grunwaldzkie,
- Osiedle Mazurskie,
- Osiedle Medyk,
- Osiedle Metalowców,
- Osiedle Nikutowo,
- Osiedle Parkowe.

W **Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Mrągowo** (dalej LPR) **wyznaczono obszar, na którym koncentracja zdiagnozowanych negatywnych zjawisk jest najwyższa** na terenie Miasta, jako obszaru zdegradowanego i wskazanego do rewitalizacji (Rysunek nr 2). Dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Mrągowie nr XX/3/2016 z dnia 25.05.2016 r.

Celem głównym LPR jest podniesienie jakości życia społecznego i gospodarczego w procesie wyjścia ze stanu kryzysowego, wraz ze wzmocnieniem spójności społecznej wśród interesariuszy rewitalizacji dla utrzymania osiągniętych rezultatów i dalszego korzystania z nich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

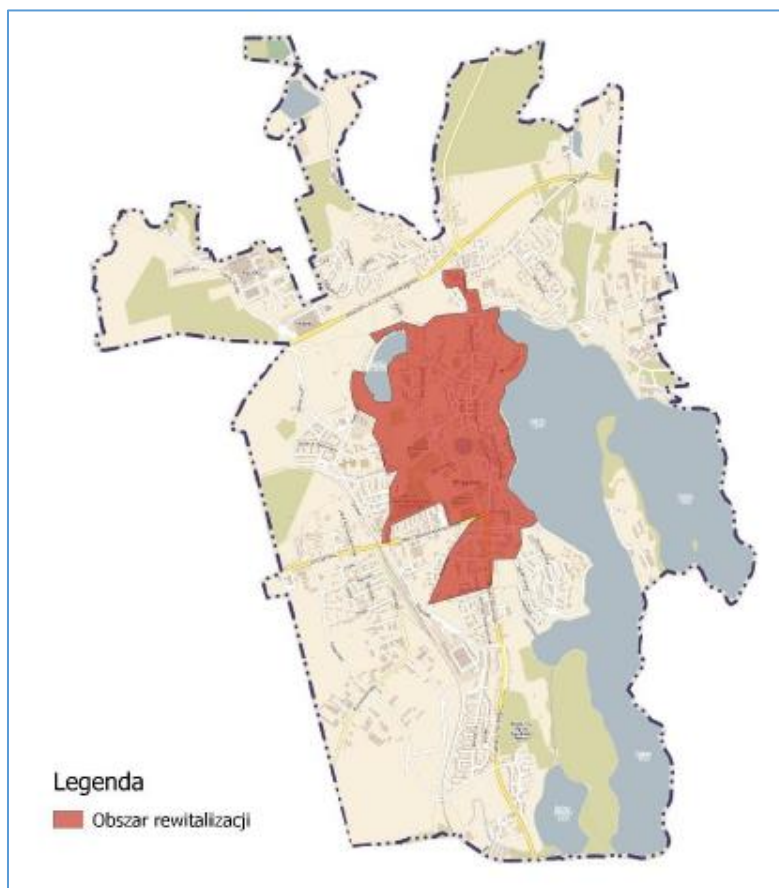
Zgodnie z LPR obszar rewitalizacji obejmuje przede wszystkim śródmieście Mrągowo wraz z terenami przyległymi. Granice obszaru wyznaczają:

- od wschodu ulice: Rynkowa, Brzozowa, Sobczyńskiego, Skłodowskiej-Curie oraz Piaskowa,
- od południa ulice: Żołnierska, Dziękczyzna i Kopernika,
- od zachodu: ul. Nadbrzeżna i brzeg jeziora Czos,
- od północy ulice: Giżycka, Okulickiego i Polna.

---

⁴ Ibidem

Rysunek 2. Obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Mrągowo

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Mrągowo

Miasto zaplanowało, zrealizowało lub realizuje priorytetowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne m.in.:

1. Przebudowa i adaptacja zabytkowego magazynu uzbrojenia, znajdującego się na terenie powojkowym, na Centrum Aktywności Lokalnej.
2. Rewitalizacja w oparciu o zagospodarowanie zielonych przestrzeni publicznych Miasta.
3. Rewitalizacja Targowiska Miejskiego.
4. Inicjatywa Lokalna – Pomysłowo Mrągowo.
5. Programy aktywizacyjne i zatrudnieniowe dla grup dyskryminowanych na rynku pracy w oparciu o tworzenie firm społecznych.

Obecnie w ogólnym wyglądzie Miasta **najistotniejszymi obszarami problemowymi wpływającymi na odbiór jakości i kształtu przestrzeni są:**

1. Zagospodarowanie terenów miejskich w niecce pojeziernej. Do grupy problemów tu występujących należą:
  - bariery techniczne i sposób gospodarowania zielenią w obszarze niecki pojeziernej, co ma wpływ na przewietrzenie terenu,
  - brak urządzenia terenów leśnych na potrzeby rekreacyjne mieszkańców,
  - zagrożenie erozją gleb i spływem do jezior substancji biogennych z pól uprawnych,
  - konieczność wspólnych działań z gminą Mrągowo w zakresie zagospodarowania terenów przyległych do jezior na cele turystyczno-wypoczynkowe.

2. Problemy rozwoju Miasta w sferze ochrony zabytków zogniskowane są przede wszystkim w obszarze historycznego miasta średniowiecznego. Składają się na nie różne aspekty negatywnie wpływające na stan substancji zabytkowej i możliwości jej rewaloryzacji. Są to między innymi:
  - nadmierne obciążenie komunikacyjne historycznego układu urbanistycznego,
  - brak rozstrzygnięć w gospodarce nieruchomościami komunalnymi dotyczących ustalenia celowych proporcji między sprzedażą istniejącej substancji budowlanej, a utrzymywaniem jej ze środków budżetowych Miasta,
  - brak polityki miejskiej w zakresie rewaloryzacji układu urbanistycznego i substancji zabytkowej jako funkcji kształtowania atrakcyjnego wizerunku Miasta na rynku usług turystycznych,
  - niewystarczające działania mające na celu utrzymanie i zagospodarowanie terenów zielonych.
3. Stan techniczny i stopień dekapitalizacji zabudowy komunalnej, powstałej do czasu pierwszej wojny światowej. W całości komunalnych zasobów mieszkaniowych, budynki liczące powyżej 60-ciu lat stanowią około 85%, a powyżej 100 lat – 20%. Stopień dekapitalizacji całości tych zasobów można szacować na ok. 70%. Największa ilość zdekapitalizowanych komunalnych zasobów mieszkaniowych koncentruje się w obszarze historycznego układu urbanistycznego miasta średniowiecznego.
4. Brak socjalnego budownictwa komunalnego na potrzeby działań remontowych komunalnej substancji mieszkaniowej i wykwaterowań z tytułu sprzedaży lub przekazywania nieruchomości inwestorom, którzy mogliby finansować modernizacje i eksploatację tej substancji, zgodnie z wymogami konserwatorskimi.
5. Baza majątkowa terenów wytwórczych oraz sposób gospodarowania tą substancją, która stanowi obecnie przedmiot przekształceń własnościowych po byłych przedsiębiorstwach państwowych. Potencjał ten nie jest efektywnie wykorzystywany, co wynika z braku inwestorów dysponujących odpowiednim kapitałem.
6. Jakość usług projektowych świadczonych dla indywidualnych inwestorów⁵.

2.2. Dostępność komunikacyjna

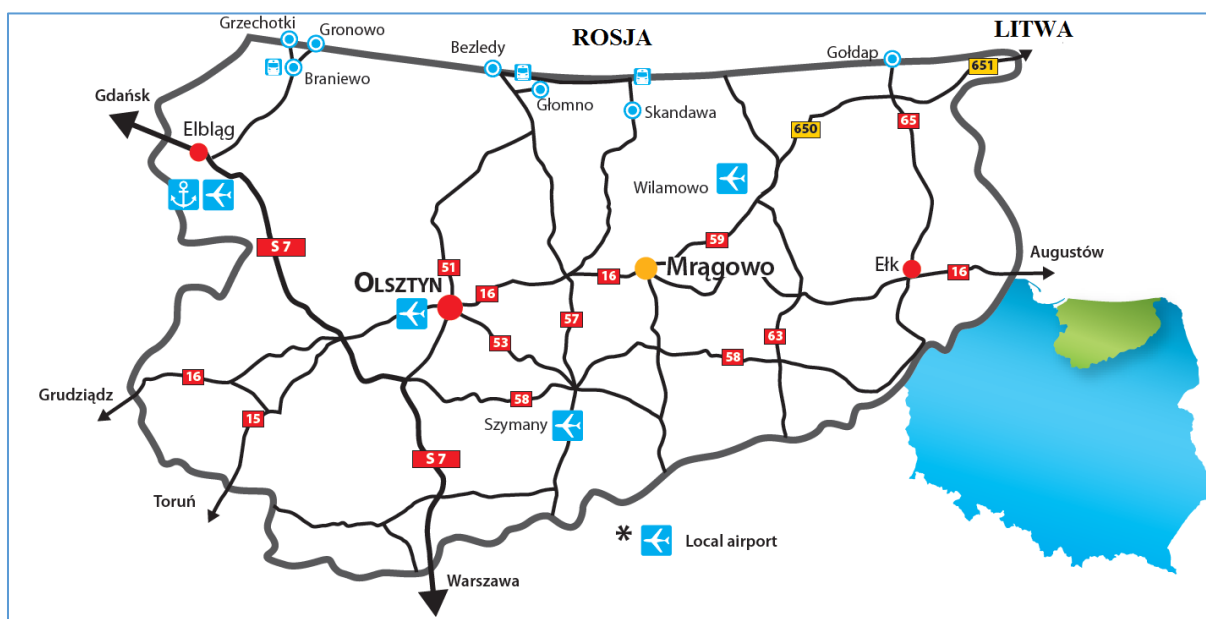
Transport drogowy pełni najważniejszą funkcję w zakresie przewozu towarów i osób. Zatem dostępność transportową miast warunkuje głównie ich dostępność drogowa. Jest ona zależna w dużej mierze od położenia miast w przestrzeni, ale także od klasy i jakości łączącej je sieci drogowej⁶.

---

⁵ Ibidem

⁶ Guzik, A. Kołoś, Ł. Fiedień, A. Kocaj, K. Wiedermann, Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim, Kraków 2021

Rysunek 3. Dostępność komunikacyjna Mrągowo

Źródło: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie, Oferta inwestycyjna Mrągowo

Przez Miasto Mrągowo przebiegają drogi:

- krajowe:
  - DK59 (Rozogi – Mrągowo – Giżycko),
  - DK16 (Grudziądz – Olsztyn – Mrągowo – Ełk – Ogrodniki),
- wojewódzkie:
  - DW591 (Mrągowo – Kętrzyn – Michałkowo),
  - DW600 (Mrągowo – Szczytno),
- powiatowe,
- gminne.

Poniżej przedstawiono czas dojazdu z Mrągowo do wybranych miejscowości oraz infrastruktury transportowej.

Tabela 1. Czas dojazdu z Mrągowo do wybranych miejsc

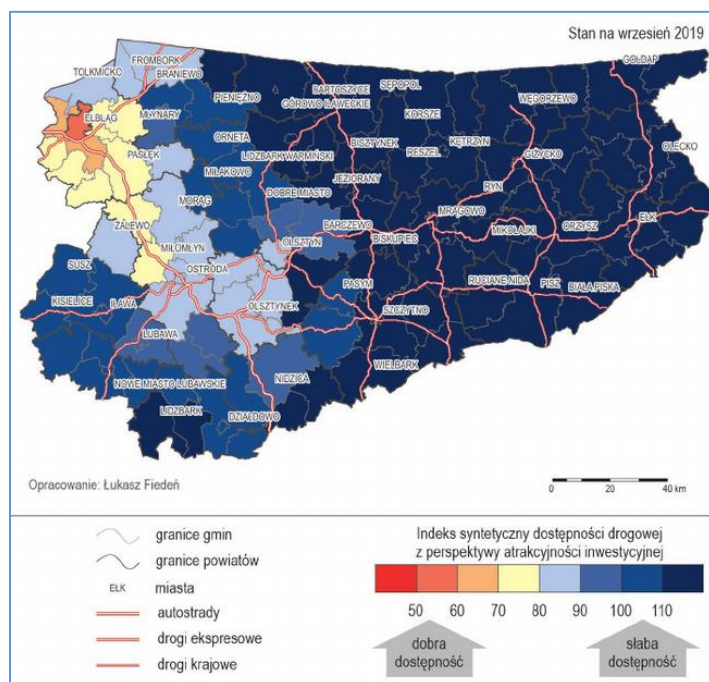
Czas dojazdu do (minuty)										
Miasta >400 tys. mieszkańców	Miasta >100 tys. mieszkańców	Miasta >50 tys. mieszkańców	Olsztyn	Miasta powiatowego	Najbliższego miasta	Węzła drogi ekspresowej	Lotniska	Dużego lotniska	Terminalu promowego	Przystanku kolejowego
169	70	70	70	5	5	61	73	176	182	35

Źródło: Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim (2021)

Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa stanowi jeden z ważniejszych czynników stymulujących wzrost gospodarczy. Bardzo dobrą dostępnością wedle wskaźnika syntetycznego z perspektywy

gospodarczej (atrakcyjności inwestycyjnej) cechuje się Elblągiem i otaczające go gminy (Rysunek nr 4). Dobra dostępność jest cechą obszarów położonych wzdłuż dróg ekspresowych S7 i S 51. Im dalej na wschód, tym niższe były wartości tego wskaźnika, a najgorsza dostępność, dotyczyła całej wschodniej części województwa. Wysoka lub niska ocena dostępności jest też pochodną bliskości, lub oddalenia od Gdańska, gdyż wiele wyliczonych wskaźników dostępności dotyczy dojazdu do tego obszaru (np. lotniska, autostrady czy portu) oraz do drogi ekspresowej S7, dzięki której bliżej niż z innych części województwa jest stamtąd m.in. do Warszawy i innych analizowanych ważnych miejsc⁷.

Rysunek 4. Dostępność drogowa z perspektywy atrakcyjności inwestycyjnej

Źródło: Dostępność komunikacyjna i relacje przestrzenne w województwie warmińsko-mazurskim (2021)

Na podstawie Rysunku nr 4 można stwierdzić, że **dostępność drogowa Mrągowo z perspektywy atrakcyjności inwestycyjnej jest na niskim poziomie**. Słaba dostępność drogowa stanowi zaś jedną z kluczowych barier dla zewnętrznych inwestorów. **W takich obszarach należy zatem wzmacniać wewnętrzne czynniki wzrostu**.

Władze Mrągowo podejmują systematyczne działania w celu poprawy bezpieczeństwa drogowego nie tylko poprzez **wykonywanie remontów dróg miejskich i chodników**, ale również **budowanie nowych dróg, chodników oraz ścieżek rowerowych**.

W ostatnich latach wyremontowano m.in. ulice: Żołnierską, Orzeszkowej, Plac Słowackiego, Krasińskiego, Kochanowskiego, Tuwima, Torowa, Krótkiej.

Natomiast ścieżki rowerowe powstały m.in. w ramach projektu *Mazurskiej Pętli Rowerowej*: w ciągu ul. Kolejowej: od skrzyżowania z ul. Wojska Polskiego do skrzyżowania z ul. Marii Curie-Skłodowskiej, a także w ciągu ul. Generała Leopolda Okulickiego. W ramach projektu zaplanowano również ścieżkę

⁷ Ibidem

wzdłuż ul. Giżyckiej z połączeniem z istniejącą ścieżką rowerową prowadzącą do Westernowego Miasteczka Mrongoville.

Na terenie Miasta funkcjonuje **5 linii autobusowych oraz 72 przystanków**. Łączna długość tras autobusowych wynosi 48 km.

Przez teren Miasta przebiega **linia kolejowa towarowa**, natomiast w 2010 roku zlikwidowano połączenia osobowe.

Zgodnie z Bankiem Danych Lokalnych (dalej BDL), **drogi dla rowerów** na terenie Mrągowo mają długość 11 km i na przestrzeni ostatnich 5 lat zwiększyły się o 0,4 km.

Najważniejszą inwestycją drogową, jaka obecnie jest realizowana przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, to **budowa przyszłej drogi S16** wraz z obwodnicą Mrągowo w ciągu DK59. Celem budowy nowej drogi jest skrócenie czasu przejazdu między Olsztynem i Ełkiem oraz zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu. Dzięki budowie obwodnicy z Mrągowo zostanie wyprowadzony ruch tranzytowy.

Droga S16 to główny szlak komunikacyjny Warmii i Mazur i ma znaczenie międzynarodowe, krajowe i regionalne. W przyszłości S16, wraz z układem dróg S5, S7, S10, S51 i S61, stworzy w północnej Polsce nowy korytarz transportowy na linii wschód – zachód. W ramach budowy powstaną również urządzenia ochrony środowiska, w tym trzy przejścia dla dużych zwierząt, zabezpieczenia akustyczne oraz nasadzenia zieleni.

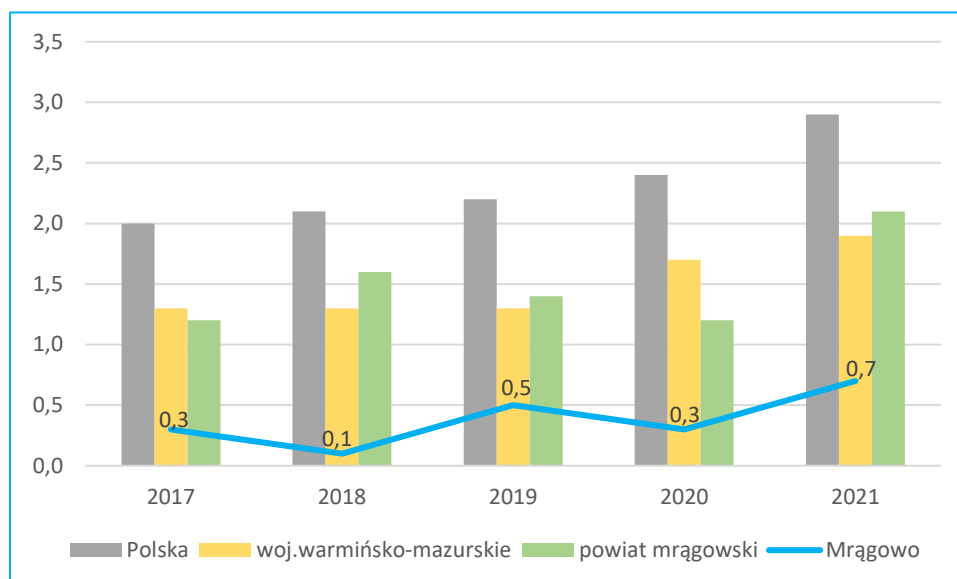
2.3. Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na poziom i jakość życia mieszkańców są warunki mieszkaniowe. W tym celu przeanalizowano budownictwo w Mrągowie, w tym tempo przyrostu nowych budynków mieszkalnych, dostępność budynków w zasobach Miasta, poziom wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne oraz dostęp do szybkiego Internetu, w tym łącza światłowodowego.

Budownictwo

Na koniec 2021 r. w Mieście Mrągowo było 1 911 budynków mieszkalnych, co w stosunku do roku 2017 oznacza przyrost o 0,47% (1 902 szt., BDL GUS). Rozwój budownictwa w Mieście, określone wskaźnikiem nowe budynki mieszkalne na 1000 mieszkańców było zdecydowanie niższe (0,7) w stosunku do otrzymanej wartości dla Polski (2,9), województwa warmińsko-mazurskiego (1,9) i powiatu mrągowskiego (2,1) (Wykres nr 1).

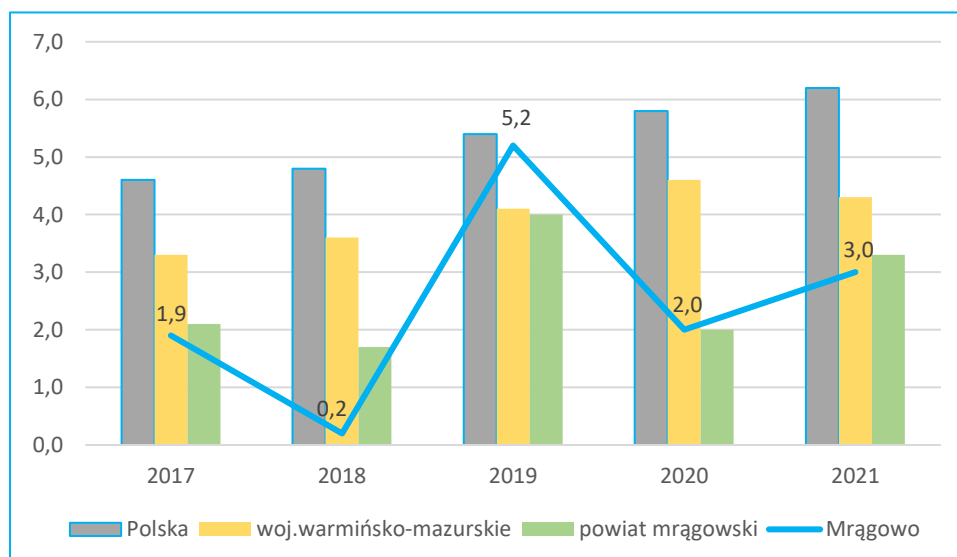
Wykres 1. Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W okresie 2017-2021 oddano do użytkowania 265 mieszkań⁸ o powierzchni 17 329 m². W badanym okresie liczba mieszkań oddanych do użytku w Mieście Mrągowo kształtowała się średnio 2,5 mieszkania na 1000 mieszkańców. Najwyższa wartość (5,2) powyższego wskaźnika została osiągnięta w 2019 r., natomiast na koniec 2021r. wskaźnik ten wyniósł 3,0 i był najniższych wśród analizowanych jednostek terytorialnych (Wykres nr 2).

Wykres 2. Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności na tle wybranych jednostek terytorialnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

⁸ Lokal mieszkalny, dom jednorodzinny, co ma znaczący wpływ na uzyskaną wartość wskaźnika i tym samym ją zawyżając (definicja GUS)

Infrastruktura techniczna

W Mrągowie zaopatrzenie w wodę oraz gospodarka ściekowa prowadzone są przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mrągowie (dalej ZWiK). **Zakład świadczy usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków, polegające na odprowadzeniu i oczyszczaniu ścieków** na terenie Miasta Mrągowo, na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Miasta Mrągowo decyzją Nr 1/02 z dnia 16 grudnia 2002 r. Zgodnie z zezwoleniem przedmiot działania Spółki stanowi ujmowanie, uzdatnianie i dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków za pomocą urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, będących w jej posiadaniu. Usługi dodatkowe:

- zakładanie instalacji i urządzeń hydraulicznych oraz sanitarnych,
- budowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, przyłączy,
- prowadzenie inwestycji budowy i rozbudowy obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych,
- obsługę infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Mrągowo,
- obsługę sieci kanalizacji deszczowej w mieście Mrągowo,
- usługi sprzętowe – wynajem sprzętu,
- eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej⁹.

Woda zasilająca system wodociągowy Miasta pozyskiwana jest pompowo z 6 studni głębinowych o łącznej wydajności 425 m³/h, zgrupowanych w rejonie jeziora Sołtyckiego. Uzdatnianie wody odbywa się na Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej na os. Mazurskim 1A. **Woda dostarczana mieszkańcom Miasta spełnia wymogi** Ustawy z 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 139). Dzięki zastosowanej prostej i niezawodnej technologii uzdatniania, mieszkańcy Mrągowo bezpiecznie mogą spożywać wodę prosto z kranu¹⁰.

Stan wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w Mrągowie kształtuje się na bardzo dobrym poziomie. Miasto posiada pełną infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, blisko 100% mieszkańców ma możliwość poboru wody z sieci wodociągowej i odprowadzania ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Szczegółowe informacje dotyczące sieci wodociągowej zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 2. Gospodarka wodociągowa w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021

	Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	61,4	61,6	61,6	61,8	62,7
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 037	2 045	2 054	2 065	2 084
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	21 867	21 686	21 534	21 280	20 940

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

⁹ Internet, <https://zwik.mragowo.pl/> (dostęp 27.01.2023r.)

¹⁰ Ibidem

Zgodnie z danymi BDL GUS na koniec 2021 r. na obszarze Mrągowo długość sieci wodociągowej wyniosła 62,7 km (99,9% budynków mieszkalnych było podłączonych do sieci wodociągowej) i była dłuższa o 1,3 km w porównaniu do 2017 r. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na koniec 2021 r. w Mieście wyniosła 2084 szt. Na przestrzeni analizowanych 5 lat liczba przyłączy zwiększyła się o 47 sztuk. Natomiast liczba korzystających z sieci wodociągowej wyniosła na koniec 2021r. 20 940, czyli 99,9% wszystkich mieszkańców Miasta.

Tabela 3. Gospodarka kanalizacyjna w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021

	Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	71,2	71,4	71,5	71,7	73,5
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 035	2 042	2 051	2 061	2 079
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	21 867	21 686	21 534	21 280	20 940

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze Miasta wyniosła w 2021 r. 73,5 km (99% budynków mieszkalnych było podłączonych do sieci kanalizacyjnej). Przyłącza do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania zanotowano 2 079 sztuk, o 44 więcej niż w 2017 r. Osób korzystających z miejskiej sieci kanalizacyjnej było tyle samo, co osób korzystających z sieci wodociągowej, czyli 20 940, co stanowi 99,9% mieszkańców Miasta.

W Mieście funkcjonuje 16 przepompowni strefowych oraz Główna Przepompownia Ścieków, tłocząca 100% ścieków miejskich do oddalonej o 4 km oczyszczalni ścieków w Polskiej Wsi.

Powyżej 80% całkowitej ilości odprowadzanych ścieków stanowią ścieki gospodarczo-bytowe od ludności, pozostałe to ścieki socjalne, pochodzące od nieuciążliwego przemysłu, jednostek budżetowych, handlu i usług.

Miejska sieć kanalizacyjna ma charakter rozdzielczy, tzn. istnieją obok siebie dwa niezależne systemy: kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej. Ten drugi jest własnością Miasta Mrągowo, natomiast ZWiK odpłatnie wykonuje czynności eksploatacyjne oraz usuwa awarie.

Infrastruktura energetyczna

Do podmiotów obsługujących dystrybucyjne systemy energetyczne na terenie Miasta Mrągowo należą:

- Energa Operator SA w zakresie systemu elektroenergetycznego.
- Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w zakresie systemu gazowego.
- Miejska Energetyka Ciepła Sp. o.o. w zakresie systemu ciepłowniczego.

Na terenie Miasta Mrągowo nie ma Głównego Punktu Zasilania (GPZ 110/15 kV). Energia do odbiorców z Miasta Mrągowo dostarczana jest liniami na napięciu 15 kV z pobliskiego GPZ Mrągowo (lokalizacja w Gminie Mrągowo). Następnie energia jest transformowana w stacjach

transformatorowych 15/0,4 kV na napięcie 0,4 kV i liniami 0,4 kV dostarczana odbiorcom. Stan infrastruktury elektroenergetycznej na terenie Miasta Mrągowo jest dobry¹¹.

Na terenie Miasta zlokalizowane są linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia, należą do nich:

- linie elektroenergetyczne średniego napięcia (15 kV):
  - napowietrzne o długości 18 km,
  - kablowe o długości 53,6 km,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia (15 kV):
  - napowietrzne o długości 52,0 km,
  - kablowe o długości 94,0 km¹².

Na obszarze Miasta Mrągowo nie są zlokalizowane elementy gazowej sieci wysokiego ciśnienia, które eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Zgodnie z deklaracją Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. nie przewiduje się realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wysokiego ciśnienia na obszarze Miasta Mrągowo. (...) Źródłem gazu ziemnego dla Gminy Miasto Mrągowo są stacje redukcyjno-pomiarowe wysokiego ciśnienia zlokalizowane w obrębach Polska Wieś i Marcinkowo. W latach 2019 – 2021 nastąpiło znaczne zwiększenie zużycie gazu na terenie Gminy z 6 430 990 m³ w 2019 roku do 27 884 391 m³ w roku 2021. W związku z tym, że ilość przyłączy na terenie Gminy Miasto Mrągowo wzrosła z 6 268 w 2019 r. do 6 366 w 2021, wzrost ten związany był z instalacją przemysłową¹³.

Tabela 4. Gospodarka gazowa w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021

	Jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
Długość czynnej sieci gazowej	km	70 943	71 303	72 927	74 067	77 481
Czynne przyłącza do budynków	szt.	2 156	2 165	2 183	2 201	2 224
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	szt.	6 354	6 391	5 993	6 080	6 106
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	18 275	18 223	17 145	17 075	16 815

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Długość sieci gazowej wyniosła na koniec 2021 r. 77 481 km z 2 224 czynnymi przyłączami do budynków. W okresie 5 analizowanych lat wzrosła długość sieci o 6 538 km i 68 sztuk przyłączy. Do infrastruktury gazowej podłączonych było 6 106 gospodarstw domowych, o 248 mniej niż w 2017 r.

¹¹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Mrągowo

¹² Ibidem

¹³ Ibidem

Natomiast 16 815 (80,2%) ludności korzystało z sieci gazowej, o 1 460 mniej w porównaniu do roku bazowego.

Na terenie Gminy Miasto Mrągowo nie są planowane inwestycje związane z rozbudową lub budową gazowej sieci przesyłowej. Zgodnie z Planem rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną nie planuje się realizacji działań inwestycyjnych dla Gminy Miasto Mrągowo¹⁴.

Ważnym elementem infrastruktury technicznej jest system ciepłowniczy. Na terenie Gminy Miasto Mrągowo funkcjonuje Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Mrągowie, której głównym przedmiotem działalności jest produkcja oraz dystrybucja ciepła na rzecz mieszkańców Mrągowo.

MIEJSKA ENERGETYKA CIEPŁA SP. Z O. O.
MRAĞOWO

Według szacunków przedsiębiorstwo dostarcza **ciepło do ok. 70% zasobów Miasta.**

Ciepło dla mieszkańców Mrągowo wytwarzane jest w głównej mierze z biomasy (zrębków leśnych), natomiast sam system ciepłowniczy ma status efektywnego, co oznacza, że produkcja ciepła w ilości ponad 50% pochodzi z odnawialnych źródeł energii (w Mrągowie ponad 67%). Szczytowo wykorzystywane są kotły opalane miazem węglowym. Taka dywersyfikacja paliwa ma znaczący wpływ na poprawiający się stan powietrza w mieście oraz bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo dostaw ciepła dla mieszkańców, które wytwarzane jest z różnych surowców energetycznych. Wprowadzenie miks paliwowego spowodowało również, iż ceny za ciepło systemowe są bardzo konkurencyjne. Długość sieci ciepłowniczej to ponad 25 km, natomiast moc zamówiona przekracza 23 MW. Ciepło systemowe dostarczane jest do odbiorców indywidualnych, grupowych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów prawnych i innych.

Na obszarze Gminy występują kotłownie instytucji użyteczności publicznej, podmiotów handlowych i usługowych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, wytwarzających ciepło na potrzeby własne. Pozostałe emiterzy stanowi zabudowa jednorodzinna, której potrzeby cieplne zapewniają systemy centralnego ogrzewania oparte na:

- węgłu kamiennym,
- biomacie (lub drewnie),
- oleju opałowym,
- gazie ziemnym,
- innych rozwiązaniach¹⁵.

Dostępność internetu

Dostęp do internetu, w tym do szybkiego internetu światłowodowego przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców każdej miejscowości. W Mieście Mrągowo **dostęp do szybkiego Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30Mb/s posiada 1 235 budynków mieszkalnych, 64,63% ogółu budynków mieszkalnych**, więcej o 428 budynków w porównaniu do 2017 r. (dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dalej UKE). Jednym z dostępnych wskaźników pokazujących stan infrastruktury informatycznej w mieście jest **penetracja budynkowa zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości minimum 30Mb/s, czyli odsetek wszystkich budynków**

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Mrągowo

mieszkalnych w danej miejscowości, które mają dostęp do Internetu o wskazanej prędkości. Na koniec 2021 r. powyższy wskaźnik wyniósł 50,43%, o 22,69 pp. więcej niż w 2017 r. (dane UKE).

3. SFERA ŚRODOWISKOWA

Na rozwój lokalny mają wpływ m.in. zasoby naturalne, czyli elementy środowiska przyrodniczego. W tej części dokumentu zostaną przedstawione najważniejsze informacje związane z walorami środowiskowymi, jak również z ochroną środowiska.

3.1. Walory środowiska naturalnego

Rzeźba terenu

Ukształtowanie powierzchni i litologia Pojezierza Mrągowskiego jest typowa dla obszarów polodowcowych, a cechą ich krajobrazu jest niespotykane nigdzie w kraju, na taką skalę, **skupienie dużych, naturalnych zbiorników wodnych**. Drugim, obok jezior, charakterystycznym elementem krajobrazu tego terenu są rozległe, zwarte **kompleksy leśne, które otaczają Miasto Mrągowo**. (...) Najwyższy punkt na terenie Miasta ma wysokość 177 m n.p.m. i jest położony w P.O.DZ. 500 Lecie Kopernika. Najniżej położony punkt - o wysokości ok. 123 m n.p.m. znajduje się na poziomie lustra wody jez. Juno¹⁶.

Wody podziemne

Wg *Hydrogeologii regionalnej Polski* (pod redakcją Bronisława Paczyńskiego i Andrzeja Sadurskiego, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007) Gmina Miasto Mrągowo leży w granicach jednego regionu hydrogeologicznego (w Prowincji Wisły): w regionie Narwi, Pregoty i Niemna, w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd), nr 20. Na terenie Miasta eksploatowane są trzy warstwy wodonośne: górna i dolna czwartorzędowa oraz trzeciorzędowa. Poziom wodonośny tego ujęcia nie jest w pełni izolowany od powierzchni terenu. Ujęcie wody na terenie Miasta Mrągowo nie ma wyznaczonej bezpośredniej strefy ochrony sanitarnej.¹⁷

Jakość wód podziemnych na terenie Miasta monitorowana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (dalej WIOŚ w Olsztynie) i **kwalifikuje się w II klasie czystości**¹⁸. Ponadto Państwowa Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Mrągowie prowadzi okresowe badania wód przeznaczonych do spożycia i **woda oceniana jest jako zdatna do spożycia dla ludzi**.

Wody powierzchniowe

Gmina Miasto Mrągowo leży w zlewni Gubra – dorzeczu Łyny – zlewisku Pregoty. Rzeką przepływającą przez miasto jest Dajna (ok. 3 km). **Głównym elementem sieci hydrograficznej Mrągowo są jeziora graniczące z Miastem lub znajdujące się w jej granicach:**

- Czos – 279,1 ha
- Czarne – 76,3 ha
- Juno – 380,7 ha
- Sutupie Małe – 17,7 ha
- Średnie – 14,4 ha

¹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Klasy jakości wód podziemnych I–III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny

- Piecuch – 7,9 ha
- Głębokie – 26,9 ha
- Sołtyskie 9,2 ha
- Magistrackie – 1,4 ha.

WIOŚ w Olsztynie prowadzi ocenę stanu wód powierzchniowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W ostatnich latach nie badano stanu wód rzek i jezior na terenie Mrągowo i jezior zlokalizowanych w bezpośredniej bliskości granic Miasta. Wody rzeki Dajny przedstawiały wg. ostatnich pomiarów z 2009 r. (punkt pomiarowym powyżej ujścia do Gubra) stan ekologiczny dobry.

Gleby

Gleby występujące w okolicach Miasta Mrągowo są większości słabo urodzajne w partiach centralnych. Natomiast na obrzeżu wschodnim i zachodnim, poza granicami administracyjnymi Miasta, przeważają gleby urodzajne. Przeobrażenia gleb są związane z procesami degradacji naturalnej (działalność sił przyrody: wiatru, wody, siły grawitacyjnej, które wywołują erozję naturalną) oraz chemicznej (działalność człowieka).

3.2. Formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta Mrągowo objęto ochroną następujące formy przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich, powierzchnia na terenie Miasta 16,54 ha
- lipa drobnolistna, obwód pnia 380 cm, wysokość 21 m, zlokalizowana na skarpie przy ul. Brzozowej,
- dąb szypułkowy o wysokości 17 m, pierśnicy 60 cm i obwodzie 188 cm, zlokalizowany na Placu Jana Pawła II,
- dąb szypułkowy o wysokości 16 m, pierśnicy 45 cm i obwodzie 141 cm, zlokalizowany na Placu Jana Pawła II.

3.3. Ochrona środowiska

Ochrona klimatu

Gmina Miasto Mrągowo leży w mazurskim regionie klimatycznym, w mazurskiej dzielnicy klimatycznej. Zaznacza się tu duży wpływ klimatu kontynentalnego. **Pojezierze Mrągowskie charakteryzuje się największym zachmurzeniem, największymi prędkościami wiatru i poza regionami górskimi należy do jednych z najzimniejszych rejonów Polski.** Średnia roczna temperatura wynosi 8,1 st. C. Najwyższe średnie maksima występują zwykle w lipcu, którego średnia miesięczna temperatura wynosi 18,8 st. C. Najzimniejszy jest styczeń ze średnią temperaturą – 3,0 st. C. Wyniesienie nad poziom morza, duże nagromadzenie otwartych zbiorników wodnych, a także terenów podmokłych powoduje, że poszczególne pory roku wkraczą tu w innych terminach, niż w pozostałych regionach kraju. Wpływ wód powierzchniowych zaznacza się także w wyższej wilgotności powietrza. Średnio w roku notuje się 38 dni z mgłą. Najwięcej dni słonecznych przypada na maj i czerwiec oraz wrzesień, natomiast najmniej na listopad i grudzień. W ciągu całego roku jest tu ok. 110 dni z pełnym zachmurzeniem i ok. 160 dni

z zachmurzeniem częściowym. Średnia roczna suma opadów wynosi 727 mm. Minimum przypada na luty (4 mm), a maksimum na lipiec (93 mm)¹⁹.

Jednym z elementów wpływających na poprawę klimatu jest jakość zieleni miejskiej. Pełni ona nie tylko funkcje estetyczne, wypoczynkowe, rekreacyjne, ale również i ekologiczne. Rośliny w przestrzeni miejskiej regulują warunki klimatyczne (akumulują ciepło, zacierają), są siedliskami wielu zwierząt, uczestniczą w obiegu wody i wpływają na tempo wiatrów.

Zgodnie BDL GUS na terenie Mrągowo powierzchnia gruntów leśnych wynosiła na koniec 2021 r. 77,48 ha. W Mieście znajdują się dwa parki spacerowo – wypoczynkowe o powierzchni łącznej 8,20 ha (Park im. Gen. Władysława Sikorskiego, Park im. J. Słowackiego), dodatkowo w granicach Mrągowo znajduje się park im. Lotników Polskich, jednakże ponieważ jego powierzchnia wynosi mniej niż 2 ha, nie jest on klasyfikowany jako park spacerowo-wypoczynkowy, 29 zieleńców o powierzchni w sumie 38,4 ha oraz 2,9 ha zieleni ulicznej. Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem miasta wyniósł 4,8% (71,71 ha).

Jakość powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza są:

- spalanie paliw, w wyniku którego powstają m.in. szkodliwe pyły, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla oraz dwutlenek węgla,
- procesy technologiczne, uwalniające do atmosfery związki fluoru, kwas siarkowy, tlenek cynku, chlorowódz, fenole, krezole czy też kwas octowy.

Na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ **jakość powietrza atmosferycznego w Gminie Miasto Mrągowo można określić na dobrą.** (...) Klasyfikacji dla tej strefy dokonano w oparciu o badania m.in. ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Mrągowie. Automatyczna stacja monitoringu zanieczyszczeń powietrza WIOŚ w Mrągowie jest zlokalizowana przy ul. Brzozowej. W stacji wykonywane są pomiary SO₂, NO/NO₂/NO_x, CO, pyłu PM₁₀ oraz O₃ wraz z równoległymi pomiarami meteorologicznymi. Stacja została uruchomiona w sierpniu 2005 r. Od stycznia 2013 zakres badań na stacji ograniczono do pomiarów ozonu i pyłu zawieszonego PM₁₀.²⁰

Na terenie Miasta Mrągowo podejmowane są działania zapobiegające pogorszeniu się istniejącego obecnie stanu oraz poprawę jakości powietrza. Poprawę jakości powietrza można uzyskać przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (energię wodną, wiatrową, geotermalną, promieniowania słonecznego oraz produkcję biomasy), jak również ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, rozbudowę sieci gazowej, likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (z węgla np. na gaz), a nawet poprawę nawierzchni dróg i budowę obwodnic.

Energia odnawialna

Do źródeł energii odnawialnej zalicza się energię wodną, wiatrową, geotermalną, promieniowania słonecznego oraz produkcję biomasy.

---

¹⁹ Miejski plan adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Mrągowo

²⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022

Gmina Miasto Mrągowo, jak również mieszkańcy zwiększają stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprzez **montaż instalacji energii słonecznej na budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych.**

Wykorzystywanie biomasy do celów energetycznych jest najbardziej rozpowszechnioną metodą produkcji czystej energii. Przykładem wykorzystywania tego źródła energii jest istniejący **system ciepłowniczy Mrągowo spełniający wymóg efektywnego systemu ciepłowniczego** (produkcja energii cieplnej w min. 50% pochodzi z OZE). System jest oparty o kotłownię lokalną, zlokalizowaną przy ul. Kolejowej, wyposażoną w 3 zainstalowane kotły. Obecnie ponad 67 proc. energii cieplnej sprzedawanej w systemie ciepłowniczym w Mrągowie pochodzi z OZE (biomasa).

Na terenie Gminy Miasto Mrągowo nie są zlokalizowane elektrownie wodne. Tak samo farmy wiatrowe. Należy jednak podkreślić, że teren powiatu mrągowskiego zaliczono do II strefy wietrzności, czyli dość korzystnej z punktu widzenia rozwoju energetyki wiatrowej.

Hałas

Hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), przemysłowy oraz komunalny (towarzyszący obiektom sportowym, rekreacji i rozrywki). Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego²¹.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w 2017 roku sporządził lokalną mapę akustyczną Miasta Mrągowo zgodnie z *Programem Państwowego Monitoringu Środowiska w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2016 – 2020*. (...) Analiza mapy akustycznej Mrągowo wykazała, że 1 689 jego mieszkańców było narażonych na hałas miejski w porze dnia przekraczający poziom 55 dB. (...) Natomiast 657 mieszkańców Mrągowo była narażonych na hałas miejski w porze nocy (tj. ok. 3% populacji miasta) przekraczający poziom 50 dB. Zasięg uciążliwości akustycznej wokół dróg dla pory dnia, zamykał się w obszarze 0,43 km², co stanowi 2,87% powierzchni Miasta, natomiast w nocy - w obszarze 0,25 km² co stanowi 1,66% powierzchni Miasta.²²

Poziom hałasu przemysłowego zależy od cech danego obiektu i od rodzaju maszyn i urządzeń wytwarzających hałas, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów. (...) Zakłady istniejące podejmują w większości niezbędne działania organizacyjne i techniczne ograniczające emisję hałasu do wartości zapewniających właściwy standard jakościowy środowiska²³.

W analizowanym okresie (2017-2021) WIOŚ w Olsztynie nie przeprowadził oceny hałasu w żadnym przedsiębiorstwie na terenie Miasta.

²¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022

²² Stan Środowiska w Województwie Warmińsko-Mazurskim Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie

²³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022

Zagrożenia powodziowe

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego znajdującej się na stronie Informatycznego Systemu Ostry Kraj (<https://wody.isok.gov.pl/hydroportal.html>) na terenie Miasta Mrągowo **nie występują obszary zagrożone występowaniem powodzi.**

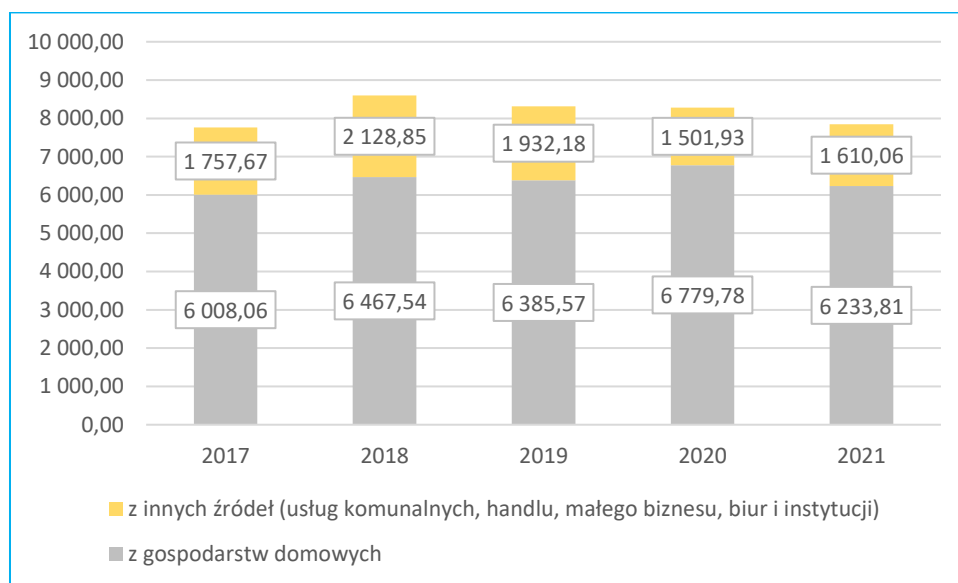
Zagrożenie suszą

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego znajdującej się na stronie Informatycznego Systemu Ostry Kraj (<https://wody.isok.gov.pl/hydroportal.html>) na terenie Mrągowo **występują obszary słabo zagrożone suszą (północna część Miasta) i umiarkowanie zagrożone suszą (południowa część Miasta).**

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne zmieszane, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, przekazywane są do Stacji Przetłokowej w Polskiej Wsi k/Mrągowo, wchodzącej w skład Regionalnej Instalacji Zagospodarowania Odpadów Komunalnych, wskazanej dla Regionu Centralnego w Planie Gospodarki Odpadami Komunalnymi dla Województwa Warmińsko–Mazurskiego.

Wykres 3. Zebrane odpady komunalne na terenie Miasta Mrągowo w latach 2017-2021 (t)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Zgodnie z GUS, na koniec 2021 r. wielkość zebranych odpadów komunalnych na obszarze Miasta Mrągowo wyniosła 7 843,87 t (więcej o 78,14 t w stosunku do 2017r.), w tym 6 233,81 t odebrano z gospodarstw domowych. Zauważalny jest pozytywny trend wzrostu wartości wskaźnika *odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów* o 3,5 pp. (22,1% w 2021 r. w stosunku do 18,6% w 2017 r.).

Dodatkowo w Polskiej Wsi znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Działania prośrodowiskowe

Działania podejmowane przez Gminę Miasto Mrągowo w celu realizacji celów gospodarki niskoemisyjnej obejmowały oraz będą obejmować zadania w postaci:

- termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i sektora mieszkaniowego,
- wymiana źródeł ciepła w zakresie zgodnym z dofinansowaniem ze środków WFOŚiGW w Olsztynie,
- zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy,
- ograniczeniu zużycia energii finalnej w obiektach użyteczności publicznej,
- zwiększeniu efektywności energetycznej,
- zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń pochodzącej z sektora transportu.²⁴

Do najważniejszych działań Miasta w ostatnich latach była realizacja projektu *Budowa elektrowni fotowoltaicznej*, którego celem jest **zaspokojenie energią z OZE 26,8% zapotrzebowania na energię elektryczną Stacji Uzdatniania Wody w Mrągowie**. Ponadto władze Miasta wykonali montaż instalacji fotowoltaicznych na czterech mrągowskich obiektach oświatowych.

Gmina Miasto Mrągowo zrealizowała projekt *Ochrona różnorodności biologicznej Parku im. Juliusza Słowackiego w Mrągowie*, które miało na celu **ochronę różnorodności biologicznej i zachowanie naturalnych siedlisk występowania gatunków narażonych na antropopresję** na terenie ww. terenie poprzez ograniczanie dostępu do ostoi wybranych gatunków i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Kolejnym przykładem prośrodowiskowego podejścia władz Miasta była realizacja inwestycji *Modernizacja kotłowni rejonowej MEC Sp. z o.o. w Mrągowie – budowa kotłowni bazującej na produkcji energii cieplnej ze spalania biomasy*, której celem jest **zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii cieplnej prowadzące do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych, m.in. emisji CO₂**. Inna inwestycja, *Rozbudowa systemu ciepłowniczego MEC Sp. z o.o. w Mrągowie w celu zwiększenia jego efektywności oraz likwidacji niskiej emisji*, polega na rozbudowaniu systemu ciepłowniczego Miejskiej Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Mrągowie, którego celem jest **zwiększenie jego efektywności oraz likwidacji lokalnej, niskiej emisji**.

Ponadto zrealizowano I etap inwestycji *Budowy i przebudowy głównych kolektorów deszczowych na terenie Miasta Mrągowo*, która polegała na wymianie odcinków kanalizacji deszczowej będących w złym stanie technicznym oraz budowie nowych odcinków kolektorów o zwiększonej przepustowości. W ramach drugiego etapu prac powstaną oraz zostaną przebudowane kolejne główne kolektory deszczowe w mieście. Ta część projektu zakłada m.in. konieczność zamontowania podziemnych zbiorników retencyjnych. Ważną częścią prac jest również budowa odcinka towarzyszącego jednemu z kolektorów. Warto także wspomnieć o budowie specjalnego zbiornika, który będzie jednocześnie pełnił funkcję ekologicznej oczyszczalni ścieków. Zaplanowano też stworzenie wodnego placu zabaw i ścieżki edukacyjnej²⁵.

Dodatkowo władze Mrągowo zrealizowały inwestycję *Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej* (Szkoła Podstawowa nr 1 w Mrągowie, Szkoła Podstawowa Nr 4 w Mrągowie,

---

²⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Mrągowo

²⁵ Internet, <https://emragowo.pl/modernizacja-sieci-kolektorow-deszczowych-w-mragowie/> (dostęp 13.04.2023 r.)

Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „Kubuś”, Przedszkole Publiczne nr 1 Stokrotka). Projekt polegał na **instalacji paneli fotowoltaicznych** na budynkach wychowawczo – oświatowych wykorzystujących energię słoneczną. Komplementarnym projektem do powyższej inwestycji była *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Bohaterów Warszawy 4*. Projekt zakładał głęboką **kompleksową modernizację budynku** poprzez ocieplenie przegród, wymianę okien i drzwi zewnętrznych oraz modernizację instalacji c.o.

Realizowane są również **działania edukacyjne** np. promowanie recyklingu odpadów wśród mieszkańców gminy - cykl edukacyjny dotyczący właściwej segregacji odpadów (znajdujący się na stronie Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Mrągowie), działania w przedszkolach i szkołach (np. program nauczania, akcja Sprzątanie Świata, konkursy).

Miasto Mrągowo współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W budynku Urzędu Miejskiego znajduje się punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym mieszkańcy Miasta otrzymają pomoc w procesie składania wniosku i uzyskania dofinansowania w ramach Programu „Czyste Powietrze”. Celem Programu jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza przez dofinansowanie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła. Program skierowany jest do właścicieli bądź współwłaścicieli budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wydzielonych lokali mieszkalnych w budynku jednorodzinnym.

W ramach współpracy zrealizowano poniższe wskaźniki (dane na dzień 30.12.2022r.):

- liczba złożonych Wniosków o dofinansowanie: 181
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 111
- wypłacona kwota dotacji: 2 668 702,56 zł.

Cele działań edukacyjnych, które zostały określone w **Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022:**

- ograniczenie zanieczyszczania wód – poprawa ich jakości;
- ograniczenie zanieczyszczeń powietrza;
- poprawa stanu zieleni (parki, lasy);
- powstanie trwałych grup mieszkańców, współpracujących z samorządem lokalnym, podejmujących nowe wyzwania w zakresie edukacji ekologicznej;
- zwiększenie sprzyjającego nastawienia społeczności lokalnej do ochrony środowiska.

Miasto Mrągowo zajęło **3. miejsce wśród miast średnich w rankingu Water City INDEX 2022²⁶ (podobna sytuacja była w 2020 r.), czyli jedyne w Polsce raportu dotyczącego rozwoju miast w Polsce pod względem efektywności gospodarowania zasobami wody.** W rankingu analizie poddanych zostało ponad 200 polskich miast, ocenianych pod względem czterech kluczowych obszarów gospodarki wodnej:

- życie (woda pitna, woda brunatna, utrzymanie infrastruktury);
- zagrożenie (powódź, niedobór (susza), zagrożenie sektorowe, wody opadowe, aktywność samorządu);

---

²⁶ Za realizację rankingu Water City INDEX odpowiedzialni są pracownicy naukowcy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, eksperci firmy Arcadis oraz Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej

- gospodarka i biznes (woda dla przemysłu, atrakcyjność biznesowa, transport wodny);
- kultura i mieszkańcy (linia brzegowa, błękitna i zielona infrastruktura, harmonijna przestrzeń miejska)²⁷.

Wydatki na poprawę i ochronę stanu środowiska

Zgodnie z danymi GUS w latach 2017-2021 z budżetu Gminy Miasto Mrągowo na realizację zadań wpływających na poprawę i ochronę stanu środowiska (związane z gospodarką odpadami komunalnymi, gospodarką ściekowa i ochrona wód, ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu, oświetleniem ulic, placów i dróg, utrzymaniem zieleni w miastach, oczyszczaniem miasta) wydatkowano łącznie 42 664 545,44 zł.

3.4. Programy środowiskowe realizowane przez Gminę Miasto Mrągowo

Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska są realizowane na zgodnie z politykami programów przyjętych przez Gminę Miasto Mrągowo. Do najważniejszych z nich należą:

- Miejski plan adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasta Mrągowo,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Mrągowo na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Mrągowo,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Mrągowo na lata 2018-2032,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasta Mrągowo na rok 2021,
- Wieloletni plan modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych 2018-2023.

---

²⁷ Internet, <https://www.mragowo.pl/aktualnosci/7691-ranking-gospodarowania-zasobami-wody-mragowo-na-trzecim-miejscu-w-kraju> (dostęp 10.02.2023r.)

4. SFERA SPOŁECZNA

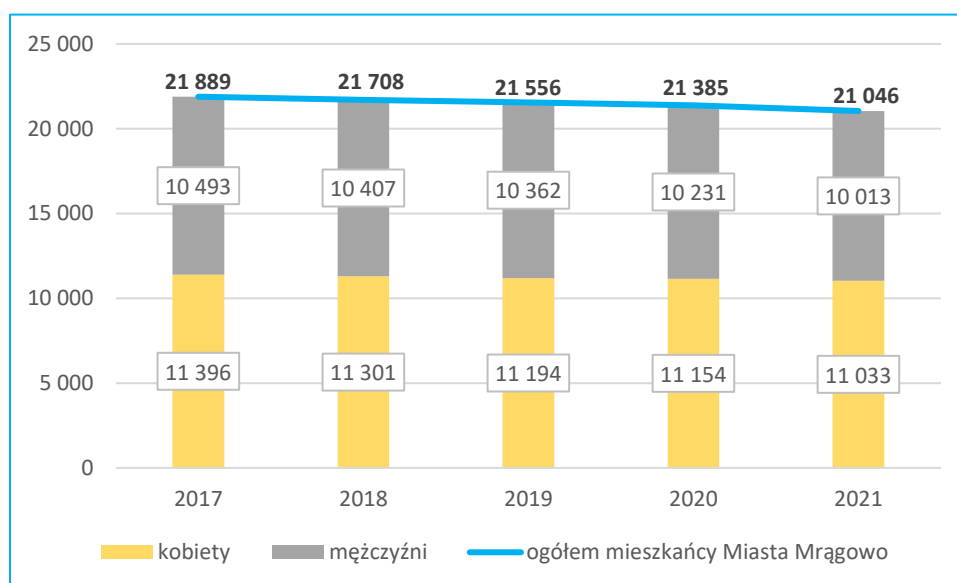
Rozdział *Sfera społeczna* przedstawia informacje związane z procesami demograficznymi w Mieście Mrągowo, zmianę ludności w latach 2017-2021, na którą wpływ mają dwa wskaźniki: przyrost naturalny oraz saldo migracji. Ich natężenie ma wpływ m.in. na stan i strukturę ludności, rynek pracy czy system ochrony zdrowia i opieki społecznej. Dlatego też ta część dokumentu opisuje również dostępność i jakość usług publicznych dla mieszkańców, tj. edukacja i wychowanie, pomoc społeczne, bezpieczeństwo publiczne oraz czynniki wpływające na jakość życia mieszkańców, m.in. kultura, sport i rekreacja.

4.1. Ludność i procesy demograficzne

Liczba ludności, przyrost naturalny i migracje

Według danych BDL GUS, na koniec 2021 r. liczba mieszkańców Mrągowo wyniosła 21 046 osób²⁸, co plasuje Miasto na ósmym miejscu pod względem liczby ludności miast powiatowych (bez Olsztyna i Elbląga). Na przestrzeni analizowanych 5 lat liczba mieszkańców zmalała o 843 osoby (o 3,85%). *Udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców* jest na stałym poziomie, ok. 52%.

Wykres 4. Liczba ludności w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

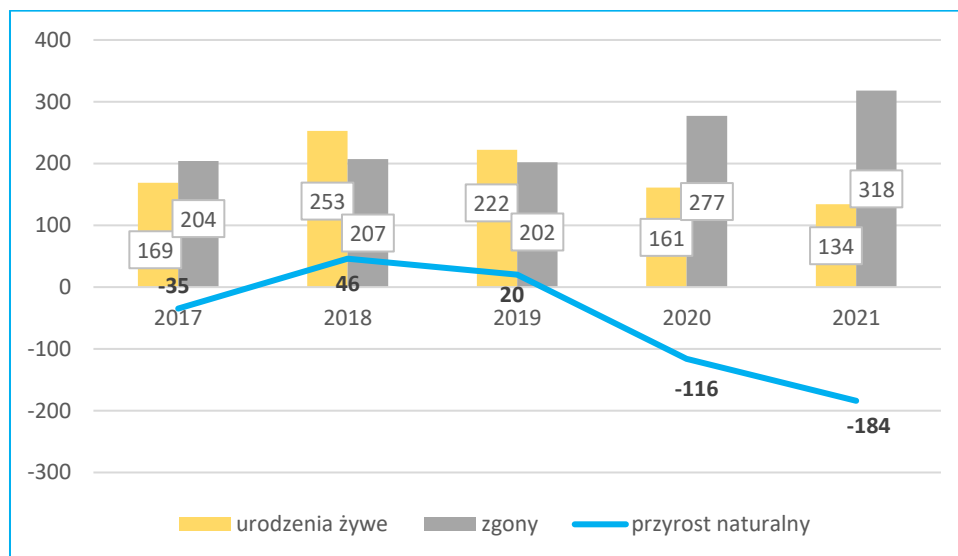
Natomiast zgodnie z *Raportem o stanie Miasta Mrągowo w 2021 roku* faktyczna liczba mieszkańców Mrągowo wynosiła 20 240 i spadła o 1,79% w stosunku do poprzedniego roku. Na spadek znaczący

²⁸ Liczba osób obliczona metodą bilansową opracowywania danych o liczbie i strukturze ludności, która zakłada przyjęcie wyników ostatniego spisu powszechnego ludności za bazę wyjściową, a następnie uwzględnianie danych o ruchu naturalnym (urodzenia i zgony) oraz migracjach (na pobyt stały i czasowy) – Internet <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3913,pojecie.html> (dostęp, 14.02.2023r.)

wpływ miała ponad dwukrotnie większa liczba zgonów (325) od liczby urodzeń (126). Spadek liczby ludności jest także spowodowany przewagą osób dokonujących wymeldowania (726) nad osobami zameldowującymi się na pobyt stały (556).

Liczba zgonów i urodzeń jest jednym z głównych czynników determinujących liczbę mieszkańców danego obszaru. Na terenie Miasta Mrągowo można zaobserwować **tendencję ujemnego przyrostu naturalnego**²⁹. W okresie 2017-2021 *przyrost naturalny* wahał się od -35 do -184, przy czym w latach 2018 i 2019 wartość powyższego wskaźnika był dodatni (Wykres nr 5).

Wykres 5. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W 2021 r. 28,6% zgonów w Mrągowie spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 17,3% zgonów w Mrągowie były nowotwory, a 7,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Mrągowo przypada 15,01 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju³⁰.

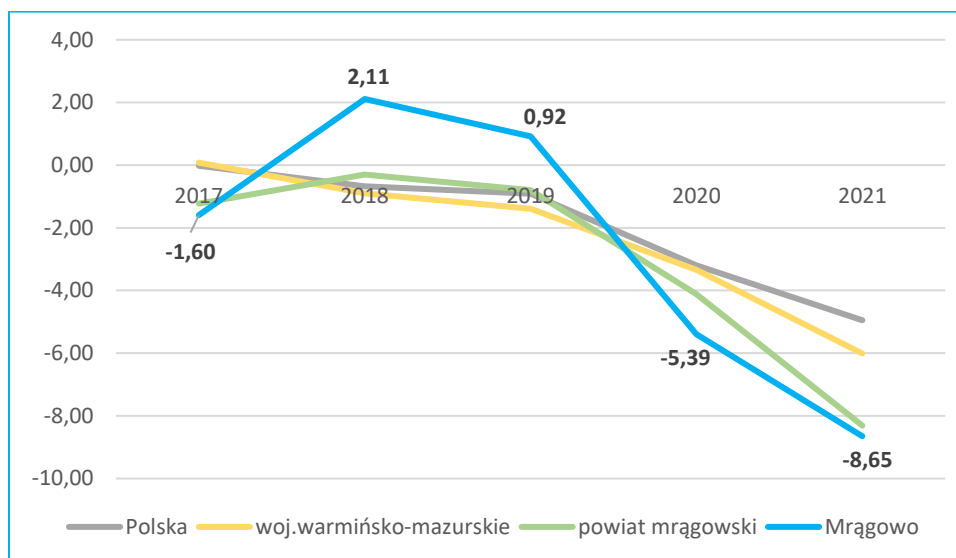
Spadek przyrostu naturalnego obserwowany zarówno w Mieście Mrągowo, jak i w całej Polsce wynika m.in. ze spadku liczby zawieranych małżeństw (z 103 w 2017 r. do 82 w 2021r., czyli spadek o 20,39%), zmian kulturowych i ekonomicznych, które zachodzą w społeczeństwie i wpływają na coraz rzadsze decyzje o posiadaniu dziecka. Ponadto kobiety w dzisiejszych czasach zwiększają swój poziom wykształcenia i aktywności zawodowej, stawiając na pierwszym planie karierę zawodową i tym samym przekładają decyzję w czasie o założeniu rodziny.

Potwierdzeniem ogólnopolskiego, ujemnego trendu przyrostu naturalnego jest *wskaźnik przyrost naturalny na 1000 ludności*. Miasto Mrągowo miało najniższą wartość powyższego wskaźnika (-8,65), w porównaniu z otrzymaną wartością dla Polski (-4,95), województwa warmińsko-mazurskiego (-6,01) oraz dla powiatu mrągowskiego (-8,31). W okresie 2017-2021 wartość wskaźnika uzyskana przez Miasto Mrągowo spadła o 7,05 (Wykres nr 6).

²⁹ Przyrost naturalny - różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w ciągu roku

³⁰ Internet, <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo> (dostęp 15.02.2023r.)

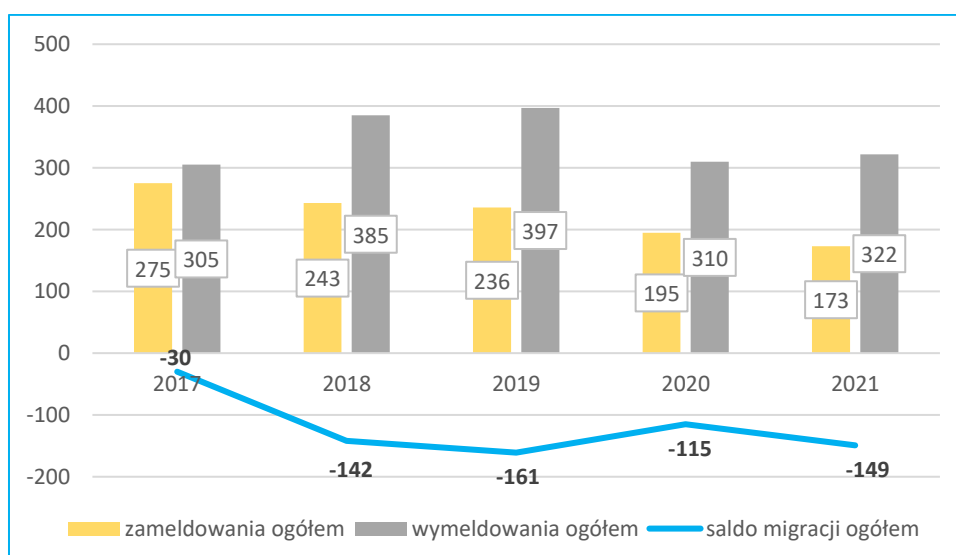
Wykres 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Mieście Mrągowo na tle analizowanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Drugim wskaźnikiem, który ma wpływ na zmianę liczby mieszkańców gminy jest saldo migracji. Dane z zakresu migracji na terenie Miasta Mrągowo wskazują na odpływ mieszkańców w całym analizowanym okresie (Wykres nr 7), ponieważ więcej osób się wymeldowało (322 osoby), niż zameldowało (173 osoby). Wskaźnik salda migracji wewnętrznych (-98) jest niższy od wskaźnika salda migracji zewnętrznych (-51). Wynika z tego, że mieszkańcy Miasta częściej wybierają do zamieszkania krajowe miejscowości niż emigrację zagraniczną. Jest to zazwyczaj młodzież wyjeżdżająca na studia oraz ludzie młodzi szukający lepszej pracy i oczekujący wzrostu poziomu życia możliwy do osiągnięcia w większym mieście.

Wykres 7. Saldo migracji w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)

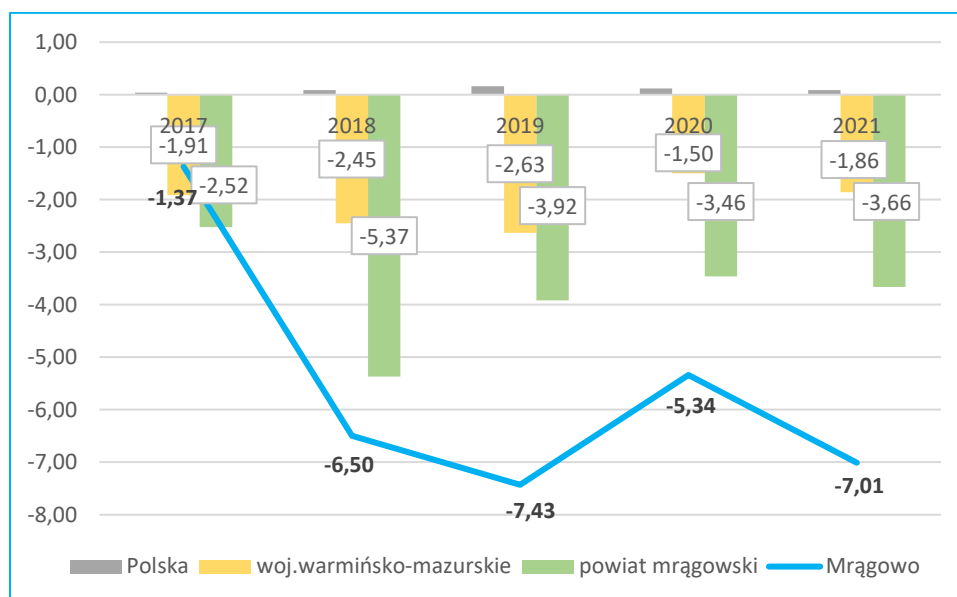

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Porównując saldo migracji na 1000 ludności Miasta Mrągowo z analizowanymi jednostkami (Wykres nr 8), należy zauważyć, że najniższy wskaźnik został osiągnięty przez Mrągowo (-7,01), a najwyższy

przez Polskę (0,09 osoby), co oznacza, że we wszystkich badanych jednostkach, oprócz kraju, więcej osób wymeldowuje się, niż zameldowuje.

Wykres 8. Saldo migracji na 1000 ludności (osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

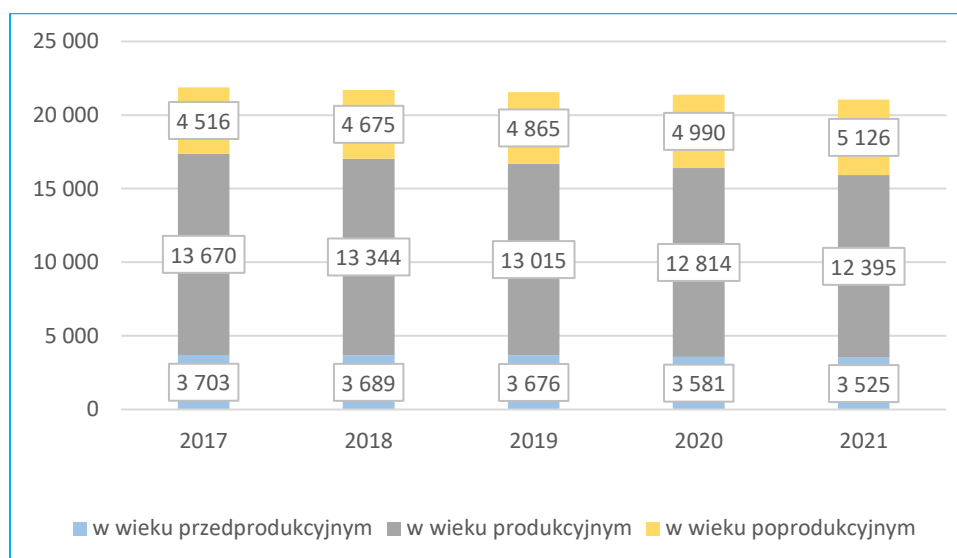
Struktura ludności

Jednym z czynników wpływających na negatywny trend demograficzny są zmieniające się grupy wieku ekonomicznego ludności, czyli struktury wieku mieszkańców. Dla władz Miasta jest to wyzwanie polityce społecznej, gdyż muszą zapewnić dostęp do usług publicznych, tj. żłobków, przedszkoli, szkół, opieki zdrowej, domu pomocy społecznej, klubu seniora, ale również dostosować ofertę kulturalną i rekreacyjną do potrzeb poszczególnych grup wiekowych.

Pod względem ekonomicznych grup wieku większość ludności Miasta Mrągowo stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 58,9% ogółu ludności (12 395 osób, BDL GUS, 2021). Podobna sytuacja występuje analizowanych jednostkach administracyjnych: w powiecie mrągowym, województwie warmińsko-mazurskim i Polsce – odsetek ludności w wieku produkcyjnym kształtuje się odpowiednio na poziomie 60,5%, 59,6% oraz 59,1%.

Na przestrzeni lat 2017-2021 zaobserwować można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 3,8 pp.) oraz malejącego odsetka osób w wieku produkcyjnym (spadek o 3,6 pp.) i w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 0,2 pp.) (Wykres nr 9).

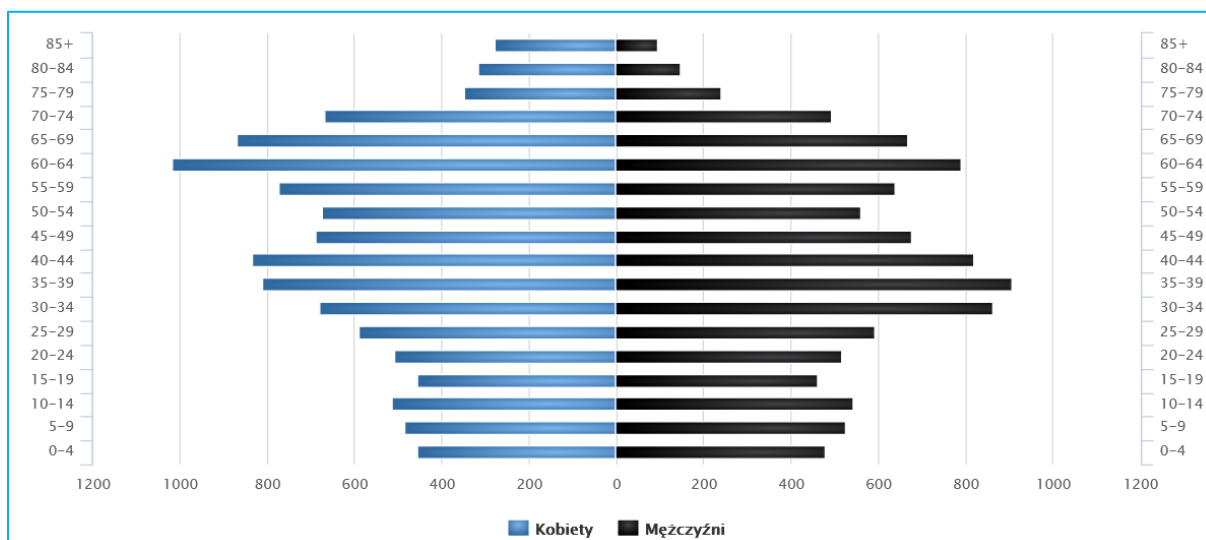
Wykres 9. Ludność w wieku ekonomicznym w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Wskaźnik *ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym*³¹ kształtował się w Mieście Mrągowo na poziomie 41,4 osoby (BDL GUS, 2021). Oznacza to, na 100 osób w wieku produkcyjnym w Mrągowie w 2020 roku przypada 41,4 osób w wieku poprodukcyjnym. Wartość ta wzrosła o 8,4 osób w okresie 5 lat.

Wykres 10. Piramida wiekowa mieszkańców Miasta Mrągowo w 2021r.

Źródło: Internet, <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo> (dostęp 15.02.2023r.)

Proces starzenia się społeczeństwa można zauważyć w strukturze wieku ludności zamieszkałej w Mieście Mrągowo. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,2 lat) oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku województwa

³¹ Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym

warmińsko-mazurskiego (41,8 lat). Średni wiek kobiet w Mrągowie wynosił 44,8 lat, a mężczyzn 40,7 lat.

Prognoza demograficzna

Zgodnie z *Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030*³² opracowaną przez BDL GUS, liczba ludności w Mieście Mrągowo w 2030r. będzie wynosiła 20 511 osoby, tj. 535 osób mniej niż w roku 2021.

Tabela 5. Prognoza ludności w Lidzbarku Warmińskim do 2030

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2022	21 395	165	222	203	239	-36	27	28
2023	21 297	161	223	199	234	-35	27	28
2024	21 198	157	226	200	231	-31	29	28
2025	21 096	153	228	199	227	-28	29	28
2026	20 979	148	230	189	225	-36	29	28
2027	20 863	144	230	189	221	-32	30	28
2028	20 748	145	233	188	219	-31	32	28
2029	20 633	143	235	188	216	-28	33	28
2030	20 511	141	237	182	213	-31	33	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Obserwuje się dalszy ujemny przyrost naturalny, związany przede wszystkim z malejącą liczbą urodzeń tj. spadek o 2,54% w stosunku do 2021 r. Ponadto analizując migracje wewnętrzne (wewnątrz kraju), można zauważyć spadek osób wyjeżdżających z Miasta i przyjeżdżających do niego i tym samym saldo migracji wewnętrznych będzie również maleć. Natomiast prognozuje się, że liczba powracających z migracji zagranicznych będzie systematycznie rosła.

4.2. Kultura i dziedzictwo

Główną jednostką prowadzącą działalność kulturalną na obszarze Miasta Mrągowo jest Mrągowskie Centrum Kultury (dalej MCK, zmiana nazwy od 01.01.2021 r., poprzednio Centrum Kultury i Turystyki) i jest samorządową instytucją kultury realizującą zadania Gminy Miasto Mrągowo z zakresu

³² Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050 oraz Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050. Wymienione prognozy były tworzone w latach 2013-2014 i zostały opublikowane w IV kw. 2014r. Rozbieżności między rzeczywistymi a prognozowanymi wielkościami obserwowane w ciągu kolejnych lat wymagały dokonania korekty danych wejściowych i aktualizacji założeń na poziomie kraju. W związku z powyższym, wyniki prognozy dla gmin po zagregowaniu nie są w pełni spójne z opublikowanymi wynikami prognoz ludności dla jednostek wyższego poziomu – Internet, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>

organizowania i prowadzenia działalności kulturalnej oraz upowszechniania czytelnictwa. W MCK mieści się także Biblioteka Miejska i Kino „Zodiak”.

MRĄGOWSKIE CENTRUM KULTURY MCK jest organizatorem większości przedsięwzięć kulturalnych w Mrągowie. W ramach animacji kulturalno-społecznej organizuje zajęcia w pracowniach artystycznych oraz oferuje różne formy aktywnego spędzenia czasu wolnego. W placówce funkcjonują kółka plastyczne, teatralne, taneczne, muzyczne, chór, orkiestra dęta. Dzięki prowadzonym przez specjalistów zajęciom dzieci, młodzież i dorośli mogą rozwijać swoje umiejętności w różnych dziedzinach. Innymi działaniami animacyjnymi są realizowane projekty społeczno-kulturalne, konkursy i przeglądy twórczości amatorskiej oraz wydarzenia takie jak: koncerty, spektakle, wystawy czy spotkania. Każdego roku MCK organizuje szereg imprez kulturalnych o różnym zasięgu, od lokalnego do międzynarodowego. Dzięki odbywającym się w mieście imprezom i festiwalom, Mrągowo znane jest w kraju i poza jego granicami³³.

W Mrągowskim Centrum Kultury znajduje się **Biblioteka Miejska im. Wacława Gołowicza w Mrągowie**. Do ustawowych jej zadań należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych;
- obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałanie z archiwami w tym zakresie;
- prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej, wydawniczej, edukacyjnej, popularyzatorskiej.

Biblioteka Miejska w Mrągowie Biblioteka prowadzi również działalność o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i społecznym, organizując spotkania z pisarzami, promocje książek, kiermasze, akcje głośnego czytania, konkursy, lekcje biblioteczne dla dzieci, wystawy, warsztaty fotograficzne oraz spotkania z ciekawymi ludźmi. Biblioteka współtworzy bibliografię regionalną na potrzeby Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie i współpracuje przy tworzeniu Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Cyfrowej. W swoich działaniach Biblioteka skupia wokół siebie lokalne środowiska literackie, Dyskusyjny Klub Książki oraz współpracuje ze stowarzyszeniami, organizacjami, bibliotekami gminnymi i szkołami. Biblioteka Miejska w Mrągowie włącza się w ogólnopolskie projekty: Tydzień Bibliotek, Dni Bajki, Cała Polska czyta dzieciom, Narodowe Czytanie. Biblioteka promuje region, jego historię i osobliwości, gromadzi dokumenty życia społecznego. Biblioteka oferuje usługi w zakresie nabywania umiejętności poruszania się w sieci i przeszukiwania dostępnych w niej zasobów informacyjnych, zapewnia dostęp do oprogramowania komputerowego, sieci komputerowych oraz platform czytelniczych, m.in.: Ibuk Libra, Legimi, EmpikGo, Biblio ebookpoint³⁴.

Biblioteka posiada bogaty i systematycznie uzupełniany księgozbiór, którego stan na koniec 2021 r. wynosił 43 166 wolumenów. W 2021 r. zakupiono 2 114 pozycji (9,98 vol. w przeliczeniu na 100 mieszkańców). Liczba użytkowników biblioteki w 2021 r. wyniosła 2 591 osób, natomiast liczba odwiedzin w bibliotece – 26 181 osób.

³³ Internet, <https://mck.mragowo.pl/pl/page/36/centrum-kultury.html> (dostęp 20.02.2023r.)

³⁴ Internet, <http://www.biblioteka.mragowo.pl/informacje/informacje-ogolne,2480> (dostęp 22.02.2023r.)

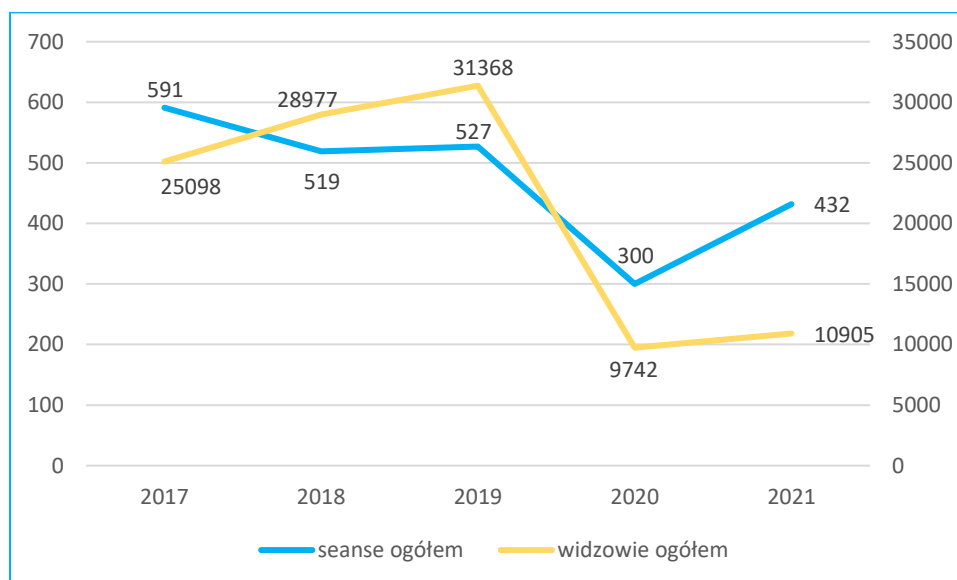
Według BDL GUS, wskaźnik *czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności* dla Miasta Mrągowo w 2021 r. wyniósł 110 osób i w porównaniu z 2017r. nastąpił spadek czytelników o 20%. Wartość powyższego wskaźnika dla Mrągowo była niższa od wartości otrzymanej dla kraju (127 osób), ale wyższa od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (108 osób) oraz powiatu mrągowskiego (104 osób).

Od 2003 r. w strukturach organizacyjnych Mrągowskiego Centrum Kultury funkcjonuje **Kino Zodiak**. W 2013 r. kino zostało dostosowane do cyfrowego standardu wyświetlania filmów, w tym projekcji 3D dzięki dofinansowaniu Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój kin oraz środkom z budżetu Miasta. Kino Zodiak należy do Sieci Polskich Kin Cyfrowych oraz Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych. Budynek przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych ruchowo, natomiast sala kinowa posiada 253 miejsca siedzące.

Zgodnie z *Raportem o stanie Miasta Mrągowo w 2021r.* i BDL GUS, w 2021 r. wyświetlono 432 seanse przy 95 filmach, które obejrzało 10 905 widzów. Liczba widzów była o 56,6% mniejsza niż w 2017 r. Przyczyną tego zjawiska były wprowadzone przez rząd Polski obostrzenia epidemiczne wynikające z pandemii COVID-19, które obowiązywały od marca 2020 r. Należy jednak zwrócić uwagę, że przy zmniejszającej się liczbie seansów (z 591 w 2017 r. do 527 w 2019 r.) przed okresem występowania pandemii, liczba widzów wrosła o 26,3% (z 25 098 w 2017 r. do 31 368 w 2019 r.). Po zniesieniu obostrzeń nastąpił gwałtowny wzrost liczby widzów seansów wyświetlanych w kinie Zodiak – 18 783 osób w 2022 r. (Tabela nr 6).

Wykres 11. Liczba seansów (szt.) i liczba widzów (osoba) w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W Mrągowie funkcjonuje również **Młodzieżowy Dom Kultury** (dalej MDK), który jest placówką oświatową, działająca na podstawie ustawy – Prawo oświatowe. Celem działalności zgodnie z Statutem jest prowadzenie zajęć pozaszkolnych, kształtowanie i rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży, pogłębianie ich wiedzy i pomoc w zdobywaniu przez nie umiejętności oraz organizowanie rekreacji. W ofercie MDK znajdują się koła: Mały Kopernik, fotograficzne, teatralne, techniczno-naukowe,

muzyczne wokalne-gitarowe, rękodzielnicze, plastyczne oraz z zajęcia z: robotyki Akademii Przedszkolaka, kreatywne dziecko, taneczne. Ponadto placówka organizuje konkursy, przeglądy powiatowe, miejskie turnieje tenisa stołowego, imprezy okolicznościowe, pikniki rodzinne, wycieczki.

Mrągowo jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych miast w Polsce pod względem organizacji dużych wydarzeń. Marka Festiwalowe Mrągowo to jedna z najbardziej zróżnicowanych ofert kulturalnych na Mazurach, a w niej nie tylko sztandarowe imprezy takie jak legendarny Piknik Country, sentymentalny Festiwal Kultury Kresowej czy przeżabawna Mazurska Noc Kabaretowa, ale także mniejsze wydarzenia w przestrzeni miejskiej: Koncerty na Deptaku, Wojewódzki Przegląd Rękodzieła Artystycznego czy Cygański Tabor. Do najbardziej rozpoznawalnych letnich festiwali organizowanych w amfiteatrze nad jeziorem Czos należy zaliczyć przede wszystkim:

- *Piknik Country Mrągowo* – cykliczne wydarzenie organizowane od 1982 roku. Sztandarowa impreza. Ta legendarna mrągowska impreza to najstarszy, największy w Polsce i jeden z największych w Europie festiwal muzyki country i folk. Podczas jego wszystkich edycji wystąpiło blisko 600 artystów oraz zespołów muzycznych, z Polski i z zagranicy, w tym z Australii, Kanady i Stanów Zjednoczonych;
- *Festiwal Kultury Kresowej* - cykliczna impreza organizowana od 1995 roku. Ideą Festiwalu Kultury Kresowej jest umacnianie dziedzictwa kultury i tradycji polskiej, wzmacnianie więzi łączącej Polaków w kraju i poza granicami Państwa Polskiego. To „Festiwal Wielkich Serc” stanowiący duchową jedność ludzi trwających w swojej mowie ojczystej, kulturze i tradycjach.
- *Mazurska Noc Kabaretowa* - cykliczna impreza organizowana od 1999 r. czyniąc z Mrągową letnią stolicę dobrego humoru, w której występują artyści kabaretowi z różnych grup wiekowych dla różnych grup wiekowych odbiorców i o różnych artystycznych upodobaniach;
- *Festiwal Weselnych Przebojów* – impreza cykliczna, podczas której wykonywane są największe przeboje disco. A dzięki transmisji Telewizji Polsat wiadomo również, że impreza bije wszelkie rekordy oglądalności. To punkt obowiązkowy na liście wakacyjnych wydarzeń muzycznych i rozrywkowych w Polsce. Impreza organizowana jest z wielkim rozmachem.
- *Mrągowski Festiwal Komедii* – Gala Stand-up to wydarzenie dla wszystkich fanów komedii oraz tych, którzy są miłośnikami mocnych żartów. Impreza o krótkiej historii, ale o ogromnym potencjale rozwojowym. Na deskach festiwalowego amfiteatru występują znani i lubiani stand-upowcy. Od 2022 roku wydarzenie przybrało nową, trzydniową formułę pod nazwą Mrągowski Festiwal Komедii.
- *Fight Exclusive Night* – Od 2022 roku scena Festiwalowego Amfiteatru nad jeziorem Czos stała się areną zmagania MMA i K-1. A FEN po raz pierwszy w swojej historii zawitał do Mrągowo. Fight Exclusive Night to największa w Europie federacja organizująca walki na zasadach MMA i K-1 z siedmioletnią historią.
- *Polska Noc Kabaretowa* - największa kabaretowa trasa w Polsce, której jednym z przystanków jest Mrągowo. Na festiwalowej scenie nad jeziorem Czos występuje największy, epicki skład artystów.

W 2021 r. podczas 10-ciu wydarzeń marki Festiwalowe Mrągowo na widowni było 40 400 uczestników. Ponadto 5 wydarzeń było transmitowanych przez ogólnopolską telewizję i oglądanych przez 3,7 mln widzów.

3,7 mln odbiorców³⁵.

Natomiast w 2022 r. łącznie w 26 letnich imprezach wzięło udział ponad 82 tys. osób. Wydarzenia współtworzyło ponad tysiąc artystów i osób odpowiedzialnych za ich organizację. 5 największych festiwali transmitowały ogólnopolskie telewizje, które zgromadziły łącznie 6,4 mln widzów. A festiwalowa promocja w social mediach dotarła do ponad

Burmistrz Miasta Mrągowo Zarządzeniem nr 12/2022 z dnia 25 lutego 2022 r. powołał Biuro Festiwali, którego celem jest koordynowanie i promocja organizowanych w Mrągowie festiwali i dużych imprez kulturalno-sportowych.

Liczba realizowanych imprez o charakterze kulturalnym organizowanych przez Mrągowskie Centrum Kultury na koniec 2022 r. wyniosła 67. Należy przede wszystkim zwrócić uwagę na liczbę wydarzeń o charakterze koncertowym i festiwalowym w 2022 r., która wyniosła 49, czyli o 58,06% więcej niż w 2017 r.

Tabela 6. Wydarzenia kulturalne organizowane przez Mrągowskie Centrum Kultury w latach 2017-2022

Dane kulturalne	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba realizowanych imprez o charakterze kulturalnym (ogółem)	73	70	69	51	55	67
Wydarzenia o charakterze koncertowym i festiwalowym	31	46	43	45	43	49
Koncertów z Cyklu Letnich Koncertów na Deptaku	5	5	5	5	5	7
Wydarzeń w ramach cyklu Sztuka na Ulice	0	0	0	0	7	0
Seanse w ramach działalności kina "Zodiak"	591	519	527	300	432	613
Wyświetlonych filmów podczas seansów	112	114	105	66	95	110
Widzów seansów	25 098	28 977	31 368	9 742	10 905	18 783
Festiwale kinowe	2	2	2	2	3	1

Źródło: Mrągowskie Centrum Kultury

³⁵ Internet, <https://festiwalowemragowo.pl/festiwale/> (dostęp 22.02.2023r.)

Według BDL GUS na koniec 2021 r. łączna liczba zorganizowanych imprez wyniosła 132, o 19% mniej w stosunku do 2017 r. Natomiast liczba uczestników wydarzeń wyniosła 100 754 osób, o 13,2% więcej niż w roku bazowym. Najwięcej uczestników było podczas organizowanych koncertów (68 930 osób). Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych rodzajów imprez kulturowych zostały przedstawione w Tabeli nr 7.

Tabela 7. Wyszczególnienie zorganizowanych imprez wraz z liczbą uczestników w latach 2017-2021

Wyszczególnienie imprez	2017		2018		2019		2020		2021	
	Liczba imprez	Uczestnicy	Liczba imprez	Uczestnicy	Liczba imprez	Uczestnicy	Liczba imprez	Uczestnicy	Liczba imprez	Uczestnicy
wystawy	12	3 090	40	5 850	10	5 629	12	3 625	24	4 730
festiwale i przeglądy artystyczne	9	40 000	14	45 500	14	56 434	18	18 114	14	27 800
koncerty	22	11 000	32	11 200	29	13 240	27	7 742	35	68 930
prelekcje, spotkania, wykłady	3	250	4	210	10	300	3	204	3	215
imprezy turystyczne i sportowo – rekreacyjne	47	9 100	46	10 500	62	3 788	4	750	0*	0*
konkursy	15	1 410	13	1 650	11	1 526	66	538	14	200
pokazy teatralne	7	1 500	9	2 300	12	2 347	6	989	12	7 030
konferencje	1	50	1	40	1	40	0	0	0	0
interdyscyplinarne	3	7 000	2	400	2	400	0	0	0	0
warsztaty	32	1 296	29	592	45	1 451	15	800	15	1 347
inne	12	9 700	13	9 900	10	3 700	9	2 140	15	502
RAZEM	163	84 396	203	88 142	206	88 855	160	34 902	132	110 754

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

* Zgodnie z wewnętrznymi danymi Urzędu Miejskiego w Mrągowie w 2021 roku odbyło się 21 imprez turystycznych i sportowo rekreacyjnych, w których łącznie wzięło udział 1646 uczestników.

Amfiteatr

Festiwalowy Amfiteatr to miejsce, gdzie co roku odbywają się znane w Polsce i za granicą takie imprezy masowe, jak Piknik Country, Mazurska Noc Kabaretowa czy Festiwal Weselnych Przebojów. Obiekt jest malowniczo położony nad jeziorem Czos, przy ul. Jaszczurcza Góra 10 w Mrągowie. Scena amfiteatru jest zadaszona membraną w kształcie rozpartego żagla. Pod nią cztery umeblowane garderoby (13,70 m², 26,70 m², 24 m², 17,80 m²), każda z łazienką. W budynku amfiteatru znajduje się kawiarnia Festival Cafe. Na terenie kompleksu znajduje się budynek z toaletami, które są bezpłatne. Widownia liczy 5280 miejsc. Siedziska z oparciem znajdują się w Sektorze A (rzędy 15-32), Sektor B (rzędy 33-37), Sektor C (rzędy 33- 44), cały sektor D. W sektorze A znajdują się miejsca dla osób niepełnosprawnych. Poza

impresami widowiska amfiteatru jest zamknięta. Obiekt można oglądać z ogólnodostępnego punktu widokowego.

Podczas wydarzeń w Festiwalowym Amfiteatrze organizowane są punkty gastronomiczne, a sprzedaż i spożywanie piwa prowadzone są zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie imprez masowych. Wstęp dzieci do lat 7 jest wolny, pod warunkiem, że zajmują te same miejsce razem z rodzicem. Do amfiteatru nie wolno wprowadzać zwierząt. Główna droga dojazdowa do amfiteatru (ul. Jaszczurcza Góra) bezpośrednio przed dużymi imprezami jest zamykana dla ruchu pojazdów (zakaz wjazdu od strony ul. Giżyckiej). Podczas prób wykonawców amfiteatr jest zamykany. Występują wówczas utrudnienia w ruchu dla pieszych poruszających się promenadą nad jeziorem Czos spowodowane zamknięciem bram wejściowych do obiektu. Amfiteatr jest własnością Gminy Miasto Mrągowo. Zarządcą obiektu jest Mrągowskie Centrum Kultury³⁶.

Charakterystyczny wyróżnik Mrągowo - amfiteatr, w którym odbywa się wiele imprez plenerowych, ma zostać zadaszony i zmodernizowany. Władze miasta 28 października 2022 roku podpisały umowę z wykonawcą prac, których wartość wyceniono na 28,3 mln zł. Cała inwestycja zakłada nie tylko modernizację obiektu, ale również otoczenia tego miejsca. Będą nowe drogi do hoteli zlokalizowanych w pobliżu, parkingi czy energooszczędne oświetlenie. Inwestycja otrzymała ponad 20,5 miliona złotych dofinansowania. Mrągowo jest jedynym z niewielu warmińsko-mazurskich samorządów, który otrzymał tak duże rządowe fundusze z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja pierwsza³⁷.

QUEST POZNAJ MRĄGOWO

Miejska gra pozwalająca poznać historię i zabytki Mrągowo, łączy w sobie elementy zabawy i nauki, poszukiwań skarbu i radości odkrywania. Przy okazji umożliwia poznanie najważniejszych atrakcji Miasta. Jest to dobra zabawa dla każdego, bez względu na wiek. Podczas rozwiązywania możemy poczuć klimat miejsca, w którym jesteśmy. A Mrągowo jest jednym z najstarszych mazurskich miast. Prawa miejskie otrzymało w latach 1404 – 1407. W odróżnieniu od innych miejscowości właściwie nie zostało zniszczone podczas II wojny światowej, dlatego można tu poczuć atmosferę wschodniopruskiego miasteczka. Przeście trasy questu zajmuje około 1,5 h. Do przejścia jest 5,4 km. Do zabawy wystarczy ulotka z zagadkami dostępna w informacji turystycznej (Start gry). Czytając wierszowane wskazówki, uczestnik podąża questem w terenie i poznaje sekrety Mrągowo. Na końcu drogi na odkrywców czeka „skarb”. Quest jest całoroczny. Każdy może skorzystać z niego w dowolnym terminie³⁸.

Uwarunkowania historyczne

W roku 1348 w miejscu, gdzie obecnie leży Mrągowo, Krzyżacy założyli strażnicę zabezpieczającą siedzibę Zakonu Krzyżackiego, znajdującą się w odległym o 5 km Szestnie. (...) Nie zachował się dokument lokacyjny, co nie pozwala określić dokładnej daty założenia. Na jednej z pieczęci miasta figuruje rok 1348. Obecnie uznaje się jednak, że jest to raczej data zbudowania wieży strażniczej. Dopiero z czasem w okolicy strażnicy powstała osada. (...) Dnia 20 lutego 1444 roku Konrad von Ehrlichschausen w Szestnie odnowił pierwotny przywilej lokacyjny miasta Mrągowo, od którego

---

³⁶ <https://festiwalowemragowo.pl/amfiteatr/>

³⁷ <https://www.mragowo.pl/inwestycje/przeglad-miejskich-inwestycji/7709-slynnny-amfiteatr-w-mragowie-zyska-zadaszenie-i-nie-tylko-umowa-podpisana>

³⁸ <https://www.it.mragowo.pl/quest-poznaj-mragowo>

przyjęła się data nadania praw miejskich. W chwili odnowienia przywileju lokacyjnego Mrągowo było małym mazurskim miasteczkiem. Zamieszkiwało w nim nie więcej niż 100 osób. (...) Nazwa Mrągowo została nadana w roku 1946 roku, by uczcić pamięć Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza. (...)

Możliwości rozwoju przestrzennego ograniczało usytuowanie geograficzne miasta, które z konieczności przybrało kształt wydłużonego prostokąta. Główną arterią komunikacyjną była nadal droga prowadząca z południa na północ (jest to dzisiejsza tzw. oś staromiejska, czyli ul. Królewiecka i Warszawska). Przebiegała ona na liczącym 240 m odcinku między bramami miejskimi. Nazwy związane były z kierunkami wylotowymi z miasta. Dostępu od południa broniła Brama Szczycieńska, od północy Kętrzyńska. Wydaje się, że od zachodu miasto zabezpieczone było również bramą, zwaną Biskupiecką. Twierdzenie to jest prawdopodobne, ponieważ Mrągowo nie miało murów obronnych, a jedynym umocnieniem był głęboki rów napełniony wodą oraz wał ziemny. Naturalne warunki obronne wynikające z położenia geograficznego miasta nie zmuszały jego mieszkańców do budowy innych umocnień. Mrągowo kiedyś, może z wyjątkiem strony północnej było otoczone wodą. Poza jeziorem Czos i dwóch jezior Magistrackich, były jeszcze kanały: jeden łączył jezioro Małe Magistrackie (obecnie Magistrackie) z jez. Czos, drugi łączył dwa jez. Magistrackie. Do końca XIX wieku istniało jeszcze jezioro Duże Magistrackie, które otaczało miasto od strony zachodniej. Obecnie w miejscu osuszonego jeziora znajduje się targowisko miejskie oraz teren podmokły, nisko położony, który przecina ul. Mrongowiusza i Okulickiego, gdy dochodzi do skrzyżowania dróg na Kętrzyn i Giżycko. Poza centrum miasta znajdował się cmentarz i szpital, w okolicy obecnej ul. Moniuszki. Przy obecnych ulicach: Warszawskiej, Królewieckiej znajdowały się prawie wyłącznie stodoły.

Dnia 24 czerwca 1698 roku miasto prawie doszczętnie spłonęło (ok. 130 budynków). Przy odbudowie postanowiono poszerzyć i wyprostować ulice. (...) ostatni pożar z roku 1822 miał największy wpływ na obecny obraz Centrum Mrągowo. Nie spłonął kościół (obecny ewangelicki), budynek parafialny, szkoła (budynek był na obecnym placu Jana Pawła II), Strażnica Bośniacka. Warto zwrócić uwagę, że zachował się budynek sędziego Sterna, czyli obecna „Apteka pod Orłem”, budynek kasy miejskiej i karczmy, czyli obecna siedziba Banku PKO S.A. Odbudowując miasto zakazano stawiać, w miejscu spalonych w południowej części rynku. Dzięki temu Mrągowo uzyskało, jak większość wschodniopruskich miast, duży miejski rynek. (...) Zgodnie z planem odbudowy wszystkie stodoły musiały zostać przeniesione poza miasto. Po pożarze zostały wytyczone nowe drogi, bo miasto zaczęło się rozrastać. Wtedy wytyczono ul. Filozofów (Philosophenweg), przy której miały stać stodoły. Jest to obecna ul. Mrongowiusza. Po pożarze zdecydowano przenieść budynki stanowiące zagrożenie pożarowe, poza centrum miasta. Miasto wykupiło tereny nad jez. Czos, poza Bramą Szczycieńską, które wydzierżawiono rzemieślnikom. Kuźnie i piece ze względu na bezpieczeństwo można było stawiać wyłącznie w tym miejscu, poza miastem. W tym celu wytyczono nową ul. Ogrodową (Garten strasse), obecną ul. Roosevelta. Dzięki pożyczkom zaciągniętym przez rzemieślników i władze miasta z banku w Królewcu – miasto zaczęło odbudowywać i rozbudowywać w kierunku północnym. 3 sierpnia 1825 oddano do użytku ratusz, do którego przeniosło się starostwo i sąd. W tym samym roku zbudowano również nową szkołę przy ulicy Kościelnej (stała w miejscu obecnego placu Jana Pawła, przy linii łączącej wylot ul. Roosevelta z Kościelną). Biura sądowe i sala rozpraw mieściły się w ratuszu do czasu wybudowania gmachu sądu w roku 1898 przy ulicy Królewieckiej. Obecnie ratusz jest siedzibą Urzędu Stanu Cywilnego. Na parterze jest siedziba Muzeum Ziemi Mrągowskiej (...)

W 1860 poświęcony został nowy kościół rzymskokatolicki pw. Św. Wojciecha. Ważnym wydarzeniem było otwarcie 1 maja 1897 kolei wąskotorowej łączącą Mrągowo z Kętrzynem, a w 1898 linii kolejowej łączącej Mrągowo z Biskupcem i Rucianem przez Piecki. W 1889 powstała gazownia nad jeziorem Czos,

dzięki której ulice miasta zostały oświetlone. Pod koniec XIX wieku oddane zostały koszary przy obecnej ul. Wojska Polskiego. W tym samym czasie zbudowano sąd przy ul. Królewieckiej. (...)

Przy Ratuszu, w budyneczku przyległym do Ratusza przy Małym Rynku był areszt i więzienie miejskie. Nic dziwnego, bo w Ratuszu mieścił się także sąd. Więzienie funkcjonowało tam także w latach 1945-46, obecnie znajduje się tu pizzeria „La Stalla”. Mały Rynek był miejscem, na którym znajdowała się najstarsza w mieście studnia publiczna. Zasypano ją po wybudowaniu sieci wodociągowej.

W 1903 do użytku oddano nową szkołę (obecnie Szkoła Podstawowa nr 1 przy ul. Bohaterów Warszawy) oraz szpital. Burmistrz Hermann Jaenike dbał o estetyczny wygląd miasta. Na jego cześć wzgórze, na którym za jego rządów wybudowano wieżę widokową Bismarcka (1906r.), nazwano jego nazwiskiem. (...)

W 1905 r. Miasto Mrągowo (Sensburg) wykupiło od Edwarda Klugkista teren leśny (obecnie Park Słowackiego). W lesie nad jeziorem Juno wybudowano scenę oraz obiekty rekreacyjne. Park oświetlono setkami kolorowych lampionów, wytyczono ścieżki spacerowe, place zabaw. Nie wiemy dokładnie, w którym roku w parku powstał dom zdrojowy Waldheim, prawdopodobnie ok. 1912 r., ponieważ zachowało się archiwalne zdjęcie budynku, na którym widnieje tabliczka z tą datą. W parku odbywały się imprezy sportowe, kulturalno-rozrywkowe. W 2020 r. Park Słowackiego zmodernizowano. Wybudowano parking leśny, wykonano ścieżki pieszo-rowerowe i ustawiono tablice edukacyjne, stojaki dla rowerów, wiaty drewniane z ławami itp.³⁹

Obiekty zabytkowe

Do najciekawszych zabytków Mrągowo zaliczyć można: neogotycki kościół rzymsko-katolicki p.w. św. Wojciecha z XIX w., kościół ewangelicko-augsburski z XVIII w., kościół prawosławny z XIX w. - dawna bożnica, XIX w. ratusz, gdzie turyści mogą obejrzeć zbiory mrągowskiego muzeum, budynek Wartowni Bośniackiej, wieżę Bismarcka, zespół kamieniczek przy ul. Królewieckiej, Roosevelta i Warszawskiej.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2021 r. wyniosły 3 355 753,10 zł i stanowiły 2,8% wydatków ogółem. W porównaniu do 2017r. były niższe o 285 820,20 zł. Wydatki na 1 mieszkańca wynosiły w 2021r. 157,82 zł i były niższe o 8,36 zł w stosunku do 2017 r.

Znani twórcy i inne postacie świata kultury⁴⁰ związani z Miastem Mrągowo:

- 1. Teatr i film:** Marzena Bergmann, Sebastian Badurek, Mariusz Drężek, Michał Kowalski, Wojciech Malajkat, Piotr Mielnik, Grzegorz Pierczyński, Jarosław Rosiński, Piotr Szwedec, Katarzyna Herman, Agnieszka Sienkiewicz, Piotr Plewa, Stanisław Mikulski, Agnieszka Michalska;
- 2. Muzyka i taniec:** Bartek Królik, Agata Dowhań, Andrzej Czamara, Piotr Galiński, Waldemar Duszyński, Waldemar Śmiałkowski;
- 3. Literatura i historia:** Krzysztof Beśka, Ryszard Bitowt, Wiesława Bogaczewicz-Bieda, Katarzyna Enerlich, Jan Gancewski, Krzysztof Kozłowski, Wiesław Bolesław Łach, Sławomir Piotr Rudnicki, Mariusz Więcek, Sławomir Sobieraj, Zbigniew Chojnowski, Paweł Taryma;

³⁹ Internet, <https://www.it.mragowo.pl/historia-mragowa,3,2016,pl.html> (dostęp 23.02.2023r.)

⁴⁰ Internet, <https://www.mragowo.pl/39-mragowo/o-miescie/71-znani-i-nieznani-zwiazani-z-mragowem> (dostęp 23.02.2023r.)

4. **Sztuka i fotografia:** Tadeusz Bałakier, Piotr Dondajewski, Waldemar Bzura, Jan Gudelis, Maria Brzostek, Tadeusz Borowski, Zygmunt Rakałowicz, Jan Żdaniec, Józef Jabłoński, Krzysztof Cekała, Jolanta Fukowska-Mazurek;

5. **Dziennikarstwo, produkcje:** Joanna Górską (Sierdzińska), Bogumił Lipski.

4.3. Sport, rekreacja i turystyka

Analizie poddano istniejącą infrastrukturę sportową, aktywność sportową mieszkańców Mrągowo, realizowane i planowane projekty oraz budżet Miasta w zakresie sportu. Ponadto zbadano ofertę rekreacyjno-wypoczynkową znajdującą się w Mrągowie i okolicach, która bezpośrednio wpływa na potencjał turystyczny Miasta.

Sport

Najważniejsze obiekty sportowe znajdujące się na terenie Miasta Mrągowo:

- Mała i duża sala gimnastyczna na os. Mazurskim 12
- Mała i duża sala gimnastyczna przy ul. Kopernika 2
- Mała i duża sala gimnastyczna przy ul. Bohaterów Warszawy 4
- Sala fitness w Hali Widowiskowo - Sportowej przy ul. Kopernika 2c
- Sala korekcyjna przy ul. Kopernika 2
- Hala Widowiskowo - Sportowa przy ul. Kopernika 2c
- Hala sportowa przy ul. Wojska Polskiego 6K
- Dolna płyta stadionu miejskiego
- Plaża przy os. Grunwaldzkim
- Plaża miejska
- Boiska przy Ekomarinie
- Boisko FedEx przy ul. Bohaterów Warszawy
- Boisko na os. Grunwaldzkim
- Orlik na ul. Żołnierskiej
- Orlik na os. Mazurskim
- Korty tenisowe w Parku Lotników
- Lodowisko
- Pumptrack.

Wybrane imprezy sportowe

- Mrągowska Liga Piłki Halowej
- LOTTO Triathlon Energy Mrągowo
- Mrągowski Parkrun Ekomarina
- Żeglarski Grand Prix Mrągowo
- Knockout Boxing Night
- Turnieju siatkówki plażowej OMEGA CUP
- Mrągowską Galę Sportu

Znani sportowcy związani z Miastem Mrągowo:

Karol Jabłoński, Joanna Burzyńska, Ireneusz Kutyla, Monika Bronicka, Przemysław Kulig, Tomasz Stańczyk, Tomasz Jakubiak, Patryk Piasecki, Andrzej Piasecki, Małgorzata Pałasz – Piasecka, Sara Piasecka, Rafał Szukiel, Piotr Siemionowski, Piotr Myszka, Anna Puławska, Dominika Putto.

Kluby sportowe

Według BDL GUS, na koniec 2020r. (brak danych za 2021 r.) w Mrągowie było zarejestrowanych 10 klubów z 924 członkami, natomiast ćwiczących było 896 osób (więcej w podrozdziale 4.6. Kapitał społeczny). Miasto Mrągowo wspiera lokalne kluby i stowarzyszenia sportowe. Dzięki dotacjom z Miasta mrągowskie organizacje realizują wiele ciekawych zajęć, adresowanych do mieszkańców w każdym wieku. Wiodące kluby sportowe to:

- Miejski Klub Sportowy "Mrągowia" Mrągowo,
- Klub Sportowy "Baza Mrągowo",
- Między Uczniowski Klub Sportowy "Omega" w Mrągowie,
- Stowarzyszenie kultury Fizycznej Klub Sportowy "AS" Mrągowo,
- Uczniowski Klub Sportowy MINI SOCCER Academy,
- Mrągowskie Stowarzyszenie Rowerowe,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Bilard Sportowy-Mrågowo,
- Mrągowski Klub Aikido i Samoobrony,
- Mrągowskie Towarzystwo Regatowe "Czos",
- Uczniowski Klub Sportowy Fight Club Mrągowo,
- Mazurski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych Mrągowo,
- Klub Strzelecki „Snajper” w Mrągowie,
- Mrągowskie Stowarzyszenie Młodzieży.

Realizowane projekty

Gmina Miasto Mrągowo dbają o **rozwój sportu poprzez m.in. rozbudowę obiektów sportowych** realizując projekty np. *Przebudowa boisk przy Szkole Podstawowej Nr 4 w Mrągowie*, który obejmuje przebudowę istniejącej infrastruktury sportowej przy szkole, wzbogacając ofertę edukacyjną w zakresie sportu i umożliwiając realizację nowych, dotychczas nieprowadzonych zajęć i sekcji sportowych w ramach procesu nauczania.

Najważniejszą inwestycją z dziedziny sportu będzie w przyszłych latach *przebudowa stadionu Miejskiego*. Planuje się budowę części lekkoatletycznej i boiska piłkarskiego. **Stadion będzie dostosowany do wymagań Polskiego Związku Lekkiej Atletyki dla klasy VB oraz wymagań Polskiego Związku Piłki Nożnej dla rozgrywek piłkarskich IV ligi.**

W skład części lekkoatletycznej wchodzi:

- bieżnie,
- skocznie do skoków: wzwyż, o tyczce i w dal,
- rzutnie kulą i oszczepem.

Natomiast boisko piłkarskie będzie posiadać nawierzchnię trawiastą wraz z systemem nawodnienia. W projekcie założono budowę trybun, w tym: zadaszonej trybuny głównej dla minimum 200 widzów, a także trybun bocznych dla około 250 osób. Powstać mają również zadaszone wiaty dla zawodników

oraz sędziów i serwisu medycznego. Przewidziano także budowę budynku magazynowego, nagłośnienie, budkę spikera i instalację monitoringu⁴¹.

Wydatki na sport

Wydatki na sport w 2021r. wyniosły 1 391 676,42 zł i stanowiły 0,11% wydatków ogółem. W porównaniu do 2017r. były niższe o 1 307 739,49 zł.

Rekreacja

Szlaki rowerowe Ziemi Mrągowskiej:

- Niebieski Szlak Rowerowy „Duża pętla mrągowska” (trasa: Mrągowo - Wierzbowo - Żabieniec - Jakubowo - Probark – Mrągowo) – 28,5 km
- Żółty szlak rowerowy „Lasy sorkwickie” (trasa: Mrągowo - Gązwa - Młynik - Pustniki- Stary Gieląd - Sorkwity - Bagienice Małe – Mrągowo) – 35,5 km
- Szlak Czerwony Grodzisk Pruskich Święta Lipka - Mrągowo - Mikołajki (trasa: Św. Lipka - Pilec - Gizewo - Kiersztanowo - Polska Wieś - Mrągowo - Kosewo - Uźranki - Jora Wlk. - Faszczce – Mikołajki) – 55,5 km
- Szlak Żółty Ernsta Wiecherta (trasa: Mrągowo - Krzywe - Brejdyny - Piecki - Pierśławek - Kosewo Górne - Kosewo – Mrągowo) – 44,9 km (czasowa ograniczona dostępność w związku z budową obwodnicy DK16)
- Zielony Szlak Rowerowy „Wokół Jeziora Juno” (trasa: Mrągowo - Popowo Salęckie - Szestno - Kiersztanowo - Polska Wieś – Mrągowo) – 22,2 km
- Szlak Niebieski „Krutynski Szlak Rowerowy” (trasa: Sorkwity - Jędrzychowo - Grabowo - Dłużec - Gant - Machary - Nowy Żyzdrój - Spychowo - Zgon - Cierzpięty - Krutyń – Gałkowo) – 68,7 km
- Miejski Szlak Turystyczny Poznaj Mrągowo - oznakowany jest łąką niedźwiedzicy na białym kwadracie (trasa: szlak został tak wytyczony, by pokazać nie tylko atrakcje turystyczne miasta, jak np. zabytki, ciekawe miejsca, ale także ukształtowanie terenu na którym położone jest miasto. Szlak wymaga modernizacji).
- Szlak pieszo - rowerowy nasypem kolejowym Mrągowo - Piecki
- BIKE PARK PORĘBY - niedaleko wsi Poręby, w gminie Mrągowo.

Szlaki piesze Ziemi Mrągowskiej:

- Szlak im. Melchiora Wańkowicza (trasa: Sorkwity - Bieńki - Babięta - Spychowo – Zgon) – 59 km
- Szlak im. Karola Małłka (trasa: Pranie - Karwica Mazurska – Krutyń) – 20 km
- „Szlak pięciu jezior” (trasa Mrągowo - Marcinkowo - Polska Wieś – Mrągowo) – 14 km
- Szlak "Góra Czterech Wiatrów" w Mrągowie (trasa: Mrągowo - Miejski Las - Góra Czterech Wiatrów) – 9,5 km
- Szlak pieszy "Szestno" – 8 km
- Mrągowski Szlak Turystyczny Poznaj Mrągowo (wspomniano wyżej) – 12 km
- Trasa pieszo - rowerowa nasypem kolejowym Mrągowo – Piecki – 13 km

Ścieżki przyrodnicze Ziemi Mrągowskiej:

---

⁴¹ Internet, <https://www.mragowo.pl/sport/aktualnosci-sportowe/7846-projekt-nowego-stadionu-miejskiego-gotowy> (dostęp 27.02.2023r.)

- Ścieżka edukacyjna Źródło Miłości
- Ścieżka przyrodnicza Krutyń-Zgon
- Ścieżka przyrodnicza Rezerwat Krutynia
- Ścieżka przyrodnicza Rezerwat Zakręt
- Ścieżka przyrodnicza Rosocha-Wojnowo
- Ścieżka przyrodnicza Rezerwat Jezioro Łuknajno
- Ścieżka przyrodnicza Jary Lampasza
- Ścieżka edukacyjna na terenie leśnictwa Piersławek w Nadleśnictwie Strzałowo
- Ścieżka przyrodnicza w Nadleśnictwie Strzałowo
- Ścieżka dydaktyczno-ekologiczna w "Parku" w Sorkwicach
- Ścieżka edukacyjna Borowski Las
- Ścieżka edukacyjna wokół stawu w Pieckach
- Ścieżki edukacyjne w Ostoju Cudnochy

Szlak kajakowy:

- Szlak Kajakowy Rzeki Dajny - około 30 km długości i wiedzie tzw. Wielką Rynną Mrągową, a następnie płynąc Niziną Sępopolską, wpada do rzeki Guber wpadającej do Pregoty

Szlak żeglugowy:

- Żeglarstwo na Pojezierzu Mrągowskim

Zrealizowane inwestycje:

- **Mazurska Pętla Rowerowa** – przedmiotem projektu było wykonanie i uruchomienie zintegrowanego szlaku rowerowego wokół Wielkich Jezior Mazurskich oraz oznakowania łączącego się ze szlakiem systemu lokalnych tras rowerowych, prowadzących przez cenne przyrodniczo i krajobrazowo tereny Mazur. Wykonano: Miejsce Odpoczynku Rowerzystów, w tym dwie wiaty i wieżę widokową na os. Grunwaldzkim oraz drugą wieżę widokową na osiedlu Mazurskim. W ramach projektu wybudowano ścieżki rowerowe (ul. Kolejowa, Okulickiego);
- **Zagospodarowanie terenu rekreacyjno–sportowego przy ul. Wolności w Mrągowie** – wykonano boisko jednostanowiskowe do piłki koszykowej o wymiarach 9m x 9m o nawierzchni polipropylenowej i zamontowano elementy małej architektury: ławki, kosze na śmieci, stojak na rowery oraz piłkochwyty – 76,50 mb, lampę solarną, kosz do koszykówki, oznakowanie pionowe i poziome miejsca postojowego dla osób niepełnosprawnych, nawierzchnie utwardzone z kostki betonowej, nasadzenia;
- **Zagospodarowanie terenu rekreacyjno–sportowego przy ul. Sienkiewicza, ul. Plutonowej i ul. Żołnierskiej** – urządzono nowy plac zabaw i siłownię zewnętrzną, ustawiono drewnianą altanę wyposażoną w stół i siedziska, zamontowano kasze na śmieci i ławki oraz wykonano nasadzenia i utwardzono alejki;
- **Zagospodarowanie terenu Parku im. Gen. W. Sikorskiego na cele turystyczno-rekreacyjne** - wykonano budowę ciągów komunikacyjnych o nawierzchniach utwardzanych, placów sensorycznych, placu edukacyjnego z nasadzeniami, schodów terenowych oraz Parkour Parków, ustanowiono urządzenia zewnętrzne do ćwiczeń oraz elementy małej architektury;

- **Zagospodarowanie terenu rekreacyjno – sportowego – rozbiórka pomostu i slipu przy ul. Jaszczurza Góra w Mrągowie** – wykonano rozbiórki dwóch istniejących pomostów połączonych ze sobą oraz slipu betonowego, dno jeziora zostało oczyszczone i na brzegu jeziora została wyprofilowana skarpa.

Część zadań było dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa.

Na terenie Miasta Mrągowo funkcjonuje **12 placów zabaw, 1 skate park, 2 siłownie zewnętrzne**, będące własnością Gminy Miasta Mrągowo.

Turystyka

Mrągowo to jedno z najważniejszych i najstarszych miast turystycznych w województwie warmińsko-mazurskim. Na portalu miejskim <https://www.mragowo.pl/> znajduje się zakładka **Dla turystów**, w której można odnaleźć najważniejsze informacje m.in.: atrakcje, noclegi, gastronomia. Zgodnie z informacjami **turyści mogą zobaczyć nie tylko zabytki i poznawać mrągowską kulturę** (cerkiew prawosławną, Kościół ewangelicko-augsburski, Kościół katolicki p.w. św. Wojciecha, w Mrągowie, Muzeum Sprzętu Wojskowego, Muzeum w Mrągowie Festiwalowy Amfiteatr, Wieża Mrągowo), ale również **spędzić aktywny wypoczynek w Mieście** (Ekomarina, Escape Room, Tor kartingowy, Park Linowy Lemur, Wakepark) oraz **podziwiać przyrodę** (jeziora w granicach Miasta, Źródło Miłości), natomiast dla najmłodszych i nie tylko, jest Westernowe Miasteczko Mrongoville. Uzupełnieniem powyższej oferty turystycznej są już wspomniana **oferta rekreacyjna** (m.in. szlaki rowerowe, piesze, rejsy,) i **kulturalna** (m.in. Festiwalowe Mrągowo).

Zgodnie z BDL GUS, na koniec 2021 r. było zarejestrowanych kilkanaście obiektów noclegowych, w tym 11 obiektów całorocznych. Wskazana liczba obiektów jest zaniżona, ponieważ większość właścicieli gospodarstw agroturystycznych nie rejestruje swojej działalności i tym samym nie jest wykazywana w danych statycznych. Na portalu Informacji Turystycznej, Visit Mrągowo (<https://www.it.mragowo.pl>) można znaleźć informację o 66 obiektach noclegowych w Mieście. **Oferta noclegowa jest zróżnicowana**, możemy wyróżnić obiekty o różnych standardach np. hotele, apartamenty, domki, kemping.

Według danych BDL GUS, w 2021 r. w Mrągowie udzielono 12 379 noclegów dla 4 818 turystów zagranicznych. Jednakże trzeba mieć na uwadze fakt, że w okresie 2020-2022 obowiązywały obostrzenia wynikające z pandemii COVID-19, co wiązało się z ograniczeniami przemieszczania się, zamkniętymi obiektami noclegowymi lub ze zmniejszonymi możliwościami zakwaterowania. W okresie 2017-2021 udzielono 184 350 noclegów dla 68 704 turystów zagranicznych. Najwięcej noclegów udzielono w 2019r. – 60 013 dla 21 837 turystów zagranicznych.

Na koniec 2022 roku w Ewidencji innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, prowadzonej przez Burmistrza Miasta Mrągowo, było 82 obiekty nieskategoryzowane, w tym 36 całorocznych. Według danych Rejestru Centralnego Wykazu Obiektów Hotelarskich (CWOH), w Mrągowie jest 8 obiektów skategoryzowanych, w tym 7 całorocznych.

Uzupełnieniem oferty turystycznej jest **szeroka baza gastronomiczna**. Na stronie Visit Mrągowo (<https://www.it.mragowo.pl>) można znaleźć informację o 36 obiektach gastronomicznych w Mieście m.in. restauracje, stołówki, pizzerie, kawiarnie.

Ze względu na brak szczegółowych danych umożliwiających zbadanie atrakcyjności turystycznej Mrągowo, analizie poddano wartości dla powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz dla kraju.

Tabela 8. Atrakcyjność turystyczna powiatu mrągowskiego na tle województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Miejsca noclegowe na 1000 ludności					
powiat mrągowski	150,46	148,66	163,02	162,59	156,57
woj. warmińsko-mazurskie	28,44	28,51	30,15	28,80	28,16
Polska	20,14	20,79	21,51	20,31	20,64
Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności					
powiat mrągowski	95,42	95,99	100,38	101,55	95,36
woj. warmińsko-mazurskie	16,11	16,60	17,30	16,94	16,45
Polska	13,86	14,62	15,08	14,41	14,74
Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności					
powiat mrągowski	5 260,48	5 436,05	5 870,50	3 640,47	4 445,84
woj. warmińsko-mazurskie	880,01	914,26	965,98	628,17	678,60
Polska	832,57	882,40	929,18	468,31	584,34
Noclegi udzielone turystom krajowym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców					
powiat mrągowski	110 110	118 817	128 020	101 257	120 312
woj. warmińsko-mazurskie	19 040	19 850	20 927	16 211	17 798
Polska	17 483	18 514	19 449	11 723	14 655
Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców					
powiat mrągowski	28 532	28 218	29 278	8 012	6 100
woj. warmińsko-mazurskie	2 788	2 761	2 773	863	760
Polska	4 348	4 619	4 867	1 735	1 886

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalny, GUS

Analizując powyższą tabelę, należy podkreślić, że wszystkie wartości wskaźników wyliczone dla powiatu mrągowskiego są znacząco wyższe od otrzymanych wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego i Polski. Jednoznacznie wynika z tego, że powiat mrągowski i tym samym, jego stolica, Mrągowo, gdzie odbywa się większość wydarzeń kulturalnych, **jest obszarem turystycznym.**

Mrągowo, jako miasto turystyczne, musi dążyć do **rozwaju jakości oferowanych usług turystycznych**, dlatego też władze Miasta zdecydowały się na realizację inwestycji pn. *Kompleksowa przebudowa Amfiteatru w Mrągowie z budową infrastruktury towarzyszącej*. Projekt polega na modernizacji amfiteatru, który zakłada budowę ruchomego zadaszania amfiteatru obejmującego widownię, przebudowę zaplecza sceny zwiększającą możliwości organizacyjne oraz bezpieczeństwo uczestników wydarzeń, przebudowę sąsiadujących dróg dojazdowych oraz budowę parkingów, w tym przebudowę i nadanie nowych funkcji turystyczno-gospodarczych ul. Jaszczurcza Góra, a także budowę infrastruktury technicznej obsługującej amfiteatr⁴².

Zadanie dofinansowane jest z Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych i jest realizowane w okresie 2022-2024.

Informacja turystyczna

Od 1 stycznia 2021 r. informacja turystyczna stała się częścią Referatu Promocji i Rozwoju w Urzędzie Miejskim w Mrągowie, znajduje się w zabytkowym ratuszu z 1824 r. w centrum miasta. Jest to certyfikowany przez Polską Organizację Turystyczną punkt obsługi turystów. Od 2023 roku jest to również Miejsce Przyjazne Rowerzystom – rekomendacja Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Informacja turystyczna w Mrągowie jest punktem całorocznym, obsługującym turystów w języku polskim, angielskim, niemieckim. Godziny pracy biura: poniedziałek od 8.00 do 16.00, wtorek - piątek od 7.30 do 15.30. W miesiącach lipiec - sierpień punkt czynny jest dla odwiedzających od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 - 16.00 i dodatkowo w soboty i niedziele w godzinach 10.00 - 14.00. Godziny pracy są dostosowane do potrzeb i natężenia ruchu turystycznego, który obsługiwany jest przez dwie informatorki. Punkt informacji turystycznej posiada obszar konsultacji, samoobsługi, kąciak dla dzieci i stanowisko komputerowe dla odwiedzających. Informacja turystyczna prowadzi obsługę bezpośrednią, internetową (strona internetowa, social media) oraz w przestrzeni miejskiej (informacja dotycząca imprez miejskich wyeksponowana na nośnikach reklamowych - gablotach, słupach ogłoszeniowych, billboardach rozlokowanych na terenie miasta). Ponadto pracownice informacji turystycznej prowadzą ewidencję innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, a także promocję opłaty miejscowej - to lokalna opłata pobierana od osób fizycznych przebywających w Mrągowie w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych dłużej niż dobę w obiektach świadczących usługi hotelarskie. Dodatkowo „i” wydaje bezpłatne materiały promocyjne o mieście i gminie Mrągowo. Mrągowska informacja turystyczna dzięki wiedzy i dobrej współpracy z branżą turystyczną przyczynia się do sprawnego oraz aktywnego wypoczynku turystów w Festiwalowym Mrągowie.

Na przestrzeni pięciu analizowanych lat, tj. 2017-2021, pracownicy informacji turystycznej obsłużyli 26 784 turystów, w tym 4 191 turystów zagranicznych. Najwięcej turystów zagranicznych było z Niemiec (3 514 osób, 84%), Czech (123 osoby) i Izraela (108 osób).

---

⁴² Internet, <https://www.mragowo.pl/inwestycje/przeglad-miejskich-inwestycji/7031-mragowo-z-bardzo-duzym-dofinansowaniem-w-ramach-polskiego-ladu> (dostęp 27.02.2023r.)

4.4. Polityka społeczna

Polityka społeczna są to działania władzy publicznej na rzecz **zaspokajania potrzeb socjalno- bytowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców**. Gmina Miasto Mrągowo realizuje politykę społeczną poprzez rozpoznanie problemów i potrzeb mieszkańców, a następnie kierowanie do nich konkretnej formy wsparcia.

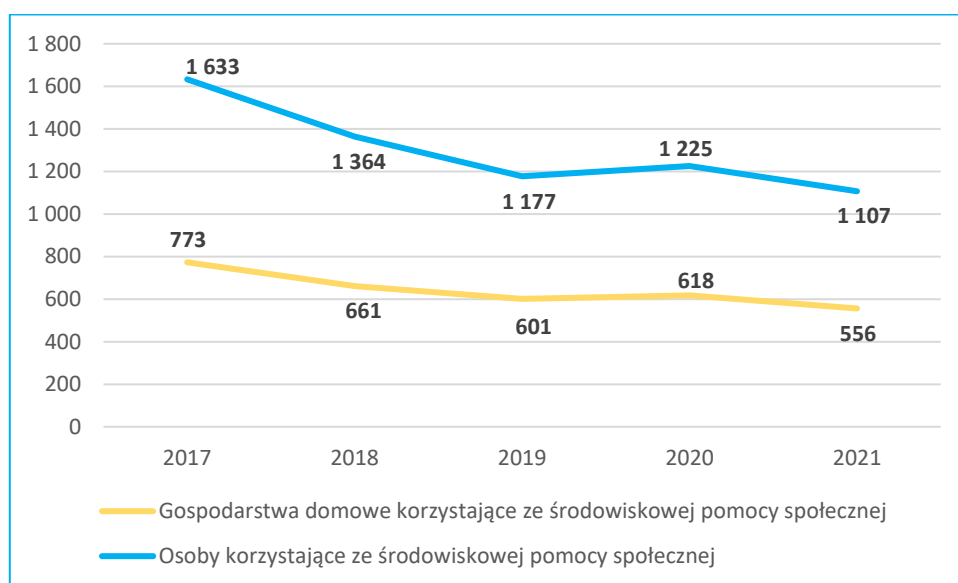
Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Mrągowo jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej MOPS), który jest jednostką organizacyjną Miasta. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej MOPS realizuje zadania własne Miasta oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

W 2021 r. wskaźnik *liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej* w Mrągowie wyniósł 1 107 osoby (Wykres nr 12), co stanowiło 5,26% ogólnej liczby mieszkańców Miasta. W okresie 2017-2021 liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmalała o 526 osób, czyli o 32,21%.

Trend malejący widoczny jest również podczas badania wskaźnika *liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej*. Na koniec 2021 r. wartość wskaźnika wyniosła 556 gospodarstw domowych, o 217 (28,1%) mniej niż w roku 2017.

Wykres 12. Gospodarstwa domowe oraz osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021

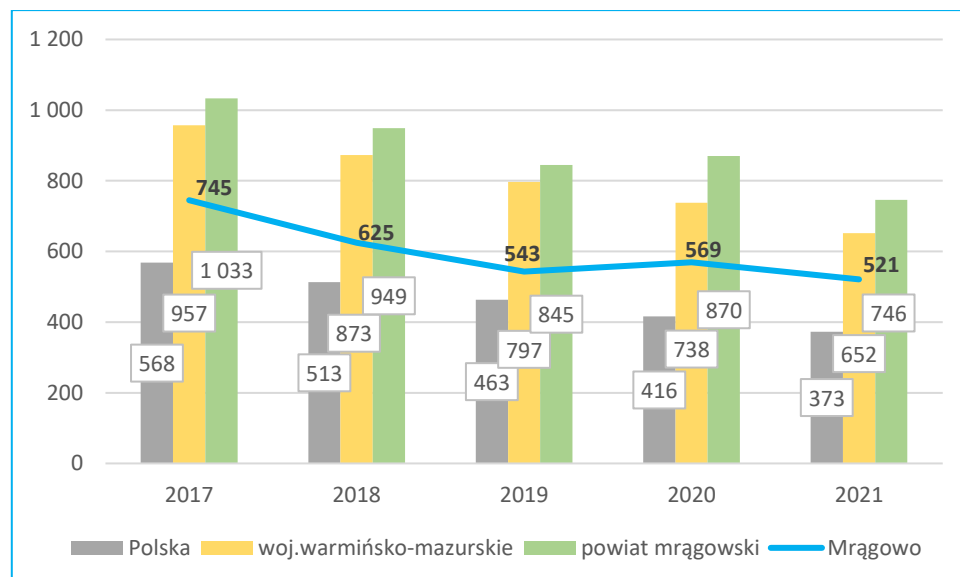
Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalny, GUS

Należy zwrócić uwagę, że w 2020 r. liczba osób i gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wzrosła w stosunku do 2019 r. Przyczyną tej sytuacji była pandemia COVID-19. W krytycznym momencie, tj. w maju 2020 r. podczas ograniczeń gospodarczych wprowadzonych przez rząd Polski i zamknięcia usług (m.in. gastronomicznych, fryzjerskich, kosmetycznych, fitness), bezrobocie w Mrągowie wzrosło (więcej w podrozdziale 5.3. Rynek pracy), czego skutkiem był pogorszenie poziomu życia mieszkańców i konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Analizując wskaźnik *beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności*, wartość uzyskana przez Miasto Mrągowo (521 osób) była zdecydowanie niższa od wartości województwa warmińsko-mazurskiego (746 osób) oraz powiatu mrągowskiego (746 osób), natomiast była wyższa od wartości otrzymanej dla Polski (373 osoby), co przedstawia wykres nr 13. W każdej analizowanej jednostce widoczny jest **trend malejący osób korzystających z pomocy społecznej**.

Wykres 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Mieście Mrągowo na tle powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalny, GUS

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminę Miasto Mrągowo obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w 2021 r. było bezrobocie (375 liczba rodzin) i w stosunku do 2017 r. liczba gospodarstw domowych korzystających z usług MOPS zmalała o 172 osoby (31,44%). Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodów przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 9. Powody trudnej sytuacji życiowej podczas udzielania pomocy społecznej w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
	2017	2018	2019	2020	2021
Bezrobocie	547	448	390	421	375
Niepełnosprawność	288	235	213	233	226
Długotrwała lub ciężka choroba	238	231	208	233	213
Bezradność w spawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	121	111	108	117	100

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
	2017	2018	2019	2020	2021
Potrzeba ochrony macierzyństwa	61	71	56	52	57
Ubóstwo	89	77	61	79	64
Alkoholizm	84	87	76	79	74
Bezdomność	23	19	11	25	26
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	19	15	9	14	11
Narkomania	8	4	5	6	5
Przemoc w rodzinie	3	1	3	2	1
Zdarzenia losowe	1	0	0	1	1
Ogółem	1375	1269	1140	1262	1153

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie

Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość rodzi nowe potrzeby indywidualne i społeczne. Do MOPSu coraz częściej trafiają osoby, których problemem jest nie tyle trudna sytuacja materialna, co często złożone problemy rodzinne czy wychowawcze. W związku z tym można zaobserwować stopniowo zmieniający się charakter pomocy społecznej. Od kilku lat możemy zauważyć spadek liczby osób korzystających ze wsparcia finansowego z pomocy społecznej, ale zwiększa się liczba osób korzystających z innych form pomocy. Do Ośrodka coraz częściej zgłaszane są potrzeby osób starszych, m.in. w zapewnieniu im pomocy i opieki w codziennym funkcjonowaniu. W roku 2022 ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Miasta Mrągowo korzystało 13 osób. W roku 2022 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych korzystało 62 rodzin. Zwiększa się również liczba osób wymagających wsparcia w formie całodobowej opieki. W 2022 roku w Domach Pomocy Społecznej przebywało 39 osób z Gminy Miasta Mrągowo.

Ponadto jest coraz więcej rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi. W roku 2022 r. zaszła konieczność zatrudnienia dodatkowego asystenta rodziny ze względu na rosnące zapotrzebowanie na tego typu wsparcie. W 2022 r. wsparciem asystentów objęto 21 rodzi, które przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.

W odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów MOPS w Mrągowie przystąpił do realizacji dodatkowych Programów tj. „Asystent Osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka Wytchnieniowa”, Korpus wsparcia seniorów”. Ze wsparcia w formie opieki wytchnieniowej skorzystało 12 rodzin, w których opieką objęto 5 dzieci i 7 osób dorosłych z terenu miasta Mrągowo. W 2022 r. w Programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, wzięło udział 18 osób niepełnosprawnych:

- 15 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 3 osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Gmina Miasto Mrągowo realizuje **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2021-2024**, której misją jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez dynamizację aktywności i integracji społecznej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym. Realizacja Programu oparta jest na wdrażaniu trzech celów strategicznych:

Cel strategiczny I - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych marginalizacją.

Cel operacyjny I.I. - Profilaktyka uzależnień oraz system pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub środków odurzających.

Cel operacyjny I.II. - Zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia, eliminowanie jego negatywnych skutków i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

Cel operacyjny I.III. - Zapobieganie szerzeniu się stanu ubóstwa materialnego wśród mieszkańców.

Cel strategiczny II - Rozwój systemu wsparcia rodziny i budowania więzi społecznych wśród mieszkańców.

Cel operacyjny II.I. - Stworzenie skutecznego systemu wsparcia oraz opieki nad rodziną i dzieckiem.

Cel operacyjny II.III. - Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z ekspansją Internetu i nowych technologii.

Cel operacyjny II.III. - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny III - Rozwój postaw partycypacji społecznej mieszkańców Mrągowo.

Cel operacyjny III.I. - Dynamizacja integracji społecznej mieszkańców.

Zadania wynikające ze Programu realizowane są przez Urząd Miejski w Mrągowie we współpracy m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, Środowiskowym Domem Samopomocy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami kultury, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rejonowym i Powiatowym Urzędem Pracy.

Usługi społeczne kierowane do rodzin

W strukturze MOPS funkcjonuje Klub Seniora, którego misją jest integracja i aktywizacja seniorów poprzez m.in.: motywowanie środowiska seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zwiększenia udziału w życiu społecznym, wypełnianie czasu wolnego osobom starszym w sposób będący swoistą profilaktyką przeciw marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, propagowanie różnych form działalności twórczej seniorów.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa **Zespół Interdyscyplinarny**, który realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a do jego zadań należy m.in.: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Jak już wcześniej wspomniano, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest **asystent rodziny**, który wspiera swoimi działaniami rodziny zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na terenie Miasta funkcjonuje również **Środowiskowy Dom Samopomocy** (dalej ŚDS), który jest ośrodkiem wsparcia typu A i B dla osób przewlekle psychicznie chorych i dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Podstawowymi celami działalności ŚDS jest m.in.: utrzymanie uczestników w ich naturalnym środowisku oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do

samodzielnego życia, prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej, dążenie do pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez ich czynne i aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym w lokalnym środowisku.

Ponadto na terenie Mrągowo działa **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** to placówka realizująca zadania powiatu z zakresu m.in.: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych i ochrony zdrowia psychicznego.

Dodatkowo na terenie Miasta funkcjonuje **Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Mrągowie**, która wykonuje diagnozę rozwoju intelektualnego, emocjonalnego, społecznego, osiągnięć szkolnych, specyficznych trudności w uczeniu się, predyspozycji i uzdolnień, przyczyn niepowodzeń edukacyjnych, rozwoju mowy, prowadzi terapię indywidualną lub grupową: psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną, prowadzi poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne oraz wykonuje doradztwo w zakresie wyboru szkoły ponadpodstawowej, planowania kariery zawodowej.

Opiekę i pomoc dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym intelektualnie świadczy jednostka organizacyjna powiatu, tj.: **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Mrągowie**.

Przy szkołach podstawowych, których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Mrągowo, funkcjonują **3 świetlice środowiskowe z zajęciami socjoterapeutycznymi** dla dzieci z rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze. Zadania świetlic m.in.: organizacja zajęć socjoterapeutycznych, pomoc w odrabianiu lekcji, nadrabianiu zaległości, rozwiązywaniu problemów, pomoc w opanowaniu wiedzy szkolnej i rozwijanie sprawności umysłowej, kształtowanie postaw moralno-społecznych, kształtowanie podstawowych nawyków współżycia w grupie⁴³.

Od 2014r. rodziny wielodzietne mogą się starać o wydanie **Karty Mrągowskiej Rodziny Trzy Plus**. Karta Mrągowskiej Rodziny Trzy Plus uprawnia do 50% zniżki za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne w zakresie przekraczającym podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz zniżek na korzystanie z ofert partnerów – przedsiębiorców, instytucji – które przystąpiły do realizacji programu na podstawie odrębnego porozumienia.

Ponadto seniorzy mogą skorzystać z **Mrągową Kartę Seniora**, skierowaną do osób po 60 roku życia zamieszkałych na terenie Miasta Mrągowo. Seniorzy mogą korzystać z ulg, zniżek, promocji i ofert, które są przygotowane dla nich przez instytucje oraz firmy.

Wydatki na politykę społeczną

Wydatki na politykę społeczną w 2021 r. wyniosły 9 084 988,07 zł i stanowiły 7,56% wydatków ogółem. W porównaniu do 2017 r. były wyższe o 853 301,75 zł.

Ochrona zdrowia

Według danych BDL GUS na terenie Miasta Mrągowo w 2021 r. funkcjonowało 14 przychodni⁴⁴ i 12 praktyk lekarskich⁴⁵. Wartość wskaźnika *przychodnie na 10 tys. ludności* wyniosła w Mrągowie 7 i to

⁴³ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2021-2024

⁴⁴ Przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej (GUS)

⁴⁵ Udzielenie przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im,

była minimalna większa wartość od otrzymanego dla województwa warmińsko-mazurskiego (6) i Polski (6) oraz powiatu mrągowskiego (5).

W Mrągowie funkcjonuje Szpital Mrągowski im. Michała Kajki Sp. z o.o., w którym działają następujące oddziały: chirurgiczny z pododdziałem urazowo-ortopedycznym, położniczo-ginekologiczny z pododdziałem noworodkowym, wewnętrzny, anestezjologii i intensywnej terapii, dziecięcy, szpitalny oddział ratunkowy oraz podstawowa opieka zdrowotna oraz poradnie: urazowo-ortopedyczna, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, oraz diabetologiczna. Mieszkańcy Mrągowo mogą również korzystać z usług Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie, oddalonego o 62,7 km (czas dojazdu ok. 1 godziny).

Według GUS na koniec 2021 r. w Mieście Mrągowo udzielono 139 281 porad, z czego 4 129 w przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu. Natomiast liczba ambulatoryjnych⁴⁶ porad lekarskich wyniosła 225 267 i była niższa o 23 963 w porównaniu z danymi z 2017 r.

Wydatki na ochronę zdrowia

Wydatki na ochronę zdrowia w 2021 r. wyniosły 808 712,53 zł i stanowiły 0,67% wydatków ogółem. W porównaniu do 2017 r. były wyższe o 285 293,42 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Do wielkości stanu zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Mrągowo w 2022r. zalicza się:

- liczba budynków komunalnych oraz budynków z udziałem Gminy Miasta Mrągowo – 85 szt. (liczba budynków wyłącznie komunalnych – 47 szt., liczba budynków wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy Miasta Mrągowo – 38 szt.);
- liczba lokali mieszkalnych – 578 szt. (liczba lokali w budynkach komunalnych – 458 szt., liczba lokali w budynkach wspólnot – 120 szt.);
- powierzchnia lokali mieszkalnych – 24 600 m².

71% budynków wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Miasta zostało wybudowane ponad 81 lat temu. Stan techniczny budynków mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Mrągowo jest zróżnicowany i zależy od wieku budynków, ich konstrukcji oraz wyposażenia w instalacje. Wykonane remonty i inwestycje znacznie poprawiły stan techniczny mieszkaniowego zasobu komunalnego⁴⁷.

Gmina Miasto Mrągowo realizuje **Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Mrągowo na lata 2022 – 2026**, którego celem jest tworzenie warunków zapewniających członkom wspólnoty samorządowej dostępność do mieszkania, zaspokajania potrzeb mieszkaniowych zgodnie z preferencjami, aspiracjami i możliwościami ekonomicznymi gospodarstw domowych oraz tworzenie warunków zapewniających niezbędną dbałość o istniejący zasób mieszkaniowy, stanowiący

---

leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii oraz orzeczeń lekarskich (GUS)

⁴⁶ Świadczenia podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej, udzielane w warunkach niewymagających ich udzielania w trybie stacjonarnym i całodobowym w odpowiednio urządzonym, stałym pomieszczeniu

⁴⁷ Uchwała Nr LV/3/2022 Rady Miejskiej w Mrągowie z dnia 5 października 2022r. w sprawie "Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Mrągowo na lata 2022-2026"

istotną część majątku Miasta⁴⁸. Zgodnie z Programem Miasto Mrągowo wspólnie ze spółką miejską TBS „KARO” realizują budowę bloków mieszkalnych z tanimi mieszkaniami. W ramach inwestycji ma powstać łącznie około 150 mieszkań.

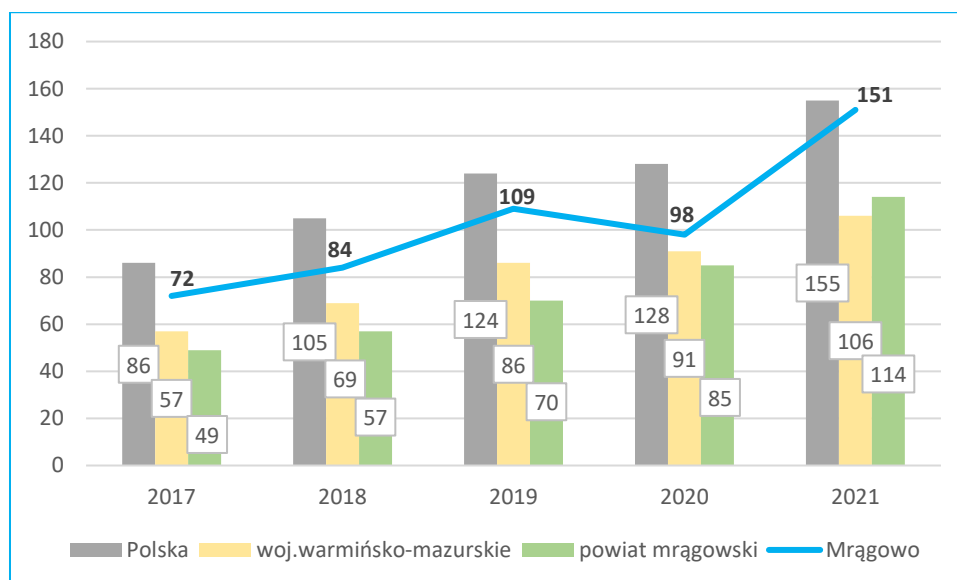

4.5. Edukacja i wychowanie

Wychowanie żłobkowe i przedszkolne

Na terenie Miasta Mrągowo funkcjonują **4 placówki (2022 r.), które sprawują opiekę nad dziećmi do lat 3**. Nie działają kluby dziecięce. Ponadto od września 2020 r. funkcjonują w Mrągowie dzienni opiekunowie (3 osoby) świadczący opiekę nad dziećmi do lat 3, zatrudnieni w Fundacji Zaczarowany Ogród. Według danych BDL GUS w 2021 r. w Mrągowie opieką żłobkową objętych było 74 dzieci i na tle pozostałych analizowanych jednostek wskaźnik *dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3* był tylko niższy od wartości otrzymanej dla kraju (Wykres nr 14). W okresie 2017 -2021 ponad dwukrotnie zwiększył się powyższy wskaźnik dla Miasta Mrągowo. Podobny rosnący trend zauważalny jest w pozostałych badanych jednostkach.

Wykres 14. Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w Mieście Mrągowo i wybranych jednostkach w latach 2017-2021 (osoba)

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalny, GUS

Kolejny wskaźnik, który opisuje możliwości placówek opieki nad najmłodszymi dziećmi, *miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3*, wskazuje, że opieka nad nimi w Mrągowie (175) jest na wysokim poziomie, zbliżona do wartości uzyskanej dla kraju (182), natomiast o wiele większa od wartości otrzymanej dla województwa warmińsko-mazurskiego (122) i powiatu mrągowskiego (124).

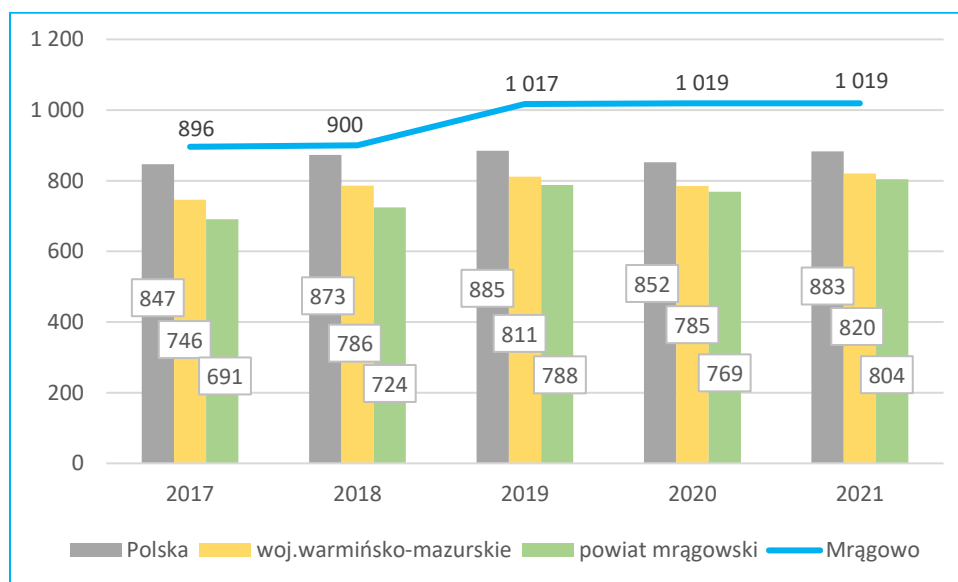
⁴⁸ Ibidem

Na terenie Mrągowo funkcjonuje **10 placówek wychowania przedszkolnego**⁴⁹, w tym 8 przedszkoli (2 prowadzone przez Gminę Miasto Mrągowo, 5 prywatnych i 1 dla dzieci z niepełnosprawnościami prowadzone przez Powiat Mrągowski). Łącznie w przedszkolach na koniec 2021 r. było 764 dzieci. We wszystkich miejskich szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne, w których było 139 dzieci.

Od stycznia 2023 r funkcjonuje Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny "Tęczowe Przedszkole". Do placówki uczęszczają dzieci z autyzmem, zespołem Aspergera oraz niepełnosprawnością sprzężoną.

Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Mrągowie jest wysoka w porównaniu z pozostałymi analizowanymi jednostkami (Wykres nr 15). W 2021 r. *liczba dzieci w placówkach przedszkolnych na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat* (zerówka dla 6-latków jest obowiązkowa) wyniosła 1 019 osób i była zdecydowanie wyższa od wartości otrzymanej dla kraju (883 osoby), województwa warmińsko-mazurskiego (820 osób) oraz powiatu mrągowskiego (804 osób).

Wykres 15. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Mrągowo i wybranych jednostkach w latach 2017-2021 (osoba)

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalny, GUS

Szkoły podstawowe

Na terenie Miasta Mrągowo funkcjonują **4 szkoły podstawowe**:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika W Mrągowie
- Szkoła Podstawowa Nr 3 Mistrzostwa Sportowego w Zespole Oświatowo-Sportowym "Baza" w Mrągowie (w likwidacji)
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Generała Stefana "Grota" Roweckiego w Mrągowie
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Mrągowie.

⁴⁹ Przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.

Zgodnie z GUS ogółem do szkół podstawowych w Mrągowie uczęszczało w 2021 r. 1 977 uczniów w 110 oddziałach. Na przestrzeni pięciu lat liczba uczniów wzrosła o 263 osób. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział (klasę) w szkołach podstawowych na terenie Miasta wyniosła średnio 18, w tym 2 uczniów w oddziałach dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Do oceny **aktywności edukacyjnej** ludności służy współczynnik skolaryzacji brutto⁵⁰ i współczynnik skolaryzacji netto⁵¹. W szkołach podstawowych w Mieście Mrągowo wyniósł odpowiednio 120,33% i 118,26% (BDL GUS, 2021), co oznacza, że część uczniów z obszarów wiejskich uczęszcza do szkół w Mieście.

Efektywność nauczania można zbadać poprzez przedstawienie wyników egzaminacyjnych uczniów na koniec szkoły podstawowej, które określają, w jakim stopniu uczniowie opanowali umiejętności z podstawy programowej. Egzamin kończący szkołę podstawową obejmuje obecnie 3 egzaminy z przedmiotów obowiązkowych tj. język polski, matematykę oraz język obcy nowożytny do wyboru.

Tabela 10. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2022 roku (%)

Nazwa szkoły podstawowej	j. polski	matematyka	j. angielski
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Mrągowie	58	51	66
Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Generała Stefana "Grota" Roweckiego w Mrągowie	58	58	71
Szkoła Podstawowa Nr 3 Mistrzostwa Sportowego w Zespole Oświatowo-Sportowym "Baza" w Mrągowie	52	60	73
gmina miejska Mrągowo	58	54	68
woj. warmińsko-mazurskie	57	53	63
Polska	60	57	67

Źródło: <https://www.oke.lomza.pl/> (dostęp 23.02.2023r.)

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży do egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. przystąpiło w Mrągowie 290 zdających. Wyniki egzaminów uczniów szkół podstawowych w Mieście z języka polskiego (58%), z matematyki (54 proc.) i języka angielskiego (68%) są wyższe od średnich wyników wojewódzkich i minimalnie niższe od średnich krajowych (język polski i matematyka).

Wychodząc naprzeciw wyzwaniu zapewnienia dobrych warunków edukacyjnych dla uczniów, **Gmina Miasto Mrągowo podjęła w ostatnich latach działania inwestycyjne** np. remonty, wyposażenie i edukacyjne polegające na ułatwieniu młodzieży dostępu do nowoczesnych materiałów edukacyjnych

⁵⁰ Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania (GUS)

⁵¹ Relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania (GUS)

przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty z zakresu języka polskiego, matematyki i języka angielskiego (porozumienie o współpracy z firmą realizującą kurs e-learningowy).

Szkoły ponadpodstawowe

Na terenie Miasta Mrągowo funkcjonuje **8 szkół ponadpodstawowych** (licea, technika, szkoły zawodowe, szkoła policealna), w których jest łącznie 90 oddziałów, w których uczyło się 1 630 uczniów (2021 r., BDL GUS). Na jeden oddział (klasę) przypada średnio 18 uczniów.

Licea ogólnokształcące i technika można oceniać na podstawie odsetka uczniów, którzy zdali egzamin maturalny, używając do tego średniego wyniku maturalnego (Tabela nr 11).

Tabela 11. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2022r. (%)

Nazwa szkoły	zdawalność (%)
Technikum Nr 1 w Mrągowie	51
Technikum Nr 2 w Mrągowie	44
I Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Westerplatte w Mrągowie	99
II Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Mrągowie (w likwidacji)	80
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	0
gmina miejska Mrągowo	68,5
woj. warmińsko-mazurskie	75,7
Polska	78,2

Źródło: <https://www.oke.lomza.pl/> (dostęp 23.02.2023r.)

Według Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży zdawalność uczniów egzaminu maturalnego była w 2022 r. na poziomie 68,5%, poniżej średniej województwa warmińsko-mazurskiego (75,7%) oraz zdecydowanie poniżej średniej krajowej (78,2%).

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mrągowie

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mrągowie (dalej CKZiU) powstało w 2018 r. jako połączenie Zespołu Szkół Zawodowych z Mrągowskim Centrum Kształcenia. Szkoły CKZiU: Technikum nr 1, Branżowa Szkoła I stopnia, Branżowa Szkoła II Stopnia, szkoły dla dorosłych (Szkoła Policealna (system zaoczny), Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (system zaoczny), Szkoła Podstawowa dla Dorosłych - klasa VII i VIII (system stacjonarny).

Na terenie szkoły prowadzone są również zajęcia pozalekcyjne: sportowe, muzyczne oraz takie, w których młodzież chce uczestniczyć. Różnorodność zajęć pozalekcyjnych uzależniona jest od inicjatywy i zainteresowań młodzieży.

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Mrągowie

Na terenie Miasta znajduje się szkoła artystyczna - Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Mrągowie. Zgodnie ze Statutem realizowane są zajęcia pierwszego etapu edukacyjnego w oparciu o szkolny plan nauczania opracowany na podstawie ramowych planów nauczania ustalonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Nauka prowadzona jest w cyklu czteroletnim i sześcioletnim. Szkoła wpływa na rozwój kultury muzycznej społeczeństwa poprzez prowadzenie działalności koncertowej (popisy, konkursy, przesłuchania, koncerty itp.).

Stypendia

W Mrągowie przyznawane są stypendia naukowe, artystyczne i sportowe na podstawie Uchwały Nr LII/6/2022 Rady Miejskiej w Mrągowie z dnia 2 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach w ramach Mrągowskiego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży.

Wydatki na oświatę i wychowanie

Wydatki na oświatę i wychowanie w 2021 r. wyniosły 34 405 571,12zł i były wyższe o 285 293,42 zł w stosunku do 2017 r.

4.6. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny w Mieście Mrągowo jest na wysokim poziomie i charakteryzuje się powołaniem instytucji, aktywnością stowarzyszeń i klubów sportowych, udziale w imprezach kulturalnych, współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, aktywnością mieszkańców w ramach konkursów, a także Mrągowskiego Budżetu Obywatelskiego, zgłaszaniem przez mieszkańców i realizacją pomysłów w ramach Inicjatywy Lokalnej - Pomysłowe Mrągowo oraz udziałem w wyborach demokratycznych. Ponadto młodzi mieszkańcy mogą brać udział w Szkolnym Budżecie Obywatelskim.

Aktywność obywatelska

Dzięki dofinansowaniu ze środków unijnych w 2018 r. Gmina Miasto otworzyło **Mrągowskie Centrum Aktywności Lokalnej** (dalej MCAL), które jest miejscem przeznaczonym dla działań integrujących i aktywizujących mieszkańców Miasta oraz profesjonalnych usług wspierających całe rodziny, w tym szczególnie dzieci i młodzież, osoby starsze i z niepełnosprawnościami oraz miejscem dla rozwoju organizacji pozarządowych i ich oferty.

MCAL zrealizowało również w porozumieniu z Gminą Mrągowo projekt *Akademia Aktywności Społeczno-Zawodowej w mieście i gminie Mrągowo*, skierowany do osób bezrobotnych w celu podniesienia kwalifikacji. W projekcie wzięło 108 osób bezrobotnych.

Gmina Miasto Mrągowo zrealizowała projekt *#OpuścićMarginesŻycia-Mrågowo*, którego celem był wzrost wiedzy w zakresie zdrowego funkcjonowania rodziny przyczyniający się do aktywnego udziału w życiu społecznym i powrocie na rynek pracy oraz ułatwiający odejście od opieki instytucjonalnej osób zamieszkujących na terenie miasta Mrągowo, poprzez ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

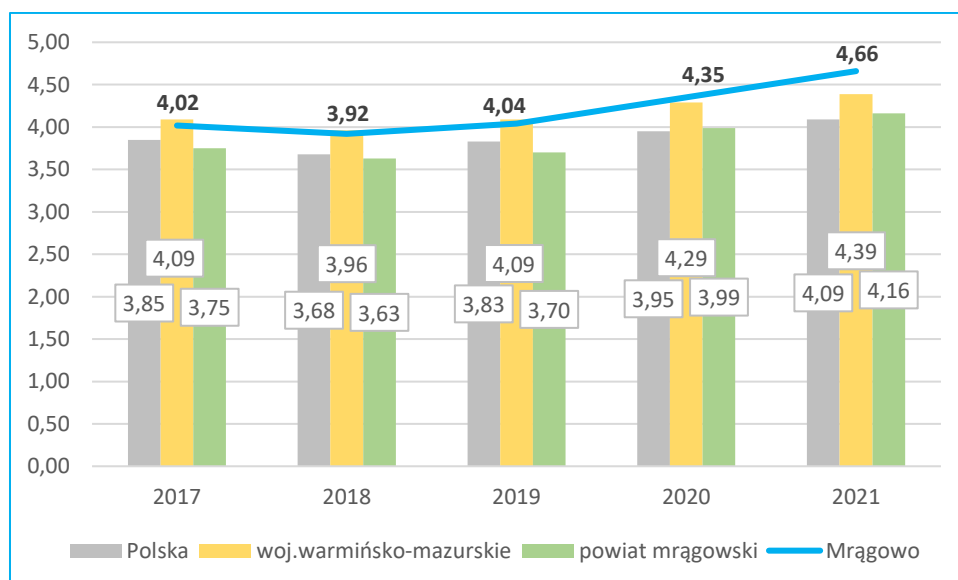
W 2021 r. 17 instytucji i organizacji mogło bezpłatnie korzystać długoterminowo z pomieszczeń w budynku MCAL, a 14 na czas krótkoterminowy. Łącznie z MCAL korzystało 1 543 osób.

Jednym z podstawowych przejawów aktywności społecznej jest **działalność organizacji pozarządowych**. Liczba fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych na terenie Miasta Mrągowo wynosi 98.

Najpopularniejszymi obszarami działalności organizacji pozarządowych są: turystyka, ochrona rodziny i zdrowia, bezpieczeństwo, rozwój lokalny i przedsiębiorczość, hobby, sport.

W porównaniu z 2017 r. liczba organizacji pozarządowych wzrosła o 10 podmiotów. Analizując wskaźnik *fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców*, mrągowianie na tle mieszkańców pozostałych jednostek (powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju) wykazują większą aktywność społeczną, która systematycznie rośnie – z 4,02 w 2017r. do 4,66 w 2022 r. (Wykres nr 16).

Wykres 16. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Ponadto na terenie Mrągowo zarejestrowanych jest 11 **klubów sportowych**⁵². Liczba tej grupy podmiotów w Mrągowie na tle pozostałych jednostek jest wysoka (4,7 klubów sportowych na 10 tys. ludności przy 3,3 podmiotów w województwie warmińsko-mazurski oraz 3,7 podmiotów w kraju i w powiecie mrągowskim, 2020 r., BDL GUS). Podobna sytuacja ma miejsce podczas analizowania wskaźnika *ćwiczący w klubach sportowych na 1 tys. mieszkańców*. Wartość tego wskaźnika dla mrągowskich klubów sportowych wyniosła 41,9 osób, przy 20,2 osoby dla łącznych podmiotów w województwie, 25,7 osoby w powiecie oraz 26,5 osoby w kraju (2020 r., BDL GUS).

Jedną z organizacji pozarządowych odpowiedzialnych za aktywizację społeczną i poprawę jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami jest Mrągowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, który powstał w 2007 r. i prowadzi działalność m.in.: edukacyjną, zdrowotną, kulturalną, twórczą oraz turystyczno-krajoznawczą. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Mrągowie obecnie zrzesza około 370

⁵² Internet, <https://www.powiat.mragowo.pl/art,1611,wykaz-organizacji> (dostęp 01.03.2023 r)

studentów. Studenci biorą udział w zajęciach: tanecznych, plastycznych, rehabilitacyjnych, biesiadnych czy teatralnych, z gimnastyki leczniczej, jogi, języka niemieckiego i angielskiego, a także chodzą na basen.

Jednym z wielu przykładów aktywności społeczeństwa mrągowian jest przeprowadzona akcja **#WspierajmyLokalnyBiznes**, zachęcająca do wspierania wszystkich przedsiębiorców z Mrągowo podczas trudnego czasu dla przedsiębiorców, jakim był okres obostrzeń dla osób prowadzących działalność gospodarczą wynikających z pandemii COVID-19.

Współpraca międzysektorowa

Gmina Miasto Mrągowo od kilku lat prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Co roku ogłaszane są konkursy w ramach **Rocznego Programu Współpracy Gminy Miasto Mrągowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie**. Jednym z celów szczegółowych jest podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji zadań publicznych. Realizacja Programu przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych. W Programie wskazane są zadania priorytetowe, które według władz Miasta uznawane są ważne dla mieszkańców i powinny być realizowane w pierwszej kolejności m.in.: ochrona ludności, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, ochronę i promocję zdrowia, pomoc społeczną, promocję i organizację wolontariatu, ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego, kulturę, sztukę i ochronę dziedzictwa narodowego, działalność wspomagającą rozwój społeczności lokalnej, tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu na terenie Miasta, promocję Miasta, działalność na rzecz młodzieży, rozwój turystyki i upowszechnianie regantingu.

Ponadto Gmina Miasto Mrągowo współpracowała z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zakupiony sprzęt i pomoce dydaktyczne służyły do prowadzenia działań profilaktycznych, w tym m.in. do nauki udzielania pierwszej pomocy przez Polski Czerwony Krzyż Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Ponadto współpraca polegała na rozpowszechnianiu materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz przemocy

Dodatkowo współpraca władz Miasta z organizacjami pozarządowymi polega na⁵³:

- konsultowaniu projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych pożytku publicznego oraz innych projektów dotyczących organizacji pozarządowych, oraz wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności;
- udostępnianiu pomieszczeń na potrzeby realizacji zadań trzeciego sektora;
- popularyzacji działalności organizacji pozarządowych w mediach, na stronach internetowych www.mragowo.pl, www.facebook.com oraz prowadzenie i aktualizowanie elektronicznej „Bazy organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta” na stronie internetowej Miasta. Promocja Miasta.

---

⁵³ Sprawozdanie z realizacji Rocznego Programu Współpracy Gminy Miasto Mrągowo z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2020

- współdziałaniu w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej oraz wspólnej realizacji projektów zewnętrznych, prowadzeniu wspólnych programów i inicjatyw służących społeczności lokalnej oraz udzielaniu rekomendacji organizacjom współpracującym z Miastem, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł;
- tworzeniu wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli Miasta.

Przykładem zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne jest powołanie **Mrągowskiej Rady Seniorów**, która zgodnie ze Statutem, zrzesza osoby fizyczne będące przedstawicielami środowiska osób starszych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych w Mieście Mrągowo: Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko – Mazurski Zarząd Koła w Mrągowie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Mrągowskiej, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Tradycji Wojska Polskiego, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji RP, Zarząd Koła w Mrągowie czy też Mrągowski Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Rada jest podmiotem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla organów Miasta. Celem działania Rady jest służenie środowiskom osób starszych poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz samorządowych. W 2022r. odbyło się łącznie 6 posiedzeń Mrągowskiej Rady Seniora, z tego 2 posiedzenia Prezydium. Ponadto odbyły się 3 narady robocze z udziałem przewodniczących komisji tematycznych działających w Radzie.

Kolejnym organem sprawującym funkcje opiniotwórczo – doradcze jest **Mrągowska Rada Sportu**, która omawia sprawy związane z kulturą fizyczną i sportem Miasta. Zgodnie z Regulaminem Rady Sportu przy Burmistrzu Miasta Mrągowo, Rada uprawniona jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw w zakresie projektów rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania kultury fizycznej i sportu. Rada składa się z przedstawicieli samorządu i środowiska sportowego m.in.: Stowarzyszenia Kultury Fizycznej Klub Sportowy „AS” Mrągowo, Klubu Sportowego „Baza Mrągowo”, Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „OMEGA”, Mrągowskiego Stowarzyszenia Rowerowego, Stowarzyszenia Luz Grupa, Uczniowskiego Klubu Sportowego MINI SOCCER Academy, Centrum Przygotowania Motorycznego i Fitness CF, Klubu Sportowy Husaria BJJ.

Dodatkowo funkcjonuje **Rada Biznesu**, w skład której wchodzi również m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych, reprezentujących lokalnych przedsiębiorców. Rada Biznesu sprawuje funkcję opiniotwórczą i doradczą w sprawach związanych z rozwojem gospodarczym miasta, reprezentuje lokalne środowiska gospodarcze oraz wspiera działania Burmistrza Miasta Mrągowo poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów gospodarki miast.

Budżety obywatelskie

Mrągowski Budżet Obywatelski (dalej MBO) jest przedsięwzięciem mającym na celu zaangażowanie mieszkańców w proces zarządzania Miastem, edukację oraz pobudzenie ich aktywności obywatelskiej. MBO ma charakter partycypacyjny, daje mieszkańcom Mrągowa możliwość składania propozycji zadań, które mogą być sfinansowane z budżetu Miasta, a także możliwość wyrażenia opinii mieszkańców na temat zgłoszonych projektów.

W ostatnim MBO oddano 1 600 głosów, w tym 1 535 głosów ważnych (96%)⁵⁴. Wybrano do realizacji następujące projekty: Sauna dla aktywnych, Mural Mrągowskiej Olimpijki Anny Puławskiej, Mrągowski Skatepark, Miejski Sad.

Szkolny Budżet Obywatelski (dalej SBO) jest przedsięwzięciem mającym na celu zaangażowanie uczniów w proces zarządzania Miastem, edukację oraz pobudzenie ich aktywności obywatelskiej. SBO ma charakter partycypacyjny, daje uczniom Mrągowa możliwość składania propozycji zadań, które mogą być sfinansowane z budżetu Miasta, a także możliwość wyrażenia opinii uczniów na temat zgłoszonych projektów. Uczniowie szkół mrągowskich mogą składać następujące typy projektów: zakupy (wyposażenie przestrzeni na terenie szkoły, która służy uczniom), wydarzenia i inicjatywy (np. działania na rzecz mieszkańców Miasta Mrągowa).

W ostatnim SBO oddano 2 476 głosów, w tym 2 290 głosów ważnych (92%)⁵⁵. Wybrano do realizacji następujące zadania: Kąci relaksacyjne (Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika przy ul. Kopernika w Mrągowie), Doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt nagłaśniający i sportowy (Zespół Szkół nr 2 im. Władysława Jagiełły), Rozbudowa sprzętu nagłaśniającego (Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mrągowie), Sprzęt do sal informatycznych (Zespół Szkół nr 4 im. gen. S. Grota-Roweckiego), Profesjonalna sala do socjoterapii (Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika przy ul. Bohaterów Warszawy w Mrągowie), Fabryka siły (1 Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Westerplatte w Mrągowie), Szafki szkolne (Zespół Szkół Specjalnych w Mrągowie), Sport zmienia życie (Baza. Zespół Oświatowo Sportowy. Szkoła Mistrzostwa Sportowego).

Inicjatywa Lokalna - Pomysłowe Mrągowo

Kolejnym przykładem współpracy władz Miasta z jego mieszkańcami jest **Inicjatywa Lokalna - Pomysłowe Mrągowo**. Celem konkursu jest realizacja pomysłów, zadań publicznych na rzecz społeczności miejskiej.

W ramach Programu Inicjatywa Lokalna - Pomysłowe Mrągowo zrealizowano w 2022 r. m.in. projekty: Osiedlowy Integracyjny Dzień Dziecka, Dzień Dziecka na sportowo w mieście Mrągowo, Piknik charytatywny „W zielone gramy, pomagamy Michałowi”, Piknik- „Powitanie jesieni cz. II”, Seniorzy Seniorom, Dzień Różowej Wstążki w Mrągowie- długie/ drugie życie po chorobie, II Otwarty Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Miasta Mrągowo.

Frekwencja w wyborach

Aktywność społeczną można badać na podstawie uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, dostępną dla każdego uprawnionego, czyli uczestnictwo w wyborach. Poniżej przedstawiono frekwencję w wyborach samorządowych w 2018 roku, Sejm i Senatu Rzeczypospolitej Polski 2019 roku, do Parlamentu Europejskiego 2019 roku, na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2020 roku.

⁵⁴ Internet, <https://mragowo.budzetobywatelski.com/zasady-ogolne> (dostęp 01.03.2023r.)

⁵⁵ Internet, <https://szkolny.budzetobywatelski.com/zasady-ogolne> (dostęp 01.03.2023r.)

Tabela 12. Frekwencja w wyborach powszechnych w latach 2018-2020

Frekwencja	Wybory			
	samorządowe 2018	do Parlamentu Europejskiego 2019	do Sejmu i Senatu 2019	prezydenckie 2020
Polska	48,83%	45,68%	61,74%	68,18%
województwo warmińsko-mazurskie	46,40%	37,25%	53,61%	62,14%
powiat mrągowski	43,59%	36,62%	52,69%	64,80%
Mrągowo	43,59%	40,60%	57,71%	65,26%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Mieszkańcy Miasta Mrągowo aktywnie brali udział w wyborach demokratycznych. Frekwencja w trzech wyborach w latach 2019-2020 była wyższa od frekwencji uzyskanej w powiecie mrągowskim województwie warmińsko-mazurskim, ale niższa niż frekwencja ogólnokrajowa.

4.7. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie bezpieczeństwa oraz porządku publicznego jest jednym z zadań własnych gminy. W celu jego realizacji Miasto Mrągowo m.in. współpracuje z Policją, wspiera programy walki z przemocą, a także organizuje pozaszkolne zajęcia dla dzieci i młodzieży.

Sprawą bezpieczeństwa na terenie Miasta zajmuje się **Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie**. Mrągowscy policjanci w 2022 r. na terenie powiatu mrągowskiego przeprowadzili 2 328 interwencji, zatrzymali 46 kierujących pod wpływem alkoholu, skontrolowali 9 973 pojazdy. Na drogach powiatu doszło do 36 wypadków drogowych (w wyniku których 4 osoby zginęły, a 41 osób zostało rannych) oraz 543 kolizji.

Ponadto funkcjonariusze przeprowadzili również 561 spotkań edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą szkolną oraz 55 spotkań z pedagogami.

Ogólna wykrywalność sprawców przestępstw była na wysokim poziomie 68,2%, natomiast 100% wykrywalności w przestępczości rozbójniczej.⁵⁶

W 2021 r. w Mrągowie stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 376 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 17,83 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Mrągowie wynosi 69,30% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla

⁵⁶ Internet, <https://mragowo.policja.gov.pl/o11/aktualnosci/102342,Odprawa-roczna-podsumowujaca-wyniki-pracy-mragowskich-policjantow.html?search=3484216603207> (dostęp 03.03.2023r.)

województwa warmińsko-mazurskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Mrągowo najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 8,82 (wykrywalność 46%) oraz o charakterze kryminalnym - 9,01 (wykrywalność 57%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 5,00 (67%), drogowe - 2,95 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,24 (91%)⁵⁷.

Liczba policjantów w powiecie mrągowskim w latach 2017-2022 r. wahała się od 103-106.

Narzędziem, który przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa, jest **Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa** - aplikacja, dzięki której przy pomocy komputera lub telefonu poprzez zgłoszenie naniesione na mapę trafia do policjantów, którzy bezpośrednio zajmują się rozwiązaniem wskazanego problemu.

Według danych Posterunku Piecki na Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa naniesiono w 2021r. 89 zagrożeń, które zakwalifikowano jako potwierdzone. Natomiast w 2017r. naniesiono 398 zagrożeń, które również zakwalifikowano jako potwierdzone.

Na terenie Miasta funkcjonuje **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mrągowie**. Do podstawowych zadań PSP należy:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności.

Według danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mrągowie na terenie Miasta Mrągowo w 2022 r. doszło do 264 interwencji, o 15 zdarzeń mniej niż w roku 2021.

Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową

Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2021 r. wyniosły 150 087,85 zł i były niższe o 527 962,58 zł w stosunku do 2017 r.

---

⁵⁷ Internet, <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo#poziom-przestepczosci> (dostęp 03.03.2023r.)

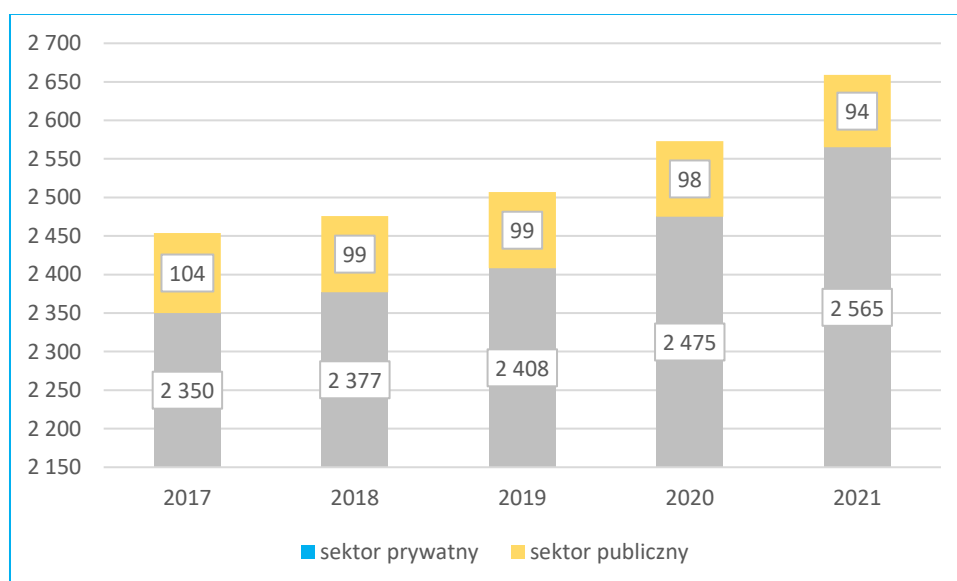
5. SFERA GOSPODARCZA

Lokalna gospodarka jest kluczowym czynnikiem budowania perspektyw rozwojowych gminy. Przedsiębiorczość mieszkańców i ich aktywność zawodowa prowadzą do wzrostu gospodarczego obszaru i podniesienia jakości życia jego mieszkańców. Natomiast dochody ludności wpływają na budżet gminy, a te z kolei na zdolność inwestycyjną w zaspokajaniu potrzeb społecznych i infrastrukturalnych.

5.1. Przedsiębiorczość

Według BDL GUS na koniec 2021 r. w Mrągowie było zarejestrowanych 2 669 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni okresu 2017-2021 **liczba przedsiębiorstw wzrosła o 9,15%** (215 podmiotów). 96,1% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Mieście działa w sektorze prywatnym (2 565 podmioty). Natomiast w sektorze publicznym, który reprezentuje takie działy jak administracja, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i edukacja, działa 94 podmiotów gospodarczych (Wykres nr 17).

Wykres 17. Podmioty gospodarcze działające na terenie Miasta Mrągowo z podziałem na sektor prywatny i publiczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W sektorze prywatnym znajdowało się m.in.: 1 874 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 213 spółek handlowych, w tym 25 z udziałem kapitału zagranicznego (2021, BDL GUS).

Analizując przedsiębiorstwa według grup rodzajów działalności PKD 2007, najwięcej przedsiębiorstw jest kwalifikowana do pozostałej działalności (78,98%). Znacznie mniej oferuje swoje usługi w przemyśle i budownictwie (19,89%), natomiast najmniej w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (1,12%).

Natomiast analizując strukturę podmiotów gospodarczych, należy zwrócić uwagę, że najwięcej przedsiębiorstw działa w usługach – handel i naprawa pojazdów samochodowych (542 podmioty),

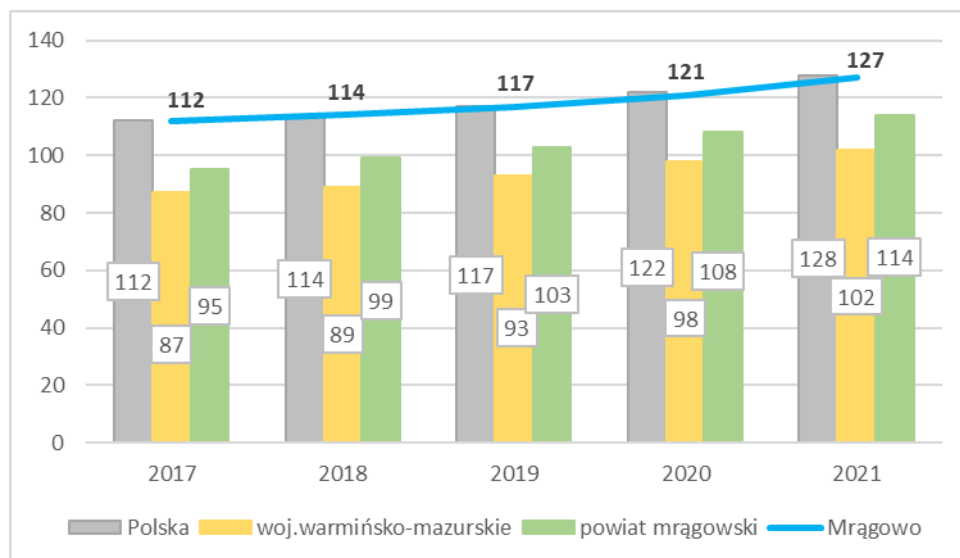
w budownictwie (332) oraz w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (255). W okresie 2017-2021 największy wzrost liczby przedsiębiorstw był w sekcjach: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 36,97%, Informacja i komunikacja – 36,17% oraz Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 32,91%. Natomiast w największy spadek liczb przedsiębiorstw zarejestrowano w sekcjach: Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 18,18%, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 16,67% oraz Handel; naprawa pojazdów samochodowych – 4,24%.

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych pod względem wielkości, 96,33% ogółu (2 571) stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. W 72 przedsiębiorstwach (ok. 3,4% ogółu) pracuje od 10 do 49 osób, a 24 pracodawców (1% ogółu) zatrudnia powyżej 49 osób. Na terenie Miasta Mrągowo funkcjonują 2 przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 osób.

Stopień rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w Mrągowie zobrazowano za pomocą wskaźnika przedsiębiorczości wyrażonego jako *liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców* i porównano ze wskaźnikiem osiągniętym przez wszystkie gminy w powiecie mrągowskim, w województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce (Wykres nr 18).

Poziom przedsiębiorczości mieszkańców w 2021 r. był wysoki (127), minimalnie mniejszy od wartości otrzymanej dla kraju (128), ale zdecydowanie więcej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (102) i powiatu mrągowskiego (114). Należy zauważyć pozytywny zjawisko - rosnący trend przedsiębiorczości w każdej analizowanej jednostce.

Wykres 18. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w Mieście Mrągowo i w wybranych jednostkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Poziom innowacyjności Mrągowo może być liczony poprzez wskaźnik: liczba firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - branżę silnie odpowiedzialną za poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań) na 1000 mieszkańców. Powyższy wskaźnik w Mieście Mrągowo wynosił 10,36 i był wyższy o 3,22 od otrzymanej wartości dla powiatu mrągowskiego i o 2,26 od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego, ale jednocześnie niższy o 3,27 od Polski. Należy

jednak zaznaczyć, że na przestrzeni 5 lat wskaźnik dla Mrągowo wzrósł o 1,86, czyli poziom innowacyjności mrągowskich przedsiębiorstw rośnie.

W Mrągowie funkcjonują przedsiębiorstwa, w tym liczne z kapitałem zagranicznym, producenci znanych marek w kraju i zagranicą m.in:

- Spółdzielnia Mleczarska Mlekpól - jeden z dwudziestu największych przetwórców mleka w Europie, właściciel marek: Łaciate, Milko i Mazurski Smak,
- Bruss Polska Sp. z o.o. - światowy lider w produkcji systemów uszczelniających dla Volkswagena, Daimlera, Forda, General Motors,
- Farmtrac Tractors Europe Sp. z o.o. - największy polski producent ciągników rolniczych,
- Firma Adams - lider jakości i innowacji w branży stolarki budowlanej Siwik Intertrade – przemysł paliwowy, nieruchomości, działalność finansowa,
- Zakład Metalowy Agromasz – ceniony w kraju producent maszyn rolniczych,
- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe TRACOM Sp. z o.o. – świadczenie usług spedycyjnych, transportowych, sprzedaż paliw.

5.2. Atrakcyjność inwestycyjna

Wsparcie finansowe

Rozwój społeczno-gospodarczy Mrągowo możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. **Część inwestycji jest współfinansowanych z funduszy europejskich.** Na dzień 30 czerwca 2022 r. łączna liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez wszystkich beneficjentów (m.in. JST, przedsiębiorców i innych instytucji) w Mieście Mrągowo w perspektywie finansowanej 2014-2020 wyniosła 268, z czego aż 250 umów było w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Tabela 13. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie beneficjentów z Mrągowo – wartość narastająca

Program Operacyjny	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	1	3	4	5	6	6
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	2	1	1	2	2	2
Program Operacyjny Polska Wschodnia	0	1	3	9	9	10
RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego	21	127	199	231	250	250
łącznie wnioski (narastająco)	24	132	207	247	267	268

*Dane za 2022r. – stan na dzień 30.06.2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Należy jednak pamiętać o obowiązującej zasadzie n + 3, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów i programów współfinansowanych z Funduszy Europejskich. W praktyce oznacza to, że z funduszy przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 faktycznie korzystać można do roku 2023.

Wartość umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez beneficjentów z Gminy Miasto Mrągowo w perspektywie 2014-2020 wyniosła łącznie 184 318 770,71 zł, czyli wydatki ogółem przy 147 099 723,41 zł wydatkach kwalifikowanych, z czego największa wartość umów jest z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - 91 964 788,14 zł i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 72 532 015,01 zł.

Wielkość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiecie mrągowskim (brak danych na gminę miejską Mrągowo) na koniec 2021 r. wyniosła 268 541 000 zł, więcej o 30 210 000 zł w stosunku do 2017 r. Największy udział nakładów inwestycyjnych w nakładach ogółem zaobserwowano w sektorze przemysłu i budownictwa - 78,4% (BDL GUS).

Ważnym czynnikiem atrakcyjności inwestycyjnej jest **wysokość pomocy publicznej**, która w województwie warmińsko-mazurskim jest najwyższa w skali kraju i wynosi 50% kosztów kwalifikowanych⁵⁸. Maksymalna intensywność pomocy regionalnej udzielanej małym lub średnim przedsiębiorcom - z wyłączeniem nowych inwestycji o kosztach kwalifikowalnych przekraczających 50 mln euro - podwyższa się o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorców (70%) oraz o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorców (60%).

Na rzecz rozwoju m.in. mrągowskiej gospodarki w mieście utworzono w 2004r. podstrefę **Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (WMSSE)**, której celem było stworzenie warunków do powstania nowych inwestycji na terenie Miasta, które stworzyłyby nowe miejsca pracy. WMSSE obsługuje rządowy program wsparcia dla firm realizujących nowe inwestycje Polską Strefę Inwestycji (dalej PSI). Korzystając z PSI, przedsiębiorstwo może uzyskać zwolnienie z podatku dochodowego (CIT/PIT), **niezależnie od wielkości firmy i lokalizacji inwestycji**. Wsparcie udzielane jest przedsiębiorcy w drodze tzw. decyzji o wsparciu, w formie zwolnienia z podatku dochodowego i może wynieść nawet do 70% kosztów kwalifikowanych nowej inwestycji. Zwolnienie z podatku przysługuje w zależności od lokalizacji inwestycji przez 10, 12 albo 15 lat, licząc od dnia wydania decyzji. Wysokość ulgi podatkowej zależy od:

- wysokości kosztów kwalifikowanych inwestycji
- lokalizacji inwestycji
- wielkości przedsiębiorstwa⁵⁹.

Pomoc finansowa o zasięgu lokalnym jest w postaci niskich **stawek podatków lokalnych**:

- 84% stawki maksymalnej:
  - 0,75 zł od 1m² od powierzchni gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
  - 19,32 zł od 1m² powierzchni użytkowej od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej,

⁵⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022–2027

⁵⁹ Internet, <https://www.wmsse.com.pl/ulga-podatkowa/polska-strefa-inwestycji> (dostęp 06.03.2023r.)

- zwolnienie z podatku od nieruchomości na 2 lata dla nowo wybudowanych i rozbudowanych budynków⁶⁰.

Wsparcie niefinansowe

W Urzędzie Miejskim w Mrągowie powołano wykwalifikowane osoby odpowiedzialne za obsługę inwestorów w ramach **Mazurskiego Systemu Obsługi Inwestora i Eksportera** (MSOIiE), który wspiera proces inwestycyjny na każdym etapie inwestycji: udziela wszelkich informacji związanych z ofertą lokalizacyjną Miasta, planowania i inwestycji (asystuje w niezbędnych procedurach administracyjnych i prawnych na poziomie Miasta), oraz opieki poinwestycyjnej. MSOIiE powstał w ramach projektu 7 Cudów Mazur – promocja gospodarcza obszaru Wielkich Jezior Mazurskich⁶¹. Dzięki ww. projektowi zbudowano markę **Mazury to Biznes** oraz portal internetowy <https://mazurytobiznes.pl/>, na którym znajdują się najważniejsze informacje dla inwestora, w tym baza ofert inwestycyjnych. Ekspertsi MSOIiE współpracują z Polską Agencją Inwestycji i Handlu S.A., Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, izbami handlowymi, urzędami pracy, Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko – Mazurskiego oraz zagranicznymi biurami handlowymi.

Ponadto na portalu miejskim znajduje się zakładka **Dla Biznesu** poświęcona promowaniu potencjału inwestycyjnego Miasta, w tym m.in. jej oferty lokalizacyjnej i atutów inwestowania w Mrągowie (podstawowe informacje o Mieście, informacja o wsparciu finansowym i niefinansowym).

Tak jak już wcześniej wspomniano, Burmistrz powołał **Radę Biznesu** (więcej w podrozdziale 4.6), która ma wpływ na politykę gospodarczą rozwoju Miasta. Na dedykowanej zakładce na portalu miejskim <https://www.mragowo.pl/mragowskie-spotkania-z-biznesem/informacja-o-spotkaniach> znajdują się szczegółowe informacje dotyczące członków Rady, terminów spotkań z Burmistrzem, oferty szkoleń i możliwości uzyskania wsparcia finansowego.

Otrzymałe nagrody i wyróżnienia

Jednym z wyznaczników inwestowania w danej gminie są uwarunkowania przedsiębiorczości i współpraca samorządu z przedsiębiorcami. Czynniki te oceniane są przez niezależne instytucje. W okresie 2017-2022 Gmina Miasto Mrągowo zdobyła nagrody i wyróżnienia. Oczekiwany skutkiem jest rozwój przedsiębiorczości, który również został oceniony przez niezależną instytucję. Poniżej przedstawiono ważne dla władz Miasta Mrągowo zdobyte nagrody i wyróżnienia:

Ranking Samorządów 2022

Miasto Mrągowo zajęło 39 pozycję spośród 881 gmin miejskich i miejsko-wiejskich, a w skali województwa warmińsko-mazurskim zajęło 1 miejsce.

Ranking Samorządów to coroczne podsumowanie przygotowywane przez "Rzeczpospolitą", w ramach którego prezentowane są samorządy najlepiej radzące sobie w danym roku. Podczas tworzenia zestawienia analizowanych jest ponad 50 wskaźników w czterech głównych kategoriach: finanse i rozwój, czyste środowisko, dbałość o mieszkańców i jakość zarządzania.

⁶⁰ Internet, <https://www.mragowo.pl/dlaczego-warto-zainwestowac-w-mragowie> (dostęp 06.03.2023r.)

⁶¹ Projekt realizowany jest w partnerstwie pomiędzy Stowarzyszeniem Wielkie Jezioro Mazurskie 2020 jako Lider projektu oraz 11 gminami z Krainy Wielkich Jezior Mazurskich: miasto Giżycko, gmina Giżycko, Węgorzewo, Miłki, Orzysz, Pisz, Ruciane-Nida, Mikołajki, miasto Mrągowo, gmina Mrągowo oraz Ryn jako Partnerzy projektu.

Innowacyjny Samorząd

Szkolny Budżet Obywatelski został wyróżniony w konkursie *Innowacyjny Samorząd* wśród 396 nadesłanych projektów przez 226 samorządów z całego kraju. Przyznano 17 nagród i 48 wyróżnień w pięciu kategoriach konkursowych – miasta powyżej 200 tys. mieszkańców, gminy miejskie, gminy miejsko-wiejskie, gminy wiejskie oraz powiaty.

"Gmina na 5!" i status Złotej Gminy

W 2017 w rankingu *Gmina na 5!* organizowanego przez Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej, Mrągowo zdobyło 1 miejsce w kraju. Oceniano atrakcyjność inwestycyjną polskich gmin oraz jakość komunikacji z potencjalnymi inwestorami. W 2016 i 2015r. Miasto Mrągowo zostało wyróżnione tytułem „Gmina na 5”, zdobywając odpowiednio 18 i 12 miejsce.

Gepardy Biznesu 2021 Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Spośród 85 492 polskich przedsiębiorstw, których wyniki finansowe w lutym 2022 r. zbadał Instytut Europejskiego Biznesu, tytuł *Gepard Biznesu 2021* uzyskało 1 009 firm z województwa warmińsko-mazurskiego, w tym 28 przedsiębiorstw z Miasta Mrągowo.

Ranking firm jest opracowywany według średniej z dynamik zysku i przychodów w latach 2019-2020. Jeżeli średnia z tych stosunków w latach 2019-2020 była wyższa niż 10%, przedsiębiorstwo uzyskało tytuł Gepard Biznesu 2021. Analiza została przeprowadzona na podstawie najświeższych, wiarygodnych danych za lata 2019-2020 z Krajowego Rejestru Sądowego.

5.3. Rynek pracy

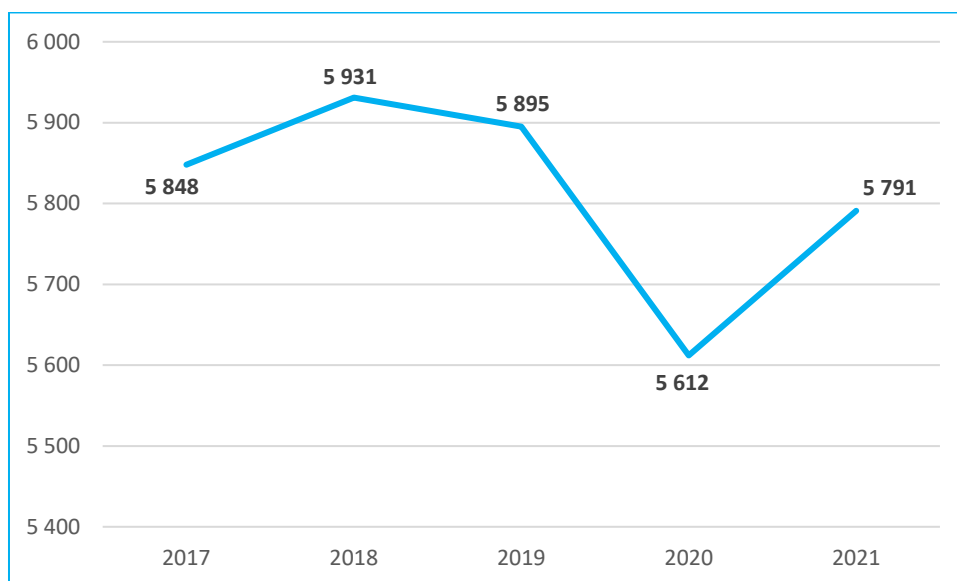
Aktywność zawodowa

Liczba osób pracujących⁶² w Mieście Mrągowo wahała się od 5 848 w 2017 r. do 5 791 osób w 2021 r., przy czym najwyższa wartość została osiągnięta w 2018 r. – 5 931 osób (Wykres nr 19). W następnych latach obserwuje się **spadek aktywności zawodowej mieszkańców Mrągowo**. Najbardziej niekorzystna sytuacja na rynku pracy była w pierwszych tygodniach ogłoszenia epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 (marzec-kwiecień 2020 r.), kiedy to zostały wprowadzone przez rząd Polski obostrzenia dotyczące przemieszczania się i zawieszenie działalności turystycznych (hotele i innych miejsc noclegowych), salonów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu, piercingu, klubów fitness, muzea, bibliotek, kin. Zawieszono wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych i masaży – zarówno w placówkach publicznych, jak i prywatnych (wyjątkiem są sytuacje, w których rehabilitacja jest bezwzględnie wymagana stanem zdrowia pacjenta). Restauracje mogły dostarczać jedynie jedzenie na wynos. Wprowadzono zakaz zgromadzeń powyżej 50 osób o charakterze publicznym, państwowym i religijnym. W II kwartale 2020 r. systematycznie znoszono zakazy i ograniczenia.

---

⁶² Wg faktycznego miejsca pracy. Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

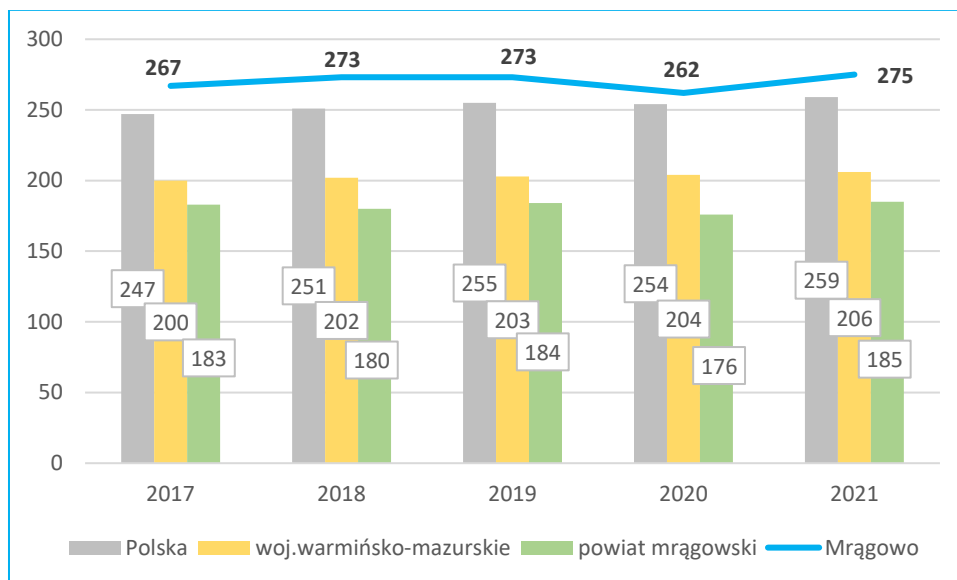
Wykres 19. Liczba osób pracujących w Mrągowie w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Wskaźnik określający liczbę osób pracujących na 1000 ludności osiągnął w Mieście Mrągowo wartość 275 osób (2021, BDL GUS) i było to **znacznie więcej od wartości dla powiatu mrągowskiego i województwa warmińsko-mazurskiego oraz więcej od wartości dla Polski** (Wykres nr 20). 52,8% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 47,2% mężczyźni.

Wykres 20. Liczba osób pracujących na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Według portalu *Polska w liczbach*, wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Mrągowo 613 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 965 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 352.

26,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Mrągowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 30,9% w przemyśle i budownictwie, a 18,2% w sektorze usługowym

(handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁶³.

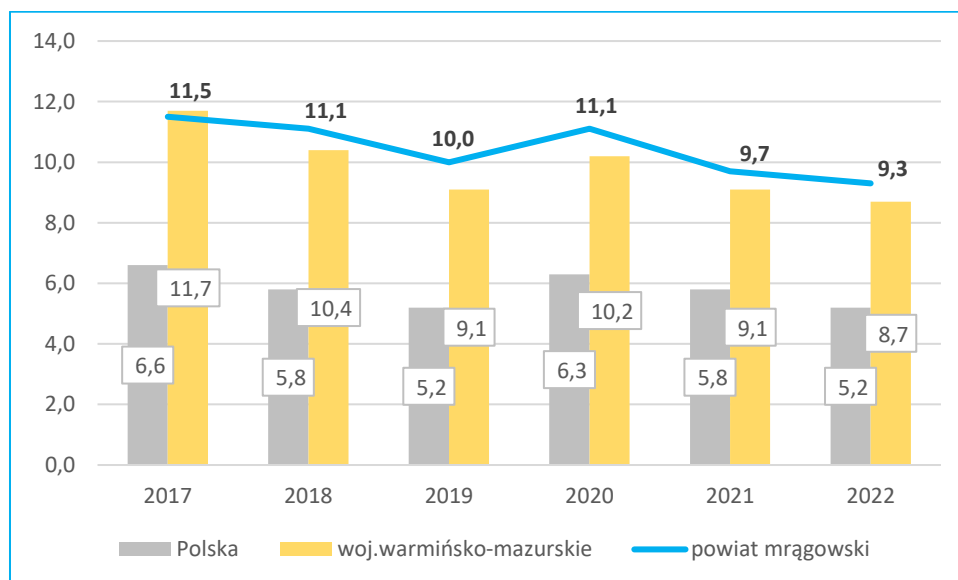
W 2021 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w Mrągowie wynosiło 4714,65 PLN, co odpowiadało 78,60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Barometr zawodów, który jest krótkookresową (jednoroczną) prognozą sytuacji w zawodach, wskazuje na deficyt: cieśli i stolarzy budowlanych, dekarzy i blacharzy budowlanych, elektryków, elektromechaników i elektromonterów, kelnerów i barmanów, kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, lekarzy, nauczycieli języków obcych i lektorów, nauczycieli przedszkoli, ogrodników i sadowników, operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych, operatorów obrabiarek skrawających, opiekunek dziecięcych, pielęgniarek i położnych, psychologów i psychoterapeutów, ratowników medycznych i spawaczy⁶⁴.

Bezrobocie

Według danych BDL GUS stopa bezrobocia w powiecie mrągowskim na koniec 2022 r. wyniosła 9,3%. Wskaźnik ten był zdecydowanie wyższy od średniej krajowej (5,2%) i województwa warmińsko-mazurskiego (8,7%). **Stopa bezrobocia ma tendencję spadkową** i w okresie 2017-2022 zmalała o 2,2 pp. Z uwagi na obostrzenia wynikające z pojawieniem się pandemii COVID-19, w 2020 roku zaobserwowano wzrost bezrobocia o 1,1 pp. zarówno w powiecie mrągowskim, jak i w województwie oraz kraju. Należy zwrócić uwagę na szybki spadek stopy bezrobocia w 2021 r. (1,4 pp.) po zniesieniu wszystkich obostrzeń ograniczających prowadzenie działalności gospodarczej i utrzymujący trend spadkowy.

Wykres 21. Stopa bezrobocia w powiecie mrągowskim na tle województwa i Polski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

⁶³ Internet, <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo#rynek-pracy> (dostęp 07.03.2023r.)

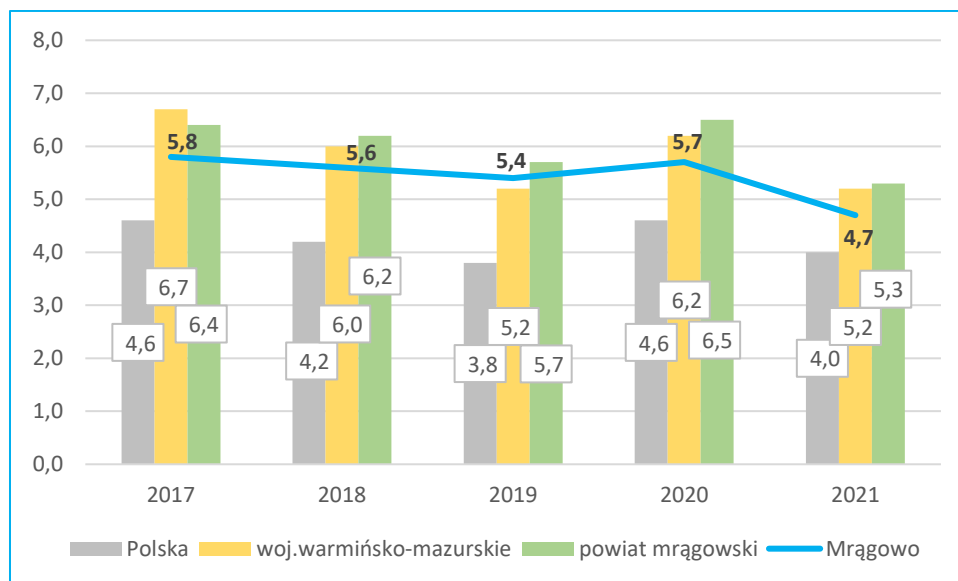
⁶⁴ Internet, <https://mragowo.praca.gov.pl/barometr-zawodow> (dostęp 07.03.2023r.)

Do przeanalizowania zjawiska bezrobocia w danej miejscowości stosuje się wskaźnik *udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym*. Na koniec 2021 r. wartość dla wspomnianego wskaźnika dla Miasta Mrągowo wyniosła 4,7% i była niższa o 1,1 pp. w stosunku do 2017 r.

Należy podkreślić pozytywny trend malejącego bezrobocia w Mrągowie, który zgodnie ze wspomnianym wskaźnikiem był niższy od wartości dla powiatu mrągowskiego (5,3%) i województwa warmińsko-mazurskiego (5,2%).

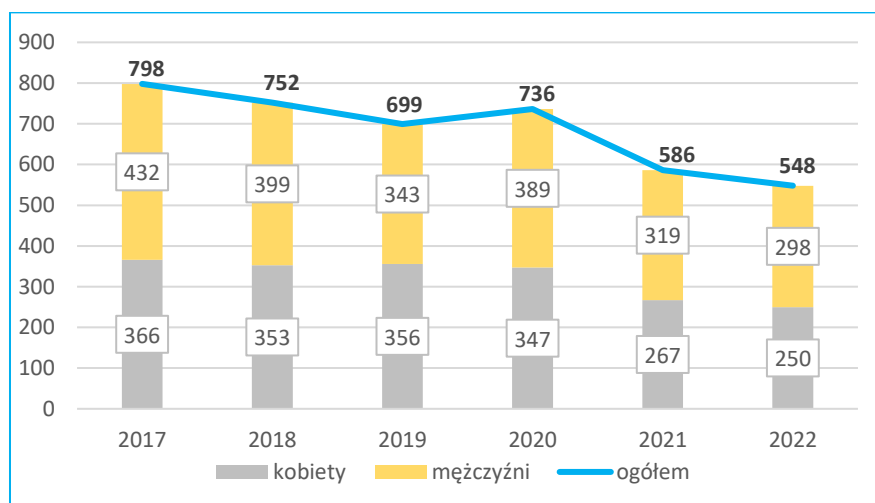
Wykres 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie (dalej PUP), liczba osób bezrobotnych w Mieście wynosiła na koniec 2022 r. 548 osób, w tym 250 kobiet (45,62% ogółu bezrobotnych). Liczba mieszkańców pozostających bez pracy systematycznie maleje. Na przestrzeni ostatnich prawie 6 lat liczba osób bezrobotnych spadła o 250 osób, w tym 116 kobiet i 134 mężczyzn.

Wykres 23. Liczba osób bezrobotnych w Mieście Mrągowo z podziałem na płeć w latach 2017-2022 (osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie

Liczba bezrobotnych w Mieście Mrągowo będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy na koniec 2022 r. wynosiła w gminie 427 osób (37% bezrobotnych w tej grupie). Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 124 osoby to bezrobotni do 30 roku życia (34,8%), w tym 60 osób to bezrobotni do 25 roku życia (32,2% w grupie). Bezrobotni powyżej 50 roku życia stanowią duży procent w tej populacji – to 38,7% osób po 50 roku życia w powiecie. Bardzo dużo jest również osób zaliczanych do osób długotrwale bezrobotnych - na 31 grudnia 2022 roku 35,9% (208 osób) wszystkich długotrwale bezrobotnych w powiecie⁶⁵ (Tabela nr 15).

Tabela 14. Bezrobotni w Mieście Mrągowo według niekorzystnej sytuacji w latach 2017-06.2022 (osoba)

Rok	bez stażu	bez kwalifikacji zawodowych	powyżej 50r.ż.	długotrwale bezrobotne	do 30r.ż.	w tym do 25r. ż.
2017	136	233	291	404	179	76
2018	124	259	257	328	172	73
2019	103	247	262	257	154	72
2020	122	252	234	310	167	77
2021	103	156	180	263	147	70
2022	90	139	176	208	124	66

Źródło Powiatowy Urząd Pracy w Mrągowie

W 2022 r. najwięcej osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w PUP było w wieku 35-44 lat (125 osób, 22,8% ogółu osób pozostających bez pracy). W okresie 2017-2021 największą grupą niepracujących były osoby w wieku 25-34 lat. Natomiast najmniejszą grupą niezatrudnionych były osoby w wieku 60 i więcej (49 osób) oraz do 24 lat (66 osób), co przedstawia Tabela nr 16.

Tabela 15. Bezrobotni według wieku w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba)

Rok	W wieku					
	do 24 lat	25-34	35-44	45-54	55-59	60 i więcej
2017	76	193	185	156	123	65
2018	73	189	159	154	116	61
2019	72	173	130	136	123	65
2020	77	190	159	137	112	61
2021	70	145	129	116	70	56
2022	66	117	125	113	78	49

Źródło Powiatowy Urząd Pracy w Mrągowie

⁶⁵ Informacja o sytuacji na rynku pracy w powiecie mrągowskim w 2022 roku

Najwięcej osób pozostających bez pracy i zarejestrowanych w PUP na koniec 2022 r. było z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (187 osób, 34,1% ogółu bezrobotnych). Należy zaznaczyć, że w badanym okresie (2017-2022) była to najliczniejsza grupa osób niezatrudnionych. Na przestrzeni ostatnich 6 lat liczba osób w tej grupie spadła o 76 (39,4%). Natomiast najmniejszą grupą osób zarejestrowanych bezrobotnych była grupa z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (54 osoby) i wyższym (64 osób).

Tabela 16. Bezrobotni według wykształcenia w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba)

Rok	Z wykształceniem				
	gimnazjalnym i niższym	zasadniczym zawodowym	średnim ogólnokształcącym	policealnym i średnim zawodowym	wyższym
2017	235	215	83	175	90
2018	224	208	72	150	98
2019	204	182	70	150	95
2020	206	178	92	166	94
2021	183	147	63	118	75
2022	187	129	54	114	64

Źródło Powiatowy Urząd Pracy w Mrągowie

Według danych PUP, najczęściej mrągowian bez zatrudnienia było od 1 do 3 miesięcy (163 osoby, 29,74% ogółu osób zarejesrtowanych bezrobotnych). W okresie 2017-2022 liczba osób w tej grupie spadła o 46 (22%). Natomiast najmniej osób pozostaje bez pracy od 12 do 24 miesięcy (59 osób). Liczba osób niepracujących dłużej niż 24 miesiące wyniosła na koniec 2022 r. 76 i jest to spadek o 125 osób (62,2%).

Tabela 17. Bezrobotni według czasu pozostawiania bez pracy w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba)

Rok	Według czasu pozostawiania bez pracy					
	do 1 miesiąca	1-3 m-ca	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	powyżej 24 m-cy
2017	99	209	107	104	78	201
2018	100	225	117	109	67	134
2019	95	161	184	83	82	94
2020	89	149	117	150	118	113
2021	90	143	99	75	73	106

Rok	Według czasu pozostawania bez pracy					
	do 1 miesiąca	1-3 m-ca	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	powyżej 24 m-cy
2022	67	163	97	86	59	76

Źródło Powiatowy Urząd Pracy w Mrągowie

Zgodnie z *Informacją o sytuacji na rynku pracy w powiecie mrągowskim w 2022 roku* 324 zarejestrowane osoby bezrobotne z Miasta Mrągowo zostały objęte aktywizacją, w tym:

- Prace interwencyjne – 54 osoby,
- Dotacje na rozpoczęcie działalności - 28 osób,
- Dotacje na tworzenie miejsc pracy – 51,
- Szkolenia – 75 osób,
- Staże – 97 osób,
- Bony na zasiedlenie – 14 osób,
- Inne – 5 osób.

W 2022 r. liczba ogółem wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w powiecie mrągowskim wyniosła 1 757, spośród nich 571 miejsc (32,5%) to miejsca subsydiowane, natomiast 411 złożone w ramach testu rynku pracy.

W 2022 r. powstało **Centrum Integracji Społecznej** (dalej CIS) i realizuje pomoc w zatrudnieniu osób potrzebujących, długotrwale bezrobotnych w ramach praktyk CIS na terenie powiatu mrągowskiego. Osoby korzystające z usług CIS mają zapewnione: wynagrodzenie (świadczenie integracyjne w wysokości 120% zasiłku dla osób bezrobotnych), ubezpieczenie emerytalno-rentowe, społeczne, zdrowotne i od nieszczęśliwych wypadków, kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje, opiekę psychologiczną, zajęcia reintegracyjne, wyżywienie, premie motywacyjne, przyuczenie do zawodu, pozyskiwanie nowych kwalifikacji.

5.4. Finanse samorządowe

Dochody

W 2021 r. dochody Gminy Miasto Mrągowo osiągnęły 132 327 964,88 zł i były wyższe od dochodów w 2017 r. o 45,17%. Dochody własne były na poziomie 65 381 468,33 zł i wzrosły o 18 598 806,15 zł (39,76%) w stosunku do 2017r., natomiast dochody majątkowe wyniosły 18 094 639,59 i wzrosły o 11 983 920,74 zł.

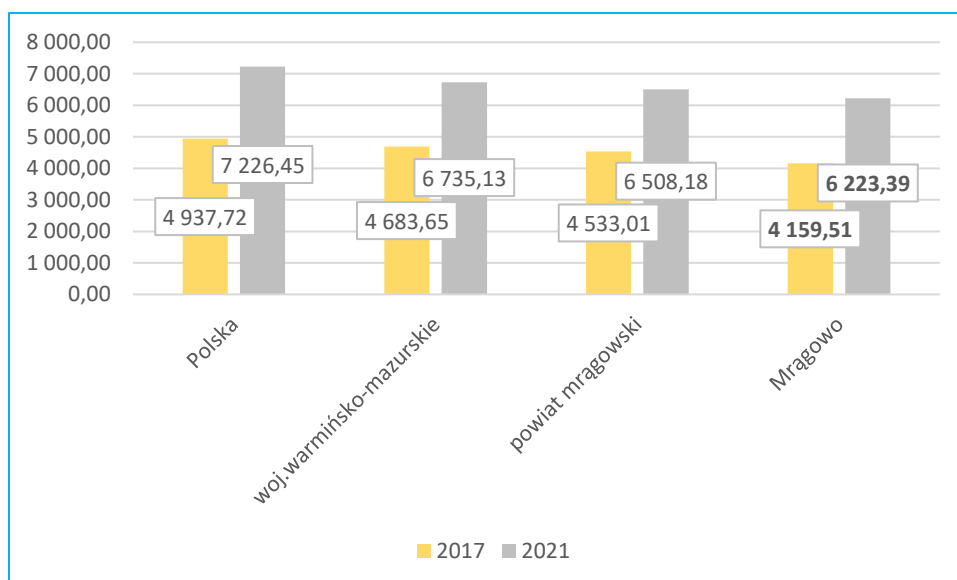
Najważniejszym źródłem dochodów Miasta Mrągowo w 2021 r. były wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), stanowiące ponad 17% wszystkich dochodów Miasta. W stosunku do roku poprzedniego wpływy Miasta z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wzrosły o ponad 2 mln zł. Drugim najważniejszym źródłem dochodów Miasta w 2021 r. były dotacje celowe otrzymane z Budżetu Państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (realizacja programu "Rodzina 500+"). Kolejnym co do wielkości źródłem

dochodów Miasta były wpływy z subwencji ogólnej. Trzy najważniejsze źródła dochodów Miasta odnosiły się do źródeł zewnętrznych i zapewniały łącznie ponad 47% wpływów.

Najważniejszym źródłem dochodów własnych Miasta był podatek od nieruchomości, który wykonano w 2021r. na poziomie 15,3 mln zł (11,6% wpływów). Istotnym źródłem dochodów własnych Miasta były również wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz wpływy z innych opłat lokalnych pobieranych przez JST (wykonane odpowiednio w wysokości 7,8 mln zł oraz 6,2 mln zł). Pozostałe dochody własne Miasta wykonano na poziomie 8,9 mln zł.⁶⁶

Według danych BDL GUS, kwota dochodów JST na 1 mieszkańca w Mieście Mrągowo systematycznie wzrasta (z 4159,51 zł w 2017 r. do 6 223,39 zł w 2021 r.), ale były niższe od dochodów JST na 1 mieszkańca w powiecie mrągowym (6 508,18 zł), w województwie warmińsko-mazurskim (6 735,13 zł) oraz w Polsce (7 226,45 zł).

Wykres 24. Dochody na 1 mieszkańca Miasta Mrągowo na tle wybranej jednostek w roku 2017 i 2021 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Wydatki

Na koniec 2021 r. wydatki ogółem Gminy Miasto Mrągowo wyniosły 120 222 236,53 zł, w tym wydatki majątkowe – 16 206 622,25 zł (wydatki majątkowe inwestycyjne – 15 906 622,25 zł). W okresie 2017 – 2021 wydatki ogółem wzrosły o 34,68%.

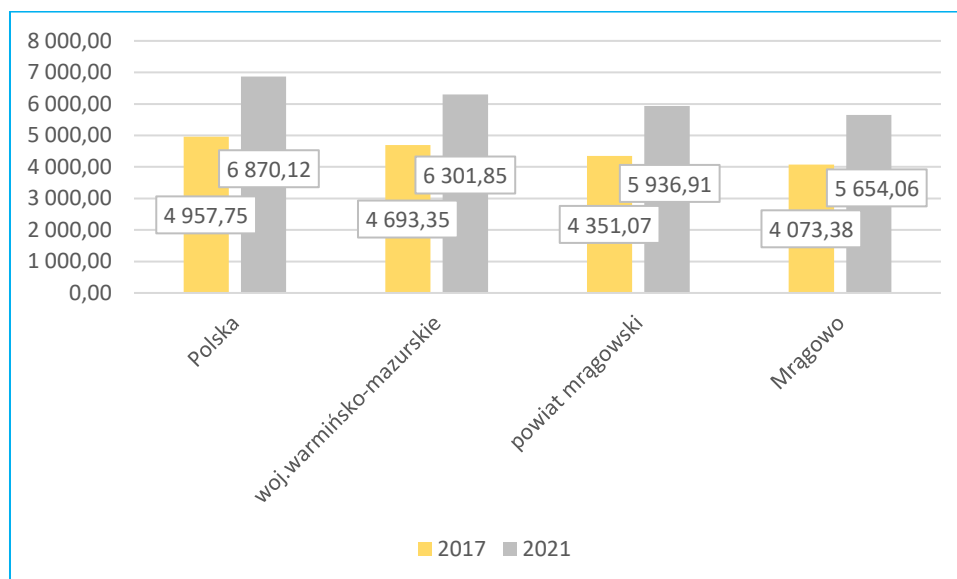
W ramach zrealizowanych wydatków, w 2021 r. Miasto Mrągowo najwięcej środków wydatkowało na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Miasto przeznaczało na realizację zadań oświatowych ponad 34 mln zł, co stanowiło niemal 29% wydatkowanych środków. Obecność wydatków oświatowych na pierwszym miejscu w strukturze wydatków Miasta wpisuje się w standardowy obraz tej części budżetu w większości gmin w Polsce. Drugim najważniejszym kierunkiem wydatków Miasta w 2021 r. była pomoc społeczna i wsparcie rodziny, które wiązały się w głównej mierze z realizacją

⁶⁶ Raport o stanie Miasta Mrągowo w 2021 roku

rządowego programu "Rodzina 500+" oraz wypłatą zasiłków i świadczeń rodzinnych. W 2021 r. zrealizowano je na poziomie 39,2 mln zł. Utrzymanie aparatu administracyjnego w 2021 r. kosztowało niemal 8,9 mln zł, co stanowiło 7,4% wydatków budżetowych Miasta. Znaczące środki Miasto wydatkowało również w obszarze gospodarki komunalnej oraz transportu i łączności, co wiązało się z realizowanymi przez Miasto zadaniami inwestycyjnymi⁶⁷.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca regionu kwota wydatków Gminy Miasto Mrągowo (5 654,06 zł) kształtowała się w 2021 r. na poziomie niższym od wartości wskaźnika uzyskanego przez Polskę (6 870,12 zł), województwa warmińsko-mazurskiego (6 301,85 zł) i powiatu mrągowskiego (5 936,91 zł). Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wydatki ogółem na 1 mieszkańca Gminy Miasta Mrągowo wzrosły o 1 580,68 zł.

Wykres 25. Wydatki na 1 mieszkańca Miasta Mrągowo na tle wybranej jednostek w roku 2017 i 2021 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Zadłużenie

Zadłużenie Miasta Mrągowo na koniec 2021 r. wyniosło niemal 15,3 mln zł. W stosunku do roku 2018 dług wzrósł o 2,9 mln zł, natomiast w porównaniu do 2020 r. zadłużenie Miasta zmalało o ponad 3 mln zł. W związku z tym, kwota długu w relacji do dochodów ogółem spadła o 4,21 pp. i pozostaje relatywnie niewielka. Poziom wygenerowanej w 2021 r. nadwyżki operacyjnej zapewnia bezpieczeństwo finansowe, również w zakresie spełnienia ustawowej relacji zadłużenia, o której mowa w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych⁶⁸.

Wartość projektów realizowanych ze środków unijnych

W ostatnim okresie finansowania tj. 2014-2020 Gmina Miasto Mrągowo uzyskała dofinansowanie do projektów przedstawionej w poniższej tabeli.

⁶⁷ Ibidem

⁶⁸ Ibidem

Tabela 18. Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych w okresie finansowania 2014-2020

Lp.	Nazwa projektu	wartość projektu (zł)	Dofinansowanie (zł)
1.	Budowa i przebudowa głównych kolektorów deszczowych na terenie Miasta Mrągowo	24 165 222,15	16 616 243,76
2.	Adaptacja budynku magazynu uzbrojenia przy ul. Kopernika 2C na Mrągowskie Centrum Aktywności Lokalnej	3 968 638,05	2 792 613,24
3.	Zagospodarowanie terenu Parku im. Gen. Władysława Sikorskiego na cele turystyczno-rekreacyjne	3 540 118,00	2 327 086,16
4.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Bohaterów Warszawy 4	2 622 384,90	1 819 226,63
5.	Ochrona różnorodności biologicznej Parku im. Juliusza Słowackiego w Mrągowie	1 176 749,53	929 264,82
6.	#OpuścićMarginesŻycia - Mrągowo	599 450,00	509 532,50
7.	Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej	585 615,30	493 727,01
8.	Przebudowa boisk przy Szkole Podstawowej Nr 4 w Mrągowie	709 817,91	428 905,10
9.	Rehabilitacja medyczna schorzeń kręgosłupa i narządów ruchu wśród mieszkańców Gminy Miasto Mrągowo	450 775,00	383 158,75
10.	Projekt Gminy Miasto Mrągowo - Wsparcie pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie mające na celu powstrzymanie rozprzestrzeniania się COVID - 19 wśród beneficjentów Ośrodka.	15 843,75	13 467,18

Źródło: Mapa dotacji (dostęp 08.03.2023r.)

6. DIAGNOZA PORÓWNAWCZA

W celu porównaniu sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Mrągowo z innymi gminami miejskimi, wybrano do dalszej analizy następujące miasta: Giżycko, Lidzbark Warmiński, Augustów i Zakopane. Wybór miejscowości do diagnozy porównawczej podyktowany jest podobnym charakterem struktury osadniczej i potencjałem turystycznym.

Potencjał turystyczny

1. **Giżycko** (powiat giżycki, województwo warmińsko-mazurskie):

- Zbiorniki wodne wokół miasta tworzą dogodne warunki dla żeglarstwa, kajakarstwa i sportów wodnych. Kanały łączące jeziora tworzą atrakcyjne szlaki wodne o długości 170 km łączącej Giżycko z Węgorzewem, Mikołajkami, Rucianem-Nidą i Piszem, po których regularnie kursują statki.
- Imprezy sportowe: regatowe oraz zawody żeglarskie. Międzynarodowe Mistrzostwa Polski Jachtów Kabinowych, Mistrzostwa Polski w klasie DZ, Giżyckie Dni Oldtimerów, Lodowy Puchar Polski.
- Turystyka aktywna m.in.: piesza, rowerowa, wodna.
- Zabytki m.in.: kompleks Fortyfikacji Twierdzy Boyen wraz z amfiteatrem, gdzie odbywają się liczne koncerty oraz imprezy cykliczne; Wieża Ciśnień, która stanowi punkt widokowy, z muzeum i kawiarnią, z którego roztacza się przepiękna panorama miasta oraz otaczających je lasów i jezior; most obrotowy z drugiej połowy XIX wieku, fragment XIV-wiecznego zamku krzyżackiego; w kościele ewangelickim wzniesionym w 1827 roku według projektu Karola Fryderyka Schinkla odbywają się giżyckie Koncerty Organowe⁶⁹.

2. **Lidzbark Warmiński** (powiat lidzbarski, województwo warmińsko-mazurskie):

- Turystyka zdrowotna, status Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński; w przyszłym uzdrowisku możliwe będzie wykonywanie czynności fizykoterapii, leczniczych i rehabilitacyjnych dotyczących następujących chorób i schorzeń: choroby układu krążenia, choroby układu narządów ruchu, zaburzenia neurologiczne, zaburzenia przemiany materii⁷⁰.
- Imprezy kulturalne o randze krajowej: Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry,
- Imprezy sportowe: Mistrzostwa Strefy Polski Północnej w Motocrossie
- Turystyka aktywna: szlaki rowerowe (przez miasto przebiega jeden ze szlaków GreenVelo), kajakowe, piesze.
- Zabytki m.in.: Zamek Biskupów Warmińskich, który ma wartość artystyczną i historyczną w skali światowej; Wysoka Brama – właściwie jest to przedbramie zwane Wysoką Bramą, przy której znajdował się niegdyś barbakan (usunięty w 1868 r.). Jest to najbardziej monumentalny zbytek tego typu na Warmii i Mazurach. Ta gotycka budowla powstała w latach 1466-1478; Mury obronne i układ urbanistyczny - od północy powstały masywne mury z licznymi basztami i suchą fosą. Budowę fortyfikacji zakończono w 1357 r.; Oranżeria Krasickiego, tzw. oranżeria, barokowo-klasycystyczny pawilon ogrodowy wzniesiony w latach 1711-1724 dla biskupa Teodora Potockiego, rozbudowany ok. 1770 r. dla biskupa Ignacego Krasickiego.

3. **Augustów** (powiat augustowski, województwo podlaskie):

- Miasto otoczone dziewięcioma jeziorami i rozległą Puszcą Augustowską.

⁶⁹ Internet, <https://gizycko.pl/dlaczego-warto-tu-zainwestowac/> (dostęp 09.03.2023r.)

⁷⁰ Internet, <http://uzdrowiskolidzbarkwarminski.pl/> (dostęp 09.03.2023r.)

- Turystyka zdrowotna, status uzdrowiska - leczone są tu choroby: zwalczania chorób dróg oddechowych, chorób ortopedyczno – urazowych, chorób reumatologicznych, chorób naczyń obwodowych, osteoporozy, nerwicy, podnoszenia odporności ogólnej.
- GREEN VELO - Szlak rowerowy zlokalizowany w Polsce Wschodniej o długości ponad 2000 km. Trasa przebiega przez pięć województw: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie. W Augustowie zatacza pętlę przy jez. Sajno, biegnąc przez miasto, wzdłuż jez. Necko i Białego do jez. Studzienicznego.
- Turystyka aktywna m.in.: piesza, kajakowa, rowerowa.
- Imprezy sportowe: Międzynarodowy Konkurs Skoków na Nartach Wodnych „LOTTO NETTA CUP” Memoriał Zygmunta Kowalika to nadzwyczajne zawody w skokach na nartach wodnych. Impreza ta miała początki w latach 60-tych. Od kilku lat dodatkową atrakcją są zawody rozgrywane nocą - „Night Jumps” o Puchar Burmistrza; Augustów Cup - Eliminacje Pucharu Polski Jachtów Kabinowych, Błękitna Wstęga Jezior Augustowskich.
- Zabytki m.in.: Rynek Zygmunta Augusta stanowi centralny punkt miasta, który został wytyczony w 1550 r. W sercu Rynku znajduje się park założony w 1847 r., niegdyś nazywany Ogrodem Saskim.; Kanał Augustowski – Pomnik Historii, wybitne dzieło polskich inżynierów i hydrotechników z XIX w.; Pomnik z hasłem „Nigdy więcej wojny” – upamiętnia mieszkańców Augustowa poległych w czasie II wojny światowej. Są to ruiny polskiego schronu bojowego linii obronnej „Augustów” z 1939 r., który został wysadzony przez Niemców w 1944 r.; Muzeum Ziemi Augustowskiej - Dział Etnograficzny przybliżyła zwiedzającym narzędzia i produkty rękodzieła (tkactwa, garncarstwa, plecionkarstwa), jak również sprzęty używane w domostwach, w rolnictwie i rybołówstwie⁷¹.

4. **Zakopane** (powiat tatrzański, województwo małopolskie):

- Potencjał przyrodniczy: najwyższe pasmo górskie leżące w granicach Polski – Tatry, Tatrzański Park Narodowy.
- Turystyka aktywna: piesza, wspinaczkowa, narciarstwo (zjazdowe, biegowe, skiturowe) oraz w ograniczonym zakresie kolarstwo górskie.
- Koleje liniowe: Kolej linowa Kasprowy Wierch, Kolej linowo-terenowa Gubałówka, Kolej krzesiówkowa Butorowy Wierch, Kolej krzesiówkowa Szymoszkowa, Kolej krzesiówkowa Harenda, Kolej krzesiówkowa Wielka Krokiew.
- Imprezy sportowe: zimowe: Puchar Świata FIS w skokach narciarskich, Puchar Zakopanego Amatorów w Narciarstwie Alpejskim, 12H Słalom Maraton, Memoriał B. Czecha i H. Marusarzówny Puchar Polski, Bieg Gąsieniców, Memoriał J. Strzeleckiego, Memoriał J. Oppenheima - zawody w narciarstwie wysokogórskim, Memoriał P. Malinowskiego - zawody w narciarstwie wysokogórskim; letnie: Tour de Pologne, Bieg Ultra Granią Tatr, Zawody wspinaczkowe Zako Boulder Power im. Bogusia Probulskiego, Joy Ride, Alpin Sport Tatrzański Bieg Pod Górę⁷².

Analizę przeprowadzono w 3 sferach: przestrzenno-środowiskowej (powierzchnia, infrastruktura techniczna, mieszkalnictwo), społecznej (demografia, dostęp do usług publicznych, aktywność społeczeństwa) i gospodarczej (podmioty gospodarcze, rynek pracy, dochody i wydatki). W celu porównania posłużono się przelicznikami wartości wskaźników na 1, 1000 i 10 tysięcy mieszkańców.

⁷¹ Internet, <http://www.augustow.pl/pl> (dostęp 09.03.2023r.)

⁷² Internet, <https://www.zakopane.pl/> (dostęp 09.03.2023r.)

Tabela 19. Diagnoza porównawcza – sfera przestrzenno-środowiskowa

Wyszczególnienie	jednostka	Mrągowo		Giżycko		Lidzbark Warmiński		Zakopane		Augustów	
		2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Powierzchnia	km ²	15	15	14	14	14	14	84	84	81	81
Ludność korzystająca z wodociągów	% ogółu ludności	99,9	99,9	97,7	97,7	98,5	98,6	90,2	90,7	92,6	92,9
Ludność korzystająca z kanalizacji	% ogółu ludności	99,9	99,9	95,7	95,8	91,8	92,3	83,1	94,1	90,6	90,9
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej	w % ogółu budynków mieszkalnych	100	100	85,1	84,9	81,1	79,8	71,6	84,3	92,6	99,9
Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej	w % ogółu budynków mieszkalnych	100	100	87,6	91,4	84,1	82,7	65,4	79,3	90,5	99,1
Mieszkania na 1000 ludności	szt.	396,4	422,2	404,7	450,6	399,8	441,4	471	503,6	364,9	384,3
Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	szt.	1,9	3	0,6	0,7	1,4	5,6	5	5,6	2,5	5,3
Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	m ²	128,4	217	62,8	38,6	104,9	390,9	432	558,2	252,8	516,4
Pozwolenia i zgłoszenia z projektem nowych budynków mieszkalnych	szt.	bd	1	bd	2	bd	3	bd	15	bd	10
Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	%	10,51	10,57	9,61	8,63	5,6	5,69	1,01	0,77	2,15	1,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Pierwsza część diagnozy porównawczej dotyczy **sfery przestrzenno-środowiskowej**. Zbadano odsetek osób korzystających z infrastruktury technicznej, przeanalizowano również wskaźniki dotyczące rozwoju budownictwa oraz stopień zagospodarowania miasta terenami zielonymi (Tabela nr 20).

Powierzchnia Miasta Mrągowo wynosi 15 km² i jest podobna do pozostałych analizowanych miast z województwa warmińsko-mazurskiego. Natomiast **powierzchnia Mrągowo jest zdecydowanie mniejsza od obszaru Zakopanego i Augustowa**, których teren wynosi odpowiednio 84 km² i 81 km².

W badanych miastach **odsetek osób korzystających z infrastruktury technicznej jest na wysokim poziomie** i waha się w przypadku sieci wodociągowej od 90,7% w Zakopanem do 99,9% w Mrągowie. Podobny jest odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej – od 90,9% w Augustowie do 99,9% w Mrągowie.

Powyższe wskaźniki mają swoje odzwierciedlenie we wskaźnikach związanych z podłączeniem infrastruktury technicznej do budynków mieszkalnych. **Największy odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest w Mieście Mrągowo (100%)**, a najmniejszy w Lidzbarku Warmińskim (79,8% budynków posiadających sieć wodociągową) i w Zakopanem (79,3% budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej).

Zasoby mieszkaniowe ulegają ulepszeniu w ujęciu ilościowym (porównując dane z 2021 do 2017 r.), jako *liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców*. Jednakże wartość tego wskaźnika dla Mrągowo wynosiła 422,2 szt., co uplasowało Miasto na przedostatnim miejscu przed Augustowem (384,3 szt.). Najwięcej mieszkań na 1000 ludności jest w Zakopanem (503,6 szt.), a w województwie warmińsko-mazurskim – w Giżycku (450,6 szt.).

Rozwój budownictwa w danej miejscowości odzwierciedla wskaźnik *nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności*. Wartość wskaźnika dla Mrągowo wyniosła w 2021 r. 3 szt., co daje ponownie przedostatnie miejsce przed Giżyckiem (0,7 szt.). Największy rozwój budownictwa zanotowano w Lidzbarku Warmińskim (5,6 szt.), w Zakopanem (5,6 szt.) i w Augustowie (5,3 szt.). Należy zwrócić uwagę, że **rozwój budownictwa w Mrągowie jest prawie dwa razy mniejszy od Zakopanego**.

Potwierdzeniem rozwoju budownictwa jest kolejny *wskaźnik powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności*. I tu również Miasto Mrągowo zajęło przedostatnie miejsce (217 m²). W województwie warmińsko-mazurskim najlepszą wartość wskaźnika otrzymał Lidzbark Warmiński (390,9 m²), a w kraju - Zakopane (558,2 m²) oraz Augustów (516,4 m²).

Poziom rozwoju budownictwa określają również pozwolenia na budowę. W 2021 r. w Mieście Mrągowo wydano 1 pozwolenie i zgłoszenie z projektem nowego budynku, natomiast w Zakopanem aż 15 szt., a w Augustowie 10 szt. Porównując miejscowości z województwa warmińsko-mazurskiego to najwięcej pozwoleń, choć zdecydowanie o wiele mniej niż w miejscowościach poza regionem, wydał Lidzbark Warmiński (3 szt.).

Ważne dla miasta turystycznego jest estetyka, w tym tereny zielone. **Zdecydowanie miejscowości z województwa warmińsko-mazurskiego mają największy udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem**. Pierwsze miejsce zajęło Miasto Mrągowo (10,57%) przed Giżyckiem (8,63%) i Lidzbarkiem Warmińskim (5,69%). Najmniejszy udział powierzchni terenów zielonych w powierzchni ogółem zanotowano w Zakopanem – 0,77%.

Tabela 20. Diagnoza porównawcza - sfera społeczna

Wyszczególnienie	jednostka	Mrągowo		Giżycko		Lidzbark Warmiński		Zakopane		Augustów	
		2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Ludność	osoba	21 889	21 046	29 480	27 978	15 877	14 780	27 266	25 562	30 270	29 341
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-1,7	-15,9	-5,5	-13,0	-10,2	-7,2	-1,4	-11,8	-3,4	-7,3
Ludność na 1 km2	osoba	1 478	1 421	2 149	2 039	1 106	1 030	324	303	374	363
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-	1,6	-8,65	-2,84	-8,37	-3,37	-7,15	-0,37	-6,97	-0,2	-6,63
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	%	16,9	16,7	17	16,7	16,9	16,5	16,8	16,1	17	17,4
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	%	62,5	58,98	60,7	58,1	61,1	58	59,1	57,4	62,5	59,4
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	%	20,6	24,4	22,3	25,2	22	25,5	24,1	26,5	20,5	23,2
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	23,5	29,4	26,4	32,5	26	32,6	30,1	34,9	24,5	28,8
Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	osoba	-1,37	-7,01	-2,64	-3,41	-3,25	-0,94	-0,88	-5,45	-2,31	-1,22
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	-	93	175	63	119	72	143	36	75	147	269
Dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	896	1 019	1 028	1 081	972	1 102	1 068	1 066	1 124	1 116

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenna Gminy Miasto Mrągowo

Wyszczególnienie	jednostka	Mrągowo		Giżycko		Lidzbark Warmiński		Zakopane		Augustów	
		2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły podstawowe	%	110,81	118,26	106,03	109,58	99,91	110,57	105,78	115,86	94,51	101,84
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	138	110	156	106	206	146	156	164	157	114
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności	obiekt	0,5	0,5	0,3	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
Liczba uczestników imprez na 1000 ludności	osoba	3 851	5 209	571,4	169,9	940,1	948,7	761	268,6	3 901	1 208
Uczestnicy imprez masowych	osoba	45 900	33 480	28 500	17 975	3 400	0	94 200	30 000	21 100	1 275
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	osoba	745	521	551	455	846	581	358	375	548	416
Ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2 189	2 631	1 734	1 865	1 764	2 111	1 363	1 704	1 892	2 667

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W drugiej części diagnozy porównawczej wybranych miast turystycznych przeanalizowano wskaźniki dotyczące **sfer społecznej**. Najważniejsze z nich dotyczą demografii oraz struktury ludności, które rzutują na politykę społeczną miast, w tym zapewnieniu dostępu do usług publicznych (Tabela nr 21).

Większa liczba ludności to na ogół wzrost kapitału społecznego i ludzkiego, co może determinować rozwój społeczno-gospodarczy w danym mieście. Najwięcej mieszkańców w 2021r. miało Augustów (29 341 osób), a najmniej Lidzbark Warmiński (14 780 osób). Miasto Mrągowo uplasowało się na trzecim miejscu (21 046 osób). Spadek ludności odnotowuje się w całym kraju, natomiast w Mrągowie zanotowano przy analizie wskaźnika *zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców rok do roku* aż -15,9 osób i była to **najbardziej niekorzystna wartość** wśród analizowanych jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto w Mrągowie **zarejestrowano najmniejszy przyrost naturalny** (-8,65), obliczany wskaźnikiem *przyrost naturalny na 1000 mieszkańców*.

Migracje stanowią jeden z najważniejszych (po przyroście naturalnym) czynników kształtujących liczbę ludności na danym obszarze. Wśród analizowanych miast **najbardziej niekorzystna sytuacja pod względem wskaźnika saldo migracji na 1000 ludności została zaobserwowana w Mrągowie** (-7,01 osób) i Zakopanem (-5,45 osób), natomiast największą wartość wskaźnika osiągnął Lidzbark Warmiński (-0,94 osoby).

W każdym analizowanym mieście obserwuje się **zjawisko starzenia społeczeństwa**. Najkorzystniejszej sytuacji wygląda w Augustowie obrazująca m.in. wskaźnikiem *obciążenie demograficzne osobami starszymi*, gdzie otrzymano wartość na poziomie 29,4 osoby. Natomiast Miasto Mrągowo zajęło drugie miejsce z wartością 29,4 osoby. Najbardziej niekorzystną sytuację odnotowano w Zakopanem (34,9 osoby).

Władze jednostek samorządu terytorialnego muszą zapewnić odpowiednie usługi publiczne dla każdej grupy wiekowej, m.in. przedszkola i szkoły. Ponadto w **każdym analizowanym mieście są instytucje wspierające opiekę na dziećmi do 3 roku życia**. Najwięcej miejsc żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat zanotowano w Augustowie (269) oraz w Mrągowie (175), a najmniej w Zakopanem (75). Natomiast w Mrągowie **zarejestrowano najmniejszą liczbę dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat**. Dodatkowo wyliczono dla Mrągowo **największy współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych** – 118,26%, a najmniejszy w Augustowie -101,84%.

Oprócz podstawowych usług publicznych samorządy zobligowane są do rozwoju kulturalnego swoich mieszkańców poprzez tworzenie odpowiedniej dla nich oferty. W każdym mieście funkcjonują instytucje kulturalne i wskaźnik *centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności* dla Miasta Mrągowo wyniosło w 2021 r. 0,5 obiektu, co plasuje je **na przedostatnim miejscu** wśród analizowanych jednostek. Podobna sytuacja ma miejsce podczas badania wskaźnika *czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności* (110 osób). Najkorzystniejsze wartości dwóch powyższych wskaźników zarejestrowano w Zakopanem, odpowiednio 0,8 obiektu i 164 osób. Natomiast Miasto Mrągowo ma **największą liczbą uczestników imprez na 1000 ludności** (5209 osób) i uczestników imprez masowych (33 480 osób) oraz liczby organizowanych imprez masowych - 12.

Samorządy zobowiązane są również do realizowania polityki socjalnej dla najbardziej potrzebujących mieszkańców. Jednym ze wskaźników ubóstwa społeczeństwa jest *beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności*. Miasto Mrągowo zajęło drugie miejsce z wartością wskaźnika 521 osób wśród badanych jednostek, co oznacza **większą potrzebę pomocy swoim mieszkańcom**.

Tabela 21. Diagnoza porównawcza – sfera gospodarcza

Wyszczególnienie	jednostka	Mrągowo		Giżycko		Lidzbark Warmiński		Zakopane		Augustów	
		2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	-	112	127	116	131	105	122	216	249	92	104
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	-	9,58	8,94	8,32	8,37	7,56	7,15	15,11	14,64	8,54	8,2
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	-	77	89	77	87	67	79	158	184	70	79
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	4,02	4,66	5,53	6,18	4,16	4,74	6,79	7,35	3,47	3,65
Pracujący na 1000 ludności	osoba	267	275	193	199	254	269	274	289	262	294
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (dane powiatowe)	zł	3 353,74	4 714,65	3663,45	4901,26	3 445,72	4 700,72	3 916,60	5 056,45	4 024,64	5 452,84
Stopa bezrobocia rejestrowanego (dane powiatowe)	%	11,5	9,7	10,6	8,9	16,9	12,7	10,3	8,1	10,1	10

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenna Gminy Miasto Mrągowo

Wyszczególnienie	jednostka	Mrągowo		Giżycko		Lidzbark Warmiński		Zakopane		Augustów	
		2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	5,8	4,7	4,8	4	6,7	4,9	8,3	5,9	5,8	6
Dochody na 1 mieszkańca	zł	4 159,51	6 223,39	3 811,16	6 026,63	4 673,82	6 511,09	5 698,72	8 260,83	4 098,96	6 067,60
Dochody własne Gminy na 1 mieszkańca	zł	2 134,83	3 074,89	1 719,04	2 493,51	2 180,16	2 988,71	3 850,02	5 928,69	2 032,30	2 973,61
Wydatki Gminy na 1 mieszkańca	zł	4 073,38	5 654,06	3 948,09	5 587,06	4 757,40	6 264,09	6 120,99	7 120,23	4 278,61	5 716,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

W trzeciej części diagnozy porównawczej analizowano wskaźniki **sfery gospodarczej**, które wpływają na rozwój miast i jakość życia mieszkańców. Pod uwagę wzięto najważniejsze wskaźniki związane z przedsiębiorczością, rynkiem pracy i budżetem miast.

Jednym ze wskaźników opisujących **przedsiębiorczość mieszkańców** jest *podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności*. Miasto Mrągowo z wartością 127 uplasowało się na 3 miejscu po Zakopanem (249) i Giżycku (131). Najmniej przedsiębiorczy są mieszkańcy Augustowa (104). We wszystkich analizowanych jednostkach można zaobserwować wzrost przedsiębiorczości mieszkańców. Największa dynamika wzrostu w stosunku do roku 2017 nastąpiła w Lidzbarku Warmińskim (wzrost o 16,19%), natomiast Mrągowo uplasowało się na 3 miejscu z wynikiem 13,39%.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku analizowania wskaźnika *osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności*, gdzie Mrągowo zajęło 2 miejsce z wartością 89 po Zakopanem (184). Największa dynamika wzrostu wskaźnika w stosunku do roku 2017 była zarejestrowana w Lidzbarku Warmińskim (17,91%), natomiast Miasto Mrągowo zajęło 3 miejsce z wynikiem 15,58%.

Kolejnym wskaźnikiem, który wskazuje na **dużą przedsiębiorczość mieszkańców i rozwój gospodarczy Miasta** jest *jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności*, którego wartość dla Miasta Mrągowo była druga z najwyższych - na poziomie 8,94.

Analizując rynek pracy, należy zwrócić uwagę, że w Mrągowie jest **najwięcej osób pracujących na 1000 ludności wśród badanych jednostek z województwa warmińsko-mazurskiego** (275), natomiast mniej niż w Augustowie (294 osób) Zakopanem (289 osób). Jednym z czynników determinujących rynek pracy są wynagrodzenia brutto. Na koniec 2021 r. **przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie mrągowym wyniosło 4 714,65 zł i było to jedno z najniższych wartości wśród analizowanych obszarów**. Największe przeciętne wynagrodzenie zostało zanotowane w powiecie augustowskim (5 452,84 zł). We wszystkich analizowanych jednostkach nastąpił wzrost przeciętnych wynagrodzeń (średnio o 35%) w stosunku do roku 2017. Należy podkreślić fakt, że w badanym okresie **największa dynamika wzrostu przeciętnych wynagrodzeń była w powiecie mrągowym** (40,6%), a najmniejsza – w powiecie tatrzańskim (29,1%).

Stopa bezrobocia w powiecie mrągowym na koniec 2021 r. wyniosła 9,7% i było to 3 miejsce wśród analizowanych jednostek. Najmniejsza zarejestrowana stopa bezrobocia była w powiecie tatrzańskim (8,1). We wszystkich analizowanych jednostkach występuje trend spadkowy badanego wskaźnika. Największy spadek bezrobocia w stosunku do roku 2017 był zanotowany w powiecie lidzbarskim (spadek o 24,85%, 4,2pp.). Natomiast **dynamika spadku bezrobocia w powiecie mrągowym była na poziomie 15,65%** (1,8pp.) w porównaniu do roku 2017, co uplasowało obszar na przedostatnim miejscu, przed powiatem augustowskim, gdzie wystąpił najmniejszy spadek stopy bezrobocia (o 0,99%).

Natomiast bardziej szczegółowa sytuacja osób niepracujących w miastach jest ukazana wskaźnikiem *udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym*. Na tle badanych miejscowości, Mrągowo zajęło 2 miejsce z wynikiem 4,7%, jako **jedno z miast z najmniejszym odsetkiem osób bezrobotnych** po Giżycku, gdzie wartość wskaźnika wyniosła 4%. Największy udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był w Augustowie (6%) oraz Zakopanem (5,9%). We wszystkich analizowanych miastach, oprócz Augustowa, nastąpił spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Największa dynamika

spadku została zanotowana w Zakopanem (28,92%), natomiast w Mrągowie wyniosła 18,97%, co dało jej przedostatnie miejsce wśród miast ze spadkiem badanego wskaźnika. W Augustowie nastąpił wzrost wartości wskaźnika o 3,45%.

Największe dochody na 1 mieszkańca zanotowało Zakopane (8 260,83 zł). Natomiast Miasto Mrągowo uplasowało się na 3 miejscu z wartością 6 223,39 zł. We wszystkich analizowanych jednostkach **dochody na 1 mieszkańca wzrosły średnio o 48%** w stosunku do 2017 r., najwięcej w Giżycku (58%) i Mrągowie (50%).

Dochody własne to strategiczny element w systemie finansów samorządowych, nie tylko z punktu widzenia zakresu samodzielności finansowej JST, ale również w kontekście możliwości aplikowania o środki unijne czy też możliwości zastosowania innych, uzupełniających źródeł finansowania⁷³. Największe dochody własne na 1 mieszkańca miało Zakopane (5 928,69 zł), a następnie Miasto Mrągowo 3 074,89 zł. Najmniejszą wartość wskaźnika otrzymało Giżycko z 2 493,51 zł. We wszystkich analizowanych budżetach zarejestrowano **wzrost dochodów własnych na 1 mieszkańca średnio o 45,2%** w porównaniu do roku 2017. Dynamika wzrostu dochodów własnych na 1 mieszkańca w Mrągowie był na poziomie 44%, co uplasowało Miasto na przedostatnim miejscu wśród badanych miast.

Natomiast największe wydatki na 1 mieszkańca zostały zanotowane w Zakopanem (7 120,23 zł). W Mrągowie wskaźnik ten wyniósł w 2021 r. 5 654,06 zł i był jeden z najniższych wśród analizowanych budżetów miast. Zanotowano **wzrost wydatków na 1 mieszkańca średnio o 32,38%** w stosunku do roku 2017. Natomiast dynamika powyższego wskaźnika w Mrągowie była na poziomie 38,81%, co dało 2 miejsce wśród badanych miast.

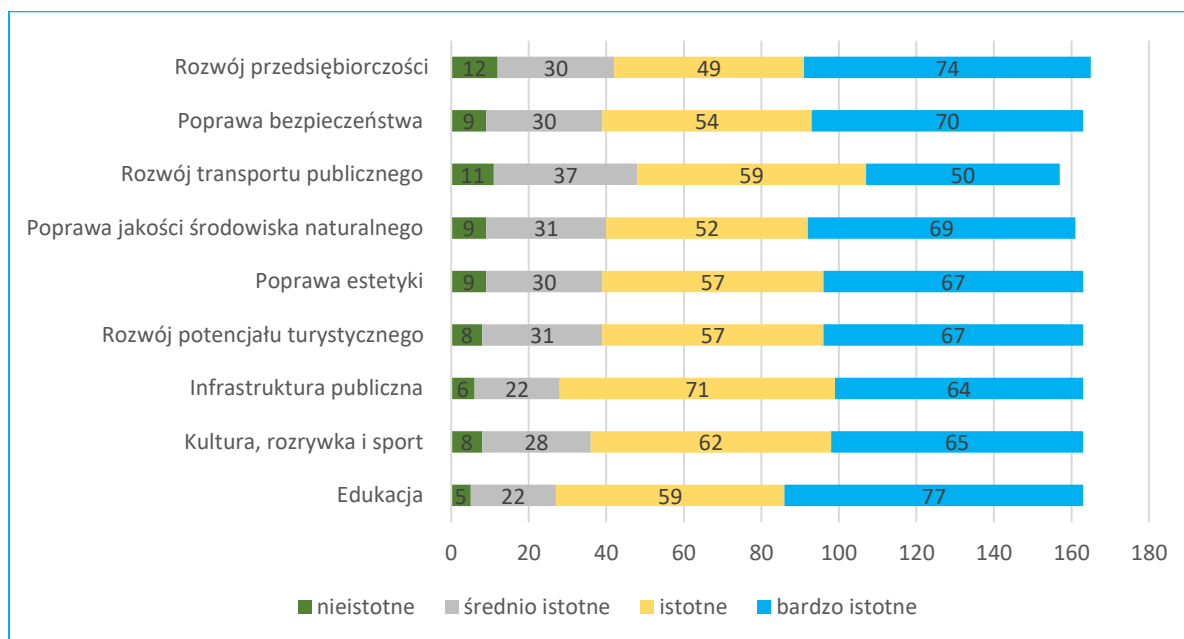
---

⁷³r. Kata, A. Czudec, D. Zając, J. Zawora, Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego – wybrane zagadnienia, Rzeszów, 2022

7. KONSULTACJE SPOŁECZNE

W ramach konsultacji społecznych od 23 lutego do 16 marca 2023 r. przeprowadzono badania ankietowe. W odpowiedzi otrzymano 163 wypełnionych ankiet. W ramach badań zadano 8 pytań, które dotyczą sytuacji społeczno-gospodarczej w Mieście Mrągowo. Poniżej przedstawiono wyniki ankiet na poszczególne pytania:

1. Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Gminy Miasto Mrągowo w perspektywie najbliższych lat (proszę ocenić w skali 1-4, gdzie 4 – bardzo istotne, 3 – istotne, 2 – średnio istotne, 1 – nieistotne)

Według respondentów trzy najistotniejsze obszary, które powinny stanowić priorytet dla władz Miasta to: edukacja (47,24%), rozwój przedsiębiorczości (45,4%) oraz poprawa bezpieczeństwa (42,94%). Oprócz odpowiedzi wskazanych na wykresie ankietowani wskazali również swoje priorytety: rozwój budownictwa mieszkaniowego, łatwy dostęp do dobrej jakości opieki medycznej, opieka nad osobami ze szczególnymi potrzebami, rewitalizacja śródmieścia oraz zagospodarowanie budynków powojkowych.

2. Proszę wymienić przykładowe (maksymalnie trzy) kluczowe działania / inicjatywy, jakie Państwa zdaniem władze Miasta powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów. W przypadku braku działań, proszę o wpisanie „nie wiem”.

Poniższe tabele podzielono ze względu na analizowane obszary: Edukacja (np. zwiększenie oferty zajęć, finansowanie zajęć pozalekcyjnych), kultura, rozrywka i sport (np. więcej imprez kulturalnych i sportowych, poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej), infrastruktura publiczna (np. kanalizacja sanitarna i deszczowa, wodociągi, drogi i chodniki), rozwój potencjału turystycznego (np. dostępna infrastruktura turystyczna m.in. plaża, pomosty, miejsca rekreacji), poprawa estetyki (np. więcej zieleni, ograniczenie ilości tablic reklamowych), poprawa jakości środowiska naturalnego (np. monitorowanie emisji CO₂, dofinansowania na wymianę pieców), rozwój transportu publicznego (np. niskoemisyjny, więcej połączeń), poprawa bezpieczeństwa (np. rozwój systemu monitoringu, modernizacja dróg, chodników, parkingów) oraz rozwój przedsiębiorczości.

Edukacja

Oferta zajęć, w tym pozalekcyjnych oraz zajęć dla seniorów	Infrastruktura	Inne
<p>Zajęcia pozalekcyjne dla 3 latków sportowe/rozwijające</p> <p>Edukacja młodzieży z o zagrożeniach, uzależnieniach, rynku pracy, czym jest inflacja, itp.</p> <p>Fachowa rehabilitacja dla dzieci w Szkole Podstawowej nr 1 na Kopernika</p> <p>Więcej przedszkoli, żłobki</p> <p>Pozyskanie filii studiów wyższych we współpracy np z Uniwersytetem Warmińsko Mazurskim - kierunki, które byłyby popularne wśród młodych mieszkańców miasta</p> <p>Edukacja i warsztaty dla osób starszych - organizowanie projektów edukacyjnych i aktywności dla osób 50+ ze środków zewnętrznych</p> <p>Obowiązkowe i bezpłatne zajęcia nauki pływania.</p> <p>Wprowadzenie bezpłatnych zajęć w szkole, np. kółko rzeźbiarskie, teatralne</p> <p>Zajęcia dla dzieci pozalekcyjne sportowe, rekreacyjne i naukowe, językowe, gimnastyka artystyczna, z programowania dla dzieci i młodzieży, plastyka, matematyczne, informatyczne</p> <p>Kursy przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty i maturzysty</p> <p>Współpraca z uczelniami wyższymi</p> <p>Zajęcia dla młodzieży z seksuologiem</p>	<p>Modernizacja istniejących placówek oświatowych</p> <p>Reorganizacja techniczna szkół - zbyt dużo placówek, zbyt mało dzieci</p> <p>Dostosowanie placówek do dzieci z niepełnosprawnościami</p> <p>Aula sportowa dla CKZ i U Mrągowo</p> <p>Dofinansowanie i rozwój bazy zajęć edukacyjnych dla dzieci i dorosłych</p> <p>Chodnik na Ul. Spacerowej do szkoły specjalnej, przedszkola Kubuś i Zespołu Szkół nr 2</p> <p>Boiska i place zabaw</p> <p>Dogodne wejście dla uczniów do szkoły SP1, otworzenie bram, ścieżki rowerowe, bezpieczne przejścia.</p> <p>Większa świetlica szkolna</p> <p>Remont boiska i całej infrastruktury szkolnej przy ul. Bohaterów Warszawy 4</p> <p>Tablice interaktywne w każdej klasie</p> <p>Dofinansowanie szkół - zwiększenie estetyki wnętrza, sprzęt, wyposażenie sal lekcyjnych/sportowych/ bibliotek</p>	<p>Promocja i nacisk na rozwój szkół zawodowych, technicznych oraz branżowych</p> <p>Wzrost dodatków motywacyjnych dla nauczycieli</p> <p>Bezpłatny i w większym zakresie dostęp do specjalistów - logopeda, terapeuta SI, bezpłatna diagnoza SI</p> <p>Zatrudnianie i psychologów oraz pedagogów</p> <p>Więcej nauczycieli wspomagających w szkołach</p> <p>Młodzieżowa Rada Miejska</p> <p>Kursy pracownicze</p> <p>Większe nagradzanie dzieci dobrze uczących się</p> <p>Zmniejszenie ilości osób w klasach szkół podstawowych do max 20</p> <p>Więcej edukacji w zakresie rozwoju emocjonalnego dzieci i młodzieży</p> <p>Więcej dofinansowania dla zwiększenia ilości konsultacji psychologicznych dzieci w szkołach</p>

Oferta zajęć, w tym pozalekcyjnych oraz zajęć dla seniorów	Infrastruktura	Inne
<p>Rozszerzenie pakietu działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących: ekonomii, prawa, zasad działania systemu zdrowia i emerytur w odniesieniu do życia codziennego</p> <p>Nauka zajęć praktycznych ułatwiających życie codzienne: gotowanie, majsterkowanie, opieka nad zwierzętami</p> <p>Zapoznanie dzieci z historią, kulturą i przyrodą ziemi mrągowskiej</p> <p>Dostępność zajęć z zakresu kształcenia specjalnego w szkołach ogólnodostępnych</p> <p>Zgłaszanie szczególnie wybitnych uczniów z poziomu gminy do konkursów ogólnopolskich- system nagród motywacyjnych</p> <p>Wspieranie projektów międzynarodowych dla uczniów mrągowskich w ramach praktyk i staży i wymian, wraz z wdrażaniem innowacji i działaniami prowokującymi do pozostania wyedukowanej młodzieży i dorosłych w mieście w Mrągowie</p> <p>Tworzenie oddziałów uczelni z interesującymi kierunkami naukowymi, ściąganie i zaludnianie miasta wykwalifikowanymi pracownikami</p> <p>Zadbanie o dzieci głodne w szkole</p> <p>Otwarcie uczelni, organizacja kursów, szkolenia z zakresu istotnych aspektów życia: medycyna, finanse, prawo</p>	<p>Dofinansowanie szkół i przedszkoli w pomoce dydaktyczne</p> <p>Uzdrowienie funkcjonowania szkolnych świetlic choćby do poziomu opisanego przepisami prawa /ilości dzieci, lokale, wyposażenie</p> <p>Wsparcie lokalowe, sprzętowe, kadrowe szkolnictwa pod kątem technologii cyfrowych /czyste, przyszłościowe, zdalnie pracujące/, może przyciągnięcie szkolnictwa wyższego ukierunkowanego na stworzenie pełnej ścieżki edukacyjnej w tym kier. Filie szkół wyższych</p> <p>Wyczyścić zewnątrzna cegłę na szkole SP nr 1 przy ul. Boh. Warszawy 4, tak pięknie jak budynek Sądu</p> <p>Wyremontować schody z boiska na plac przed szkołą przy ul. Boh. Warszawy 4</p>	<p>Bezpłatne lodowisko w okresie zimowym</p> <p>Udzielenie corocznych grantów placówkom oświatowym na ich pomysły innowacyjne</p> <p>Opieka psychologiczna i psychiatryczna nad dziećmi młodzieżą</p> <p>Dofinansowania kursów dla nauczycieli</p> <p>Fachowa kadra nauczycielska</p> <p>System stypendialny</p> <p>Dofinansowanie szkół językowych (uczniów tam uczęszczających)</p> <p>Profesjonalna pomoc przy pisaniu projektów pozyskujące środki finansowe z UE</p> <p>Organizowanie płatnych zajęć ponadprogramowych w przedszkolach po godzinach bezpłatnych</p> <p>Dofinansowanie publicznych szkół, klasy sportowe dominujących sportów w Mrągowie</p> <p>Spotkania edukacyjne dla dzieci i młodzieży- radzenie sobie ze stresem i skutkami pandemii zapobieganie depresjom , zapobieganie przemocy w sieci i wpływu wirtualnego świata , który dominuje obecną młodzież i dzieci</p>

Oferta zajęć, w tym pozalekcyjnych oraz zajęć dla seniorów	Infrastruktura	Inne
<p>Wyprowadzenie religii ze szkół, wprowadzenie zajęć z pierwszej pomocy</p> <p>Ciekawe półkolonie dla dzieci od 6lat w okresie wakacji, ferii z wyżywieniem do godz.15-16</p> <p>Edukowanie dzieci jak ograniczyć używanie telefonów</p> <p>Podział na grupy na lekcjach językowych</p> <p>Edukacja seniorów pod względem bezpieczeństwa</p> <p>Edukacja osób wykluczonych społecznie, niedostosowanych, aby mogli wrócić na rynek pracy, a nie być na utrzymaniu państwa</p> <p>Stworzenie klas sportowych o profilu piłka nożna, siatkówki, koszykówki - utworzenie struktury Szkoły Sportowej – strategiczne podejście do rozwoju klas sportowych w mieście</p> <p>Powiązanie lokalnych/ściślejsze/ważnych instytucji, firm przemysłowych, leśnictwa , z edukacją - nie tylko incydentalnie, również ze szkolnictwem i przedsiębiorczością teoretyczną - szkolną i praktyczną w ramach rozwoju deficytowego szkolenia kadr rzemieślniczych - usługowych</p> <p>Restrukturyzacja szkolenia zawodowego na wzór zachodni. Mniej ogólnego uczenia, więcej zawodowego - ale to odpowiedź dla szkolnictwa w całej Polsce, nie tylko w Mrągowie</p> <p>Monitorowanie bezpieczeństwa w szkole</p> <p>Większa liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach</p>		

Oferta zajęć, w tym pozalekcyjnych oraz zajęć dla seniorów	Infrastruktura	Inne
<p>Więcej miejsc w zajęciach organizowanych dla dzieci w dni wolne od nauki (ferie, wakacje)</p> <p>Więcej zajęć integracyjnych z osobami niepełnosprawnymi</p> <p>Aktywizacja dzieci i młodzieży w działaniach Miasta (np. utworzenie arboretrum)</p> <p>Edukacja z pierwszej pomocy, atrakcyjne warsztaty dla młodych ludzi, wyjazdy edukacyjne dla młodych</p>		

Kultura, rozrywka i sport

Kultura	Rozrywka	Sport
<p>Połączenie MDK i MCK w jedną placówkę</p> <p>poprawa infrastruktury kulturalnej, wydłużenie okresu organizacji imprez</p> <p>Większy dopływ informacji, kalendarz imprez na dany miesiąc online jak i papierowy</p> <p>Wykorzystanie miasteczka Mrongoville</p> <p>Budowa zadaszania Amfiteatru</p> <p>Zwiększenie pięciokrotnie środki na bezpłatne imprezy masowe - koncerty topowych gwiazd muzycznych np. we współpracy z telewizjami;</p> <p>Kino letnie w plenerze</p>	<p>Stworzenie miejsc rozrywkowych dla dzieci i młodzieży</p> <p>Park rozrywki dla dzieci</p> <p>Rozwój plaży miejskiej i na os. Grunwaldzkim</p> <p>Zbyt mało placów zabaw</p> <p>Zbyt mało plenerowych imprez rodzinnych</p> <p>Organizacja ""Bitwy/ Gali Talentów"" w zakresie rozrywki, w różnych kategoriach w celu wyłonienia zwycięzcy- motywacja do powstawania nowych pomysłów</p> <p>Skatepark</p>	<p>Stworzenie miejsca - klubów dla dzieci i młodzieży</p> <p>Budowa basenu miejskiego</p> <p>Powołanie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji</p> <p>Budowa krytego lodowiska</p> <p>Budowa hali o przeznaczeniu innym niż obecne hale np. hala do gry w tenisa, sale to fitnessu oraz aerobiku</p> <p>Dalszy rozwój ścieżek rowerowych, biegowych</p> <p>BAZA Mrągowo</p> <p>Budowa stadionu / Modernizacja stadionu miejskiego oraz konserwacja dolnej płyty</p>

Kultura	Rozrywka	Sport
<p>Organizacja koncertów popularnych gwiazd, organizacja ciekawych wystaw sztuki zarówno znanych polskich artystów, jak i tych lokalnych</p> <p>Imprezy bezpłatne, więcej atrakcji w mieście nie tylko w weekendy ale i w tygodniu, imprezy ma Mrongoville</p> <p>Inicjatywy kulturalne bardziej związane z naturą - wykorzystanie potencjału w postaci jezior</p> <p>Organizowanie przez Dom Kultury bezpłatnych wycieczek dla dzieci (może także dorosłych)</p> <p>"aktualizacja" Pikniku Country, wykorzystywanie potencjału lokalnych twórców</p> <p>Modernizacja amfiteatru, poprawa jego infrastruktury</p> <p>Poszerzenie oferty kulturalno rozrywkowej o działania śródroczne zgodnie z działaniami letnimi jako wydarzenia cykliczne</p> <p>Zwiększyć różnorodność rozrywki, otworzyć się na kulturę lokalną</p> <p>Rozszerzenie repertuaru teatralnego</p> <p>Letnie plenerowe muzeum (festiwalowa tematyka) połączona z występem artysty/ muzyka/stand upera, w celu promowania długiej historia Miasta Mrągowo jako miasta festiwali</p> <p>Dofinansowanie MCK, renowacja budynku</p>	<p>Bezpieczna ścieżka rowerowa nad jeziorem Czos</p> <p>Modernizacja Placu zabaw na Plazy miejskiej , na dole przy plazy i na górze EKOMARINA</p> <p>Cykliczne, bezpłatne zajęcia dla dzieci i dorosłych pod okiem instruktora, organizowane np. w parku</p> <p>Organizacją półkolonii zimowych i letnich dla dzieci, szeroką oferta</p> <p>Zachęcanie do aktywnego spędzania czasu, uświadamianie o zasadach ruchu drogowego</p> <p>Więcej imprez dla dzieci na świeżym powietrzu</p> <p>"Przyciągnąć" turystów bogatą ofertą poprzez zapraszanie największych "gwiazd" kultury, sportu i rozrywki.</p> <p>"Przyciągnąć" turystów bogatą ofertą poprzez zapraszanie największych "gwiazd" rozrywk.</p> <p>Więcej placów zabaw z zabawkami i powiększenie istniejących (ławeczki dla rodziców, stojaki dla rowerów itp.)</p> <p>Stworzenie miejsc spotkań młodzieży, oferta koncertów dostosowane do potrzeb młodzieży (zbadanie poprzez ankiety w szkołach)</p> <p>Przydałyby się restauracje z muzyką gdzie starsi ludzie mogliby spędzić czas np. w weekendowy i wieczór i potaćzyć pod dobrą muzykę (nie chodzi o zrobienie klubu)</p>	<p>Rozwój sportów wodnych, budowa obszaru dla lekkoatletyki</p> <p>Zwiększenie ilości imprez sportowych, więcej zawodów sportowych typu biegi, wyścigi rowerowe szosowe (kolarskie) itp.</p> <p>Zadaszone centrum sportu</p> <p>Wsparcie klubów sportowych (nie tylko piłki nożnej), np. przez ich promocje</p> <p>Zajęcia fitness, tenis</p> <p>Rozbudowa obiektów sportowych</p> <p>Organizacja większej ilości imprez sportowych</p> <p>Większe dofinansowanie klubów miejskich</p> <p>Budowa pełnowymiarowej hali</p> <p>Zawody sportowe z mniej znanych dyscyplin, rozwój żeglarstwa</p> <p>Orlik, żeby dzieci mogły pojeździć bezpiecznie na hulajnogach itp.</p> <p>Budowa obiektu łyżwiarsko -rolkowego</p> <p>"Przyciągnąć" turystów bogatą ofertą poprzez zapraszanie największych "gwiazd" sportu</p> <p>Miejskie wydarzenia sportowe (ogólnodostępny Festyn i Bieg miejski dla dzieci, młodzieży, dorosłych o Puchar Burmistrza/ lub o Medal Pamięci itp.)</p>

Kultura	Rozrywka	Sport
<p>Sztuka retoryki, teatr, rozwój duchowy</p> <p>"Przyciągnąć" turystów bogatą ofertą poprzez zapraszanie największych "gwiazd" kultury</p> <p>Monografia Mrągowo (informacyjnie o historii Mrągowo, jako prezent, czy poszerzenie wiedzy o historii „małej ojczyzny”</p> <p>Powrót do „Odsłon teatralnych”</p> <p>Oferta zajęć artystycznych m.in. z zakresu teatru, plastyki, muzyki dla osób dorosłych, ale jeszcze nie seniorów</p> <p>Dalszy rozwój koncepcji Festiwalowego Mrągowo uwzględniający wykorzystanie nowego potencjału modernizowanego Amfiteatru (np. wydłużenie sezonu, zwiększenie liczby imprez)</p> <p>Większa różnorodność organizowanych imprez (teatr, filharmonia, opera),</p> <p>Stworzenie festiwalu muzyki rockowej i metalowej</p> <p>Wspieranie rozwoju twórczości regionalnej i historycznej, aktywacja i wspieranie małych wytwórców produktów regionalnych</p> <p>Konsultacje społeczne w celu wyłonienia luk/braków w zakresie krzewienia i realizowania wydarzeń w obszarze kultury w życiu mieszkańców</p>		<p>W szkołach klasy o profilu sportowym, rozważenie możliwości rozbudowy hali widowiskowej</p> <p>Zwiększenie imprez sportowych : wyścigi kolarskie, maratony szosowe, biegi, półmaratony dla różnych grup wiekowych</p> <p>Remont bieżni wokół boiska Orlik na ul. Żołnierskiej</p> <p>Biegi charytatywne</p> <p>Zaopatrzenie boisk do siatkówki oraz kortów tenisowych w siatki, połączone z systemem bukowania czasu użytkowania kortów tenisowych</p> <p>Wielofunkcyjny kompleks sportowy z basenem (Mrągowo ma krótki okres kąpeli w jeziorach, basen jest magnesem nie tylko dla turystów ale i mieszkańców szczególnie młodzieży a połączony z wyodrębnionym miejscem spotkań: herbaciarnia, mini siłownia, sala fitness itp. dają możliwość stworzenia unikatowego miejsca wypoczynku)</p>

Infrastruktura publiczna

Infrastruktura drogowa i około drogowa	Inne
<p>Budowa i modernizacja dróg i chodników, bieżące naprawy dróg</p> <p>Poprawienie nawierzchni oraz widoczność przejść dla pieszych</p> <p>Modernizacja schodów przy ulicy Słonecznej</p> <p>Obwodnica południowa</p> <p>Przebudowa ul. oficerskiej, Mickiewicza, Piaskowej i Królewieckiej</p> <p>Likwidacja sygnalizacji i budowa w tych miejscach rond</p> <p>Gruntowny remont ulicy Mickiewicza</p> <p>Wymiana nawierzchni drogi na ul. Królewieckiej</p> <p>Remont ulicy Konopnickiej</p> <p>Chodni na ul. Spacerowej do szkoły specjalnej, przedszkola Kubuś i Zespołu Szkół nr 2</p> <p>Podjazdy dla wózków</p> <p>Dostosowanie promenady pod ruch rolkarzy/ wrotkarzy (gładka nawierzchnia)</p> <p>Zrobić chodniki w miejscach, w których nie ma chodników, tylko drogi po których nie da się jeździć samochodem</p> <p>Zbyt mało ścieżek i przejść/przejazdów rowerowych. Poprawienie bezpieczeństwa w strefach ruchu na osiedlach, więcej progów zwalniających i stworzenie strefy ruchu/ zamieszkania na os. Metalowców w kier ul. Słonecznej i montaż progów zwalniających</p> <p>Ulica 8 Maja, Roosevelta powinny być naprawione, tam jest dziura na dziurze. Oświetlenie pasów przy Ośrodku zdrowia na Królewieckiej</p> <p>Zlikwidowanie transportu samochodowego w centrum</p>	<p>Przebudowa centrum Mrągowo na duży skwer/plac</p> <p>Opracowanie strategii rowerowej, która będzie dążyła do zwiększenia transportu rowerowego w Mrągowie / nawet poruszania się rowerem w celach służbowych, na zakupy, do urzędu itp.</p> <p>Rozbudowa / przebudowa infrastruktury publicznej o możliwości bezpiecznego poruszania się urządzeniami transportu osobistego typu hulajnogi elektryczne</p> <p>Połączenie Mrągowo z najbliższymi miejscowościami typu Marcinkowo, Karwie, Lasowiec, Młynowo siecią bezpiecznych dróg dla rowerów, urządzeń transportu bliskiego jako "Mrągowskie Drogi Dojazdowe</p> <p>Warto pomyśleć nad czymś na ścieżce nad jeziorem prowadzącej do amfiteatru, brakuje budki z losami czy goframi</p> <p>Zmiana lub modernizacja aktualnego ruchu tj. zmiana kierunków ruchów ulic</p> <p>Naprawa odcinka alejek miejskich przy jeziorze Czos</p> <p>Więcej połączeń w stronę Polskiej Wsi osiedla Ptasiego oraz Leśnej Drogi ,</p> <p>Stworzenie połączeń miejskich w stronę G4W w okresie zimowym</p> <p>Strefa płatnego parkowania</p> <p>Lepsza komunikacja miejska do Olsztyna, Giżycka, Kętrzyna</p> <p>Działania powinny być rzetelnie skonsultowane z mieszkańcami, na podstawie konsultacji należało dokonać analizy i określić ich ważność</p> <p>Systematyczna modernizacja urządzeń komunalnych</p> <p>Remont starego dworca PKP na dworzec miejski PKS-PKP (o ile zaczną znów kursować pociągi)</p>

Infrastruktura drogowa i około drogowa	Inne
<p>Oświetlone pasy</p> <p>Chodniki od amfiteatru do Młynowa- co roku jest wielu turystów w MLYNOWIE a nawet i mieszkańcom bezpieczniej chodziłoby się do miasta. Obecnie nie ma nawet bezpiecznego pobocza</p> <p>Chodniki na ul. Lubelskiej</p> <p>Więcej parkingów w mieście</p> <p>Dokończenie infrastruktury umożliwiającej bezproblemowe objechanie Czosu rowerem czy pieszo</p> <p>Poprawa jakości dróg, w szczególności poprawne ułożenie studzienek na ulicach</p> <p>Przebudowa drogi na ul Mrongowiusza pod Spacerowa gdzie jest przedszkole</p> <p>Zwiększyć ilość parkingów, w tym w centrum</p> <p>Zmodernizowanie parkingu przy rynku, bo jest w stanie opłakanym, parking w centrum też należałoby odświeżyć</p> <p>Dokończenie remontów chodników, ulic, rur wodociągowych i kanalizacji w okolicach ul. Młynowej</p> <p>Poprawienie jakości dróg: Mrągowo-Polska Wieś, Magowo-Lasowiec, Mrągowo-Popowo</p> <p>Poprawić drogę na cmentarz przed Polską Wsią</p> <p>Podczas deszczu dla pieszego niemożliwe się przejść po chodniku(szczególnie Królewiecka i Mrongowiusza), żeby żaden samochód nie ochlapał wodą. pilne do rozwiązania problemu!</p> <p>Utworzenie nowoczesnego i funkcjonalnego parkingu miejskiego (stanowiącego zaplecze dla centrum Miasta)</p> <p>Remonty chodników i dróg w centrum (wraz z odwodnieniem - ul. Królewiecka, Ratuszowa, Warszawska, Mickiewicza)</p>	<p>Budowa mieszkań w systemie „Mieszkanie+” dostępnych dla osób i rodzin pracujących, chcących docelowo nabyć własne mieszkanie, ale nie posiadających zdolności kredytowej</p> <p>Utrzymanie czystości w mieście</p> <p>Renowacja budynków w centrum, kamienic które straszą swoim wyglądem</p> <p>poprawa kanalizacji sanitarnej i deszczowej</p> <p>Reaktywacja dworca kolejowego i autobusowego, wznowienie połączeń/komunikacji miejscowej i krajowej</p> <p>Nie budować wysokich budynków w strefach zabudowy zabytkowej. Budować niedrogie mieszkania pod wynajem. Nie budować tyle apartamentowców, na które ludzi nie stać, mimo że pracują</p> <p>Odbetonowane Mrągowo (mniej asfaltu, kostki więcej zieleni)</p> <p>Stop hipermarketom- działanie na rzecz małych oraz średnich rodzimych przedsiębiorstw większe podatki lub zakaz dla sklepów pokroju</p> <p>Bezpłatne toalety na plażach miejskich</p> <p>Budowa domu opieki dla osób starszych i schorowanych</p> <p>Budowa przychodni zdrowia - takiej, w której ludzie bez problemu dostaną się do lekarza rodzinnego czy pediatry</p> <p>Zniwelowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością (wiele budynków w przestrzeni publicznej jest wciąż dla nich niedostępnych)</p> <p>Uporządkowanie terenu przy Szkole nr 1 , ul Boh. Warszawy</p> <p>Budowa schroniska dla bezdomnych zwierząt</p> <p>Zorganizowanie stref parkingowych</p> <p>Wprowadzenie parkometrów</p>

Infrastruktura drogowa i około drogowa	Inne
	<p>Przebudowa Placu Kajki i przywrócenie funkcji społecznych: przestrzeń placu dostępna dla mieszkańców, z możliwością organizowania spotkań i wydarzeń miejskich</p> <p>Remont dziedzińca wewnętrznego w Ratuszu Miejskim i udostępnienie przestrzeni mieszkańcom</p> <p>Sieć światłowodowa</p>

Rozwój potencjału turystycznego

Wypoczynek aktywny	Kultura	Inne
<p>Połączenie jezior w celu wprowadzenia miasta Mrągowo na szlak wielkich jezior</p> <p>Pomost na jez. Czorsztyn na wzór tego w Pieckach</p> <p>Nowe miejsca rekreacji i wypoczynku w mieście</p> <p>Dalszy rozwój w kierunku Mrągowo jako miasta uzdrowiskowego (ale nie na całym terenie, aby nie blokować rozwoju przemysłu)</p> <p>Ukierunkowanie się na nowe rodzaje turystyki np. turystyka piesza, rowerowa, biegowa</p> <p>Przekopać kanał wodny do Mikołajek</p> <p>Rozbudowa plaży, prywatne stoiska bar na plaży</p>	<p>Modernizacja muzeum w Mrągowie</p> <p>Wsparcie i większa promocja muzeów (Muzeum Sprzętu Wojskowego i w Ratuszu), tworzenie nowych, unikalnych atrakcji i remont istniejących</p> <p>Mniej disco polo</p> <p>Budowa zadaszenia Amfiteatru</p> <p>Większy nacisk na promocję zarówno w regionie, jak i całej Polsce</p> <p>Zachęcanie dzieci i młodzieży do odwiedzania takich miejsc jak Muzeum i zabytki np. poprzez stworzenie specjalnego szlaku, kreatywnych kart pracy itd.</p> <p>Więcej imprez kulturowych</p> <p>Więcej pikników letnich imprez plenerowych</p>	<p>Przebudowa Westernowego Miasteczka i wykorzystanie jego potencjału Mrongoville, przebudowa małego amfiteatru na PL. UE.</p> <p>Budowa toalety/toalet publicznych</p> <p>Zaprzestanie budowania 'apartamentów' w każdej wolnej dziurze w mieście. Stop wycince drzew i betonozie tego pięknego miasta</p> <p>Organizacja dodatkowego pola namiotowego</p> <p>Konkursy wiedzy z atrakcyjnymi nagrodami</p> <p>Zdecydowanie zbyt mało miejsc z dobrym jedzeniem</p> <p>Więcej gastronomii, barów czynnych w późnych godzinach wieczornych</p> <p>Czystsze jeziora</p>

Wypoczynek aktywny	Kultura	Inne
<p>Więcej miejsc, gdzie można ukryć się przed słońcem, mniej piasku i otwartej przestrzeni (przykładem do nienaśladowania jest plaża na Grunwaldzkiej)</p> <p>Tworzenie unikalnych atrakcji turystycznych, które nie będą powieleniem czegoś co znajduje się już innych miastach, np. bez sensu budować tężnię, skoro jest już wielu miejscowościach</p> <p>W sposób umiejętny i kreatywny reklamować miasto, zrewitalizować atrakcje turystyczne np. stary ratusz, części trenów zielonych itd.</p> <p>Wykorzystanie potencjału jezior w Mieście (jezioro Czos jest przeciążone)</p> <p>Przebudowa promenady, bezpieczne pomosty na plażach</p> <p>Nowe parki i zieleńce do wypoczynku</p> <p>Połączenie szlaku żaglowego na trasie Giżycko-Mikołajki w taki sposób, aby uwzględniał Mrągowo. Zbudowanie przystani jachtowej na szlaku, o którym mowa powyżej</p> <p>Działania mające nacisk na aktywny wypoczynek trasy piesze i rowerowe z dobrą nawierzchnią i przygotowaną infrastrukturą</p> <p>Rozbudowa kąpieliska miejskiego</p> <p>Szlaki rzeczne</p> <p>Więcej placów zabaw</p>	<p>Więcej koncertów</p> <p>Zapraszanie znanych muzyków/ lubiane zespoły, sławy z zagranicy, sieciowanie współpracy ze znanymi grupami muzycznymi</p> <p>Więcej imprez masowych podczas sezonu letniego</p> <p>Więcej koncertów typu ""na deptaku"", również amatorskich.</p> <p>Stworzenie projektów np. w ramach Pomysłowego miasta na wyeksponowanie indywidualnych, lokalnych i pobliskich /może połączą siły dla pozyskania funduszy/ producentów eko żywności. Siła terenu warta wzrostu - potencjał turystyczno - gospodarczy.</p> <p>Rozwój i pełne wykorzystanie potencjału Pikniku Country (z uwzględnieniem rozwoju Mrongoville)</p>	<p>Poprawa oferty transportowej, więcej połączeń - linia kolejowa, dworzec</p> <p>Dotację dla przedsiębiorców w celu rozszerzenia branży turystyczno-hotelarskiej</p> <p>Potencjał turystyczny będzie się rozwijał pod warunkiem że lokalni przedsiębiorcy będą mieli sprzyjające warunki funkcjonowania. Niskie podatki i opłaty administracyjne</p> <p>Większa kontrola nad czystością okolicy jezior, bo bywa z tym bardzo źle, dbanie o wystraszającą ilość śmieci, ławek, regularne sprzątanie śmieci</p> <p>Wsparcie małej przedsiębiorczości, wsparcie lokalnej gastronomii</p> <p>Nie ma gadżetów promujących miasto dostępnych w sklepach upominkowych: torby lniane, długopisy, kubki itp.</p> <p>Atrakcje czynne cały rok, szczególnie ogólnodostępny basen</p> <p>Elektroniczna mapa punktów sprzedaży eko produktów na terenie miasta uaktualniana na bieżąco w szybko zmieniającej się konfiguracji gospodarczej</p> <p>Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego, darmowe przejazdy melexami na Mrongoville</p> <p>Mała oferta dla rodzin</p>

Wypoczynek aktywny	Kultura	Inne
<p>Szlak rowerowy od Mrągowo do Piecek, szlak kajakowy z Wierzbowa do Św. Lipki</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności Ekomariny</p> <p>Więcej gier miejskich dla różnych grup społecznych / dzieci/ seniorzy/ młodzież</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych, szerokie drogi dla rowerów z asfaltu wokół jeziora i miasta</p> <p>Oznakowana i ciekawie przygotowana ścieżka dookoła jeziora Czos</p> <p>Budowa wodnego „placu zabaw” dla dzieci</p> <p>Zbudowanie mini Energilandii na obrzeżach wjazdu do miasta (Nikutowo)</p> <p>Animacja zawodów powiązanych z walorami terenu, w tym wodnych, plażowych, „Na wesoło”, rodzinnych i nie tylko, skierowanych do różnych grup wiekowych i sprawnościowych</p> <p>Przebudowa i zwiększenie atrakcyjności terenu przy plaży na os. Grunwaldzkim</p> <p>Budowa odcinka promenady od tzw. „troszczykowa” do Góry4Wiatrów – utworzenie pełnej pętli rowerowo-piesznej wokół jeziora Czos</p> <p>Poszerzenie działalności na Ekomarinie, powstanie małego miasteczka zabaw dla dzieci z warsztatami, doświadczeniami, trampoliną grami sensorycznymi itp., tablice z atrakcjami miasta</p>		<p>Rewitalizacja terenów jeziora Maj</p> <p>Inwestycje wzdłuż promenady</p> <p>Upowszechnienie wędkarstwa</p> <p>Uruchomienie nowej atrakcji turystycznej „legenda łapy niedźwiedzia” w obiekcie „baszty bośniackiej” zlokalizowanej w kompleksie Ratusza Miejskiego</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności Parku Słowackiego – utworzenie infrastruktury nawiązującej do historycznych funkcji „kurhausu”/uzdrowiska</p> <p>Remont - ulica/deptak Jaszczurcza Góra (od ul. Giżyckiej w kierunku do amfiteatru)</p> <p>Nawiązanie współpracy i wprowadzenie produktu turystycznego w kooperacji z miastami na szlaku mazurskich jezior</p> <p>Ścisła współpraca władz gminy z ośrodkami prowadzącymi działalność z zakresu turystyki w gminie</p> <p>Rozbudowa infrastruktury technicznej na plaży miejskiej na os. Grunwaldzkim</p>

Poprawa estetyki

Środowisko	Infrastruktura	Inne
<p>Więcej zieleni, nowe nasadzenia w przestrzeni publicznej, drzew, krzewów, kwiatów. Organizacja " kwietnych łąk" tzn. nieużytków</p> <p>Więcej kwiatów</p> <p>Sprzątanie z terenów zieleni i opróżnianie pojemników i koszy ze śmieci</p> <p>W ostatnich latach pogorszyła się sytuacja z podstawowa rzecz- czystością np. przy jezioru i promenadzie</p> <p>Na rondzie głównym napis wykonany z kwiatów- MRĄGOWO, tak jak to jest w Biskupcu</p> <p>Nie wycinać drzew</p> <p>Przestać ulegać trendom "betonozy" i zamiast kolejnych wycinek drzew i polbrukowania jak np. park przy ul. Brzozowej przeprowadzać rewitalizację miejsc jak najbardziej na zielono i w ruchu ekologii</p> <p>Zadbanie o małe miejskie jeziora - Magistrackie i Sołtyskie</p> <p>Wprowadzenie większej ilości tzw. łąk kwiatowych zamiast trawników</p> <p>Park malowanych kamieni przez dzieci i młodzież, więcej ławek dla starszych ludzi aby mogli odpocząć</p> <p>Budowa zielonych ogródków wypoczynkowych</p>	<p>Więcej ciekawych murali</p> <p>Renowacja budynków które straszą</p> <p>Modernizacja dróg i chodników na ul. Spacerowej do szkoły specjalnej, przedszkola Kubuś i Zespołu Szkół nr 2</p> <p>Zrobienie porządku z pozostałościami po budynku, który stoi obok Ratusza</p> <p>Podmalować kilka budynków</p> <p>Poprawić wizerunek miejsca po byłym PKS</p> <p>Jest jeden mały, konkretny zaniedbany obszar przy ul. Żeromskiego, który służy jako dziki parking, na którym stoi nieużywana od 3 lat toaleta. Łatwy do przekształcenia i zintegrowania z istniejącymi "niemkami"</p> <p>Zadbać o remont pięknych kamienic, nie dawać w nich komunalnych i socjalnych mieszkań ludziom, którzy nie pracują</p> <p>Zachętę do renowacji najbardziej zaniedbanych elewacji na zasadzie np. publiczne losowania zwrotu kosztów 1. w całości, 2. 50 procent, 3. 30 procent. /Np. we współpracy</p> <p>Zrobić porządek z pustostanami w centrum miasta</p> <p>Nowy rynek</p>	<p>Mniej reklam (banerów), likwidacji niepotrzebnych reklam, szyldów, banerów, likwidacja w centrum reklam wielkopowierzchniowych, murale</p> <p>Dopasowanie reklam do charakteru budynków, ulic</p> <p>Wprowadzenie minimalnych standardów jakie ma spełniać reklama tak aby była czytelna i zachęcająca dla Odbiorcy a jednocześnie aby nie zaśmiecała swoją koncepcją miasta</p> <p>Nie wnoszenie zakazu reklam lecz standaryzacja ich rodzaju oraz wyznaczenie atrakcyjnych miejsc</p> <p>Mniej pomników takie jak czajnik itp.</p> <p>Więcej informacji, tablic opisujących o Mrągowie</p> <p>Zamknięcie dla ruchu samochodowego ulicy Królewieckiej i Warszawskiej, utworzenie miejsc parkingowych na obrzeżach tych ulic</p> <p>Skup butelek / plastików, mniej śmieci na drodze, dotkliwsze kary dla osób śmiejących</p> <p>Śmieci na mieście i w lasach</p> <p>Powołanie miejskiego architekta/konserwatora, aby zadbał o spójność wyglądu miasta, zieleni. Im mniej przypadkowości tym większy ład i porządek</p>

Środowisko	Infrastruktura	Inne
	<p>Więcej sklepów z pamiątkami</p> <p>Poprawa terenu wokół orlika przy ul. Żołnierskiej - poprawa bieżni (latem straszny kurz, wiosna/jesień okropne błoto)</p> <p>Budynek w centrum Mrągowo koło restauracji ratuszowej</p> <p>Modernizacja istniejących placów zabaw</p> <p>Usunięcie nielegalnych kładek na jez. Czos,</p> <p>Ograniczenie budowy tzw. domów pływających na jez. Czos (w innych miasta robi się to plagą)</p> <p>rewitalizacja kamienic w centrum miasta</p> <p>Ujednolicenie stylu śródmieścia (reklamy, witryny sklepowe)</p> <p>Zadbanie o utrzymanie zabytkowych drzwi czy okien (jeśli wymiana to na podobne)</p> <p>Modernizacja zabytkowych kamienic będących w zasobie miasta</p> <p>Plac dla psów z przeszkodami</p>	<p>Zaangażowanie rękodzielników, amatorów do tworzenia instalacji np. drewnianych, z korzeni dekoracyjnych, jako kwietniki, oryginalnych, recyklingowych o walorach estetycznych - rozstrzygnięcie przez artystów w ramach konkursu. Wykonawstwo w ramach praktyk szkolnictwa branżowego - tańsze nie docelowo fachowe, jednak lepsze niż nic od dziesięcioleci ruiny w zasobach miasta</p> <p>Praca nad programem rewitalizacji miasta</p> <p>Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni pomiędzy Ratuszem Miejskim i mrągowskim Molo</p> <p>poprawa estetyki otoczenia Ratusza Miejskiego w Mrągowie (plac Kajki, ul. Ratuszowa, ul. Mały Rynek, ul. Kościuszki)</p> <p>Częstszy odbiór nieczystości w sezonie letnim (w śródmieści, plaży, alejkach, miasteczku Mrongoville)</p> <p>Tabliczki informujące właścicieli psów o konieczności sprzątnięcia odchodów po swoich pupilach</p> <p>Konkurs na zagospodarowanie własnościowych terenów nagroda honorowa, wyróżnienie burmistrza</p>

Poprawa jakości środowiska naturalnego

Środowisko naturalne	Inne
<p>Ochrona dziedzictwa zielonego - nowe nasadzenia, ochrona obecnej przestrzeni zielonej</p> <p>Stworzenie nowej zielonej przestrzeni np. nowego parku. Docelowo np. na os. Mazurskim w kierunku obwodnicy - wpisuje się to idealnie w rozwój tamtego osiedla</p> <p>Reaktywacja parku Słowackiego</p> <p>Nasadzenia drzew, ograniczenie wycinki, odpolbruczanie</p> <p>Usunięcie stary sieci rybackich z jezior które są już tam od x lat</p> <p>Zakaz motorówek i skuterów na jeziorze Czos</p> <p>Więcej akcji sprzątania akwenów wodnych Mrągowo zwłaszcza przy plażach</p> <p>Utworzenie parku na łące przy ulicy Wojska Polskiego</p> <p>Zabezpieczenie na promenadzie przy Ostrowiu żeremi bobrów</p> <p>Zarybianie jeziora</p> <p>Zielone płuca miasta (obsadzenie zielonymi roślinami miasta), łąki kwietne i miodowe, zagospodarowanie brzegu jezior (np. miejsce pomiędzy moło a drogą na ul na Ostrowiu czy od niej idąc w stronę kortów)</p> <p>Wprowadzanie tzw. Strefy ciszy na Jeziorze Czos</p> <p>Wspieranie tworzenia i zakładanie ogrodów kieszonkowych i sąsiedzkich</p> <p>Zwiększenie retencyjności gleby</p> <p>Promowanie gromadzenia i wykorzystywania wody deszczowej (coraz większy problem klimatyczny)</p>	<p>Ukierunkowanie się na odnawialne źródła energii - być może założenie nawet spółdzielni energetycznej i budowa farmy fotowoltaicznej na częściowe potrzeby Mrągowo</p> <p>Autobusy elektryczne, transport niskoemisyjny</p> <p>Sprzątanie ochotników nie tylko w Dzień Ziemi</p> <p>Kontrolowanie czym ludzie palą w swoich piecach</p> <p>Wymiana kopciuchów na eko piece w budynkach komunalnych, zakaz palenia węglem</p> <p>Zadbanie o lepszą jakość paliwa, którym ludzie ogrzewają domy, pomoc dla ludzi którzy nie mieszkają w domach jednorodzinnych tylko też w wielorodzinnych aby z dofinansowaniem mogli wymienić źródło ciepła</p> <p>Dofinansować wymiany pieców</p> <p>Ograniczenie ruchu samochodowego w centrum, miejsca wolne od samochodów</p> <p>Umiejętne edukowanie społeczeństwa (zarówno dzieci, jak i dorosłych)</p> <p>Budowa baterii słonecznych na blokach w celu zmniejszenia kosztów oraz emisji CO₂</p> <p>Termomodernizacja budynków</p> <p>Dofinansowanie do retencji</p> <p>Organizacja konkursu z nagrodami dla mieszkańców wymieniających piece (tzw. kopciuchy) na ekologiczne formy ogrzewania swoich gospodarstw</p> <p>Budowa szlaków rowerowych</p> <p>Montaż domków dla owadów</p>

Środowisko naturalne	Inne
	<p>Zwiększenie elektromobilności (dofinansowanie np. do hulajnog elektrycznych)</p> <p>Wyposażyć miasto w parkingi, stacje, centra handlowe posiadające ładowarki do samochodów elektrycznych. Ulgi dla posiadaczy samochodów elektrycznych</p> <p>Więcej punktów na zbiórkę odpadów problematycznych (małe urządzenia, baterie, żarówki)</p> <p>Wspieranie ustawy antysmogowej na terenie wol. warmińsko-mazurskiego, kontrola palenisk w zabudowie jednorodzinnej. Przyłącza do miejskiej ciepłowni</p> <p>Udrożnienie kanałów (rowów melioracyjnych)</p> <p>Mniej koszy na śmieci, więcej skupów butelek, szklanych jak i plastikowych</p> <p>Dofinansowanie dla mieszkańców Mrągowo na modernizację budynków</p> <p>Kalkulacja kosztów ogrzewania dla odbiorców ciepła systemowego - taka, by nie byli oni obciążani deficytem budżetowym miasta, obecna jest dla nich krzywdząca. Gdyby była ukierunkowana na minimalizowanie kosztów, przyciągałaby kolejnych odbiorców, sprzyjała eko polityce miasta. Uwolnienie od opłat Co2, tańsze paliwo, podwyżka o 35 procent?</p> <p>Solarne oświetlenie uliczne</p> <p>Dopilnowanie właścicieli psów o sprzątanie po swoich pupilach - propozycja podatek od psa</p> <p>Zwiększenie ilości pojemników na odpady przy ciągach komunikacyjnych (kosze na śmieci, pojemniki na psie odchody)</p> <p>Zwiększenie punktów selektywnej zbiórki odpadów</p> <p>Zwiększenie ilości podłączeń budynków mieszkalnych do MEC</p>

Środowisko naturalne	Inne
	<p>Stworzenie ekologicznej spalarni śmieci z możliwością wykorzystania energii na potrzeby miasta</p> <p>Wsparcie mieszkańców przy wymianie starych pieców, azbestu, lepsza kontrola wydawanych przez MOPS pieniędzy na "opał"</p> <p>Wprowadzenie stacji rowerów miejskich</p> <p>Mieszkańcy domów jednorodzinnych powinni dostawać big bagi na odpady zielone. Jesień/ wiosna jest tyle resztek bio, że pakowanie do worków brązowych jest ciężkie. Worki bardzo złej jakości</p> <p>Stworzenie platformy rzeczy zbędnych , które nadają się do wykorzystania (przeciwdziałanie tworzeniu odpadów)</p> <p>Rozwój miejskiej sieci ciepłowniczej i finansowe zachęty dla mieszkańców do przyłączania się do miejskiej sieci w celu ograniczenia ilości indywidualnych źródeł ciepła</p>

Rozwój transportu publicznego

Tabór	Inne
<p>Zwiększenie liczby pojazdów w taborze elektrycznym</p> <p>Więcej o autokarów w porach jazdy do szkoły i pracy. Kierowcy nie zabierają wszystkich</p> <p>Ilość połączeń autobusowych i ich częstotliwość jest bardzo mała, zniechęca mieszkańców do korzystania z transportu publicznego na rzecz własnych aut</p> <p>Rozwój floty autobusów elektrycznych lub zasilanych innymi odnawialnymi źródłami energii</p>	<p>Dążenie do uruchomienia połączeń kolejowych</p> <p>Dworzec PKS i PKP</p> <p>Więcej połączeń międzymiastowych na dłuższych dystansach</p> <p>Budowa dworca komunikacji samochodowej również przewoźników prywatnych (również z toaletami).</p> <p>Niewielki i tani w utrzymaniu punkt oczekiwania podróżnych</p>

Tabór	Inne
<p>Poprawa estetyki przystanków autobusowych - nawet poprzez zmianę ich designu</p> <p>Zwiększenie ilości połączeń komunikacyjnych</p> <p>Należy kupić małe autobusy i dostosować do garbatych ulic w Mrągowie</p> <p>Poprawa jakości autobusów (chodzi o to żeby ktoś je sprzątał bo są strasznie brudne)</p> <p>Hulajnoggi miejskie</p> <p>Luka transportowa w godz. 18:00, 19:23. Chociaż 1 kurs. Szkoły językowe, punkty usługowe - kosmetyczne</p> <p>Dodatkowe godziny autobusów poza Mrągowo po lekcjach bo niektóre dzieci nie mają jak dojechać do domu, albo muszą czekać 2 godziny na autobus</p> <p>Rozbudowa połączeń i modernizacja taboru</p>	<p>Autobus w kierunku Młynowo do pętli koło obwodnicy, także w soboty i niedziele w sezonie wakacyjnym</p> <p>Komunikacja miejska również w niedzielę</p> <p>Przywrócenie pasażerskiego transportu kolejowego - linia nr 223: Czerwonka - Mrągowo - Mikołajki - Ełk oraz pociągów regionalnych i międzyregionalnych łączących Mrągowo nie tylko z Olsztynem i Ełkiem, ale z innymi regionami Polski (szczególnie w okresie wakacyjnym).</p> <p>Autobusy miejskie co 15 minut, pociągi do Olsztyna</p> <p>Powrót autobusów miejskich na ul. M.C. Skłodowskiej - przecież to praktycznie główna ulica Mrągowo Rozwój transportu międzymiastowego, chociażby do Olsztyna</p> <p>Stworzenie nowych połączeń (leśna droga, polska wieś, osiedle ptasie)</p> <p>W okresie ferii stworzenie połączenia w stronę G4W</p> <p>Więcej kursów komunikacji, wprowadzenie symbolicznych opłat za jazdę komunikacją - nie będą jeździć bezdomni</p> <p>Utrzymanie bezpłatnej komunikacji miejskiej</p> <p>Upublicznienie i darmowe przejazdy skutecznie blokują wszelki "Rozwój". Koszta utrzymania floty przejadają tą możliwość</p> <p>Stworzenie stacji ładowania aut elektrycznych, zadaszony dworzec</p> <p>Utworzenie bezpiecznego dworca PKS w Mrągowie</p> <p>W związku ze wzrostem liczby aut osobowych i ograniczoną liczbą miejsc parkingowych można byłoby wprowadzić strefy płatnego parkowania w centrum miasta</p> <p>Lepsza komunikacja miejska do Olsztyna, Giżycka, Kętrzyna</p>

Tabór	Inne
	<p>Nawiązanie współpracy z firmami / przewoźnikami i opracowanie atrakcyjnych połączeń z innymi gminami</p> <p>Bezpłatna komunikacja, ścieżki rowerowe przy głównych ulicach (wojska polskiego, Mrongowiusza, warszawska- zamknięcie transportu kołowego, deptak, roślinność)</p> <p>Wydzielenie miejsc parkingowych i nasadzenia drzew wzdłuż ulicy Słonecznej, progi zwalniające (na wzór holenderski)</p> <p>Połączenia do Szestna</p> <p>Zmiana autobusów komunikacji miejskiej oraz wznowienie połączeń komunikacyjnych do Biskupca. Poprzez brak połączeń nie można dostać się do np. Szpitala</p> <p>Zakaz wjazdu dla ciężarówek (objazdy)</p> <p>Zwiększenie połączeń lokalnych oraz nawiązanie współpracy z miastami leżącymi na szlaku mazurskich jezior celem umożliwienia turystom przemieszczanie się pomiędzy miastami</p> <p>Rozwój połączeń transportu publicznego na trasie Mrągowo-Olsztyn</p> <p>Odbudowa połączenia kolejowego linii 223 na trasie Mrągowo-Olsztyn z perspektywą połączenia z powstającą siecią kolejową CPK</p> <p>Zorganizowanie połączenia: Mrągowo - Polska Wieś kol.-Mrągowo</p>

Poprawa bezpieczeństwa

Bezpieczeństwo drogowe	Inne
<p>Doświetlenie przejść dla pieszych</p> <p>Parkingi przydaliby się, ale nie kosztem drzew</p> <p>Więcej patroli policji na ulicach</p> <p>Fotoradar na wysokości sklepu LIDL na ulicy M C Skłodowskiej</p> <p>Modernizacja dróg, chodników, parkingów</p> <p>Reagowanie na sygnały mieszkańców o miejscach "kolizyjnych" na drogach, np. ograniczenia dotyczące parkowania, prędkości</p> <p>Większa kontrola policji przy ul. Królewieckiej i Warszawskiej w kwestii przechodzenia pieszych w miejscach niedozwolonych</p> <p>Budowa chodnika od Mrągowo do Piecek</p> <p>Oświetlenie pasów, więcej luster na ostrych zakrętach</p> <p>Modernizacja promenady nad jez. Czos</p> <p>Chodnik na ul. Spacerowej do szkoły specjalnej, przedszkola Kubuś i Zespołu Szkół nr 2</p> <p>Stworzenie więcej dróg rowerowych, szczególnie w centrum miasta i nad jeziorem Czos</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach - wszędzie gdzie się da powinny być ronda - zmniejszyłoby to korki, a także zwiększyło bezpieczeństwo</p> <p>Przemyślane ciągi komunikacyjne - np. chodnik przy pensjonacie za strażą pożarną</p> <p>Ścieżka spacerowa równoległa do torów, koło fabryczki</p>	<p>Akcje edukacyjne dla młodzieży</p> <p>Monitoring miejski</p> <p>Rozwój sieci defibrylatorów AED na terenie miasta</p> <p>Niedopuszczenie do tworzenia tzw. stref no-go - osiedli składających się wyłącznie z mieszkańców korzystających z mieszkań socjalnych</p> <p>Zacieśnienie współpracy ze służbami miejskimi w zakresie zwiększania bezpieczeństwa w mieście np. poprzez organizowanie regularnych spotkań w Urzędzie Miejskim mieszkańców oraz władz z policjantami</p> <p>Zadbajmy o bezpieczeństwo na placach zabaw, często są połamane niektóre elementy, które stanowią niebezpieczeństwo</p> <p>Zatrudnić ochroniarzy, którzy nadzorowaliby porządek na sesji Rady Miejskiej</p> <p>Światła k. Adams</p> <p>Policji nie widać na ulicach</p> <p>Wyjście policji na miasto i obserwowanie sytuacji- za dużo ludzi pije w parkach i placach zabaw-miejscach, przeznaczonych dla dzieci</p> <p>Wystające słupki obok ratusza na kilka cm z chodnika, ul. Mickiewicza brak ciągu jednostronnego od kier. "Smaków Mazur"</p> <p>Wystające kratki piwniczne za bankiem PKO -zielonym od str. apteki Pod ..., wystające oznaczenia w formie metalowych guzków koło ratusza i na wysokości os. parkowego ul. Rynkowej</p> <p>Patrole policyjne powinny monitorować i reagować na niewłaściwe zachowania mieszkańców i turystów, nie karać od razu mandatami, a pouczając, tworząc klimat bezpieczeństwa, sympatii i zaufania</p>

<p>Lepsza organizacja sygnalizacji świetlnej</p> <p>Wymiana oświetlenia na LED</p> <p>W obszarze centrum miasta wprowadzić strefę 30 km</p> <p>W obszarze szkół i przedszkoli wprowadzić strefę 30 km i wyniesione przejścia pieszych</p> <p>Zatoczki przy przystankach autobusowych</p>	<p>Na ogół w sezonie letnim jeździ się do pijanych bezdomnych, pomijając miejsca, w których jest pusto, ciemno, warto te miejsca monitorować, bo często nastolatki takie miejsca odwiedzają, np. punkty widokowe w mieście, często są brudne i niechlujne</p> <p>Zakaz używania skuterów na jez.Czos</p> <p>Budowa ronda na skrzyżowaniu północnej obwodnicy (przy Adamsie). W ciągu ulic Warszawskiej, Królewieckiej i pobocznych "wyniesienie" przejść dla pieszych i odpowiednie oznakowanie, zarówno w dzień jak i w nocy. Wprowadzenie tempo 30 na ulicy Warszawskiej i Królewieckiej</p> <p>Monitoring Promenady i centrum miasta (możliwość wykorzystania potencjału miejsca)</p> <p>Budowa basenu miejskiego, wprowadzenie zajęć z nauki pływania dla wszystkich dzieci oraz prowadzenie i propagowanie takich zajęć dla osób dorosłych</p> <p>Nauka udzielania pierwszej pomocy w szkołach, zajęcia z udzielania pierwszej pomocy dla dorosłych</p> <p>Brak oświetlenia i ławek przy ul. Żołnierskiej. W nocy to miejsce staje się niebezpieczne. Są tylko burdy i wandalizm</p>
--	---

Rozwój przedsiębiorczości

Działania infrastrukturalne	Działania nieinfrastrukturalne
<p>Stworzenie kolejnej Specjalnej Strefy Ekonomicznej</p> <p>Budowa nowych dróg w okolicach ul. Przemysłowej</p> <p>Uzbrojenie i przygotowanie na sprzedaż terenu przy ul. Przemysłowej</p> <p>Przeznaczenie terenów na rozwój przedsiębiorczości</p>	<p>Stworzenie planów rozwoju dla przedsiębiorców, którzy są chętni inwestować w Mrągowie</p> <p>Gotowe plany z lokalizacjami ich potencjalnej działalności</p> <p>Pomoc w zakresie pozyskiwania funduszy europejskich i innych</p>

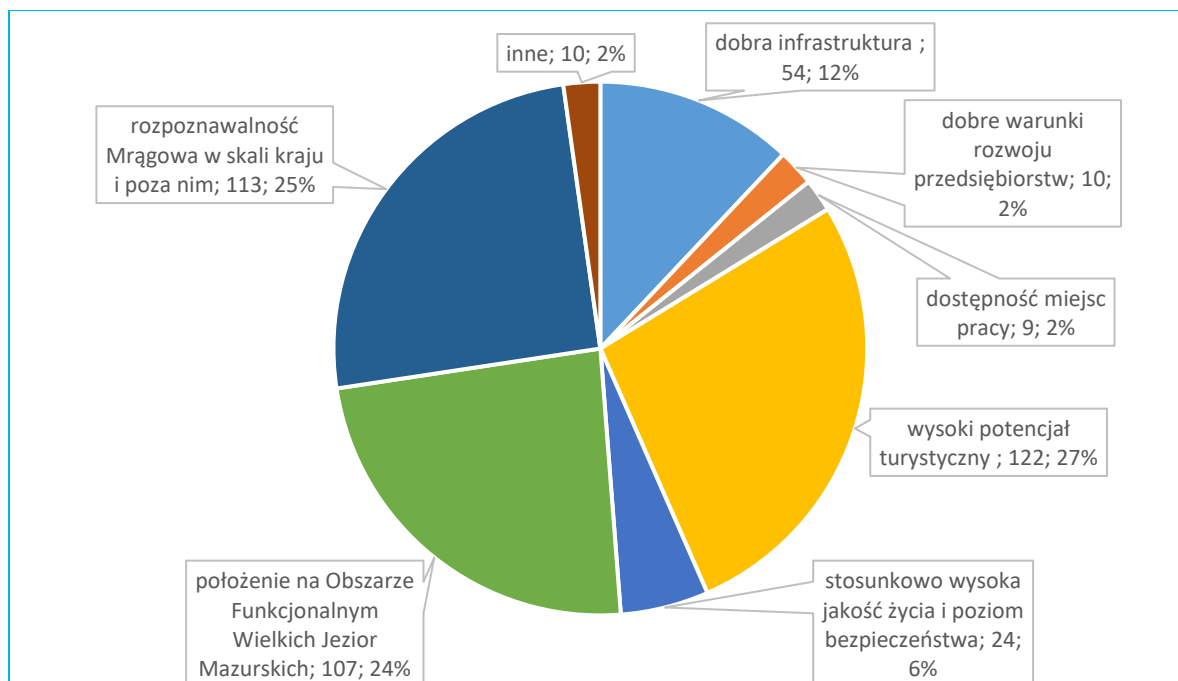
Działania infrastrukturalne	Działania nieinfrastrukturalne
<p>Tereny przemysłowe - na początek przez kilka lat zwolnienie z podatku od nieruchomości</p> <p>Rozbudowa parku przemysłowego</p> <p>Tani wynajem lokali do prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Dofinansowanie do wynajmu lokali na działalność firmy lub użyczenie wolnych lokali miastowych dla nowopowstałych działalności na okres np. 2-3 lat-za darmo, po tym czasie za rozsądną opłatą</p> <p>Więcej sklepów osiedlowych</p> <p>Mniejsze podatki dla lokalnych rodzimych firm, stop hipermarketom</p> <p>Sprowadzić sieci handlowe, których nie ma w mieście</p> <p>Pozyskanie firm produkcyjnych, wolna strefa ekonomiczna</p> <p>Budowa galerii handlowej</p> <p>Poprawa komunikacji strefy przemysłowej tj. poprawa jakości i szerokości dróg dojazdowych do specjalnej strefy przemysłowej</p> <p>Budowa parkingu z prawdziwego zdarzenia dla strefy przemysłowej typu TIR (poprawi to tranzyt)</p> <p>Smażalnia ryb mazurskich jezior – duży punkt gastronomiczny z możliwością konsumpcji</p> <p>Nacisk na kontynuację budowy nowej „16” Mrągowo-Ełk</p> <p>Rozwój usług w zakresie turystyki: turystyka zdrowotna, turystyka medyczno-rehabilitacyjna, turystyka uzdrowiskowa</p> <p>Teren po byłym Intermache na oś Mazurskim ma duży potencjał</p>	<p>Profity oraz ulgi podatkowe za nowe miejsca pracy w Mrągowie, w tym dla młodych ludzi</p> <p>Obniżenie podatków dla lokalnych przedsiębiorców</p> <p>Promocja Mrągowo jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcom</p> <p>Podnieść do stawek maksymalnych wysokość stawek podatki od nieruchomości zajętych pod prowadzenie działalności gospodarczej, a pozyskane w ten sposób dodatkowe środki przeznaczyć na promocję marki Miasta Mrągowo w ogólnopolskich mediach</p> <p>Wsparcie małych firm, szczególnie tych dopiero startujących</p> <p>Obniżenie opłat za lokale</p> <p>Pomoc w finansowaniu szkoleń dla lokalnych przedsiębiorców</p> <p>Więcej miejsc pracy średnio i wyżej zarobkowych, oferty pracy celowane do młodych</p> <p>Wprowadzić do szkół zajęcia z przedsiębiorczości, finansów, oszczędzania</p> <p>Dofinansowanie praktyk uczniów szkół o profilach zawodowych tak aby zachęcić lokalnych przedsiębiorców do przeprowadzenia praktyk i wykształcenia przyszłych pracowników pod potrzeby i oczekiwania firm</p> <p>Promocja firm w regionie, kraju, za granicą</p> <p>Inicjatywy rozwoju dla kobiet i rodzin</p> <p>Organizacja kursów, nauczanie młodych, pomoc w otwarciu działalności</p> <p>Ulgi dla lokalnych przedsiębiorców, wsparcie dla lokalnej gastronomii</p> <p>Propagowanie działań kobiet w biznesie, zajęcia dla dzieci i młodzieży w szkołach w zakresie nauki</p> <p>Nowe inwestycje i miejsca pracy z obszarów cyfrowych</p>

Działania infrastrukturalne	Działania nieinfrastrukturalne
	<p>Ulgi dla inwestycji związanych z nowymi technologiami</p> <p>Warunki dla inwestycje w innowacyjność</p> <p>Poszukiwanie i zapewnienie warunków do powstawania przedsiębiorczości typu start-up</p> <p>Organizacja spotkań przedsiębiorców z przedstawicielami gminy</p> <p>Ulgi podatkowe dla nowotworzonych działalności, przedsiębiorców wytwarzających regionalne produkty</p> <p>Kontynuacja i rozwój współpracy samorząd-biznes</p> <p>W tym punkcie należy stwierdzić, że wiele zależy od ogólnej sytuacji gospodarczej kraju, działaniem Gminy Miasta, które mogłoby polepszyć sytuację przedsiębiorców to stworzenie sytuacji/atmosfery przekonania przedsiębiorców, że Gmina/Urząd to nie wróg, a partner. Mogłaby pomóc informacja dla przedsiębiorców o możliwości pozyskani środków unijnych, o przepisach prawa miejscowego ich obowiązujących</p> <p>Dofinansowania dla małych przedsiębiorców na rozwój i modernizację, dofinansowanie dla tworzonych stanowisk pracy, dofinansowanie do szkoleń biznesowych, pomoc doradcy podatkowego dla przedsiębiorców</p> <p>Stworzenie platformy reklamowej dla rzemieślników, małych i średnich przedsiębiorców z miasta Mrągowo pozwalających na reklamowanie swoich towarów i usług</p>

3. Co w Pani/Pana miejscowości trzeba zrobić w pierwszej kolejności, w najbliższych latach?
(proszę o wymienić max. 3 inwestycje)

Inwestycje, jakie pojawiły się w odpowiedzi były podobne, co zostały wskazane w odpowiedziach na pytanie 2.

4. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron Mrągowo

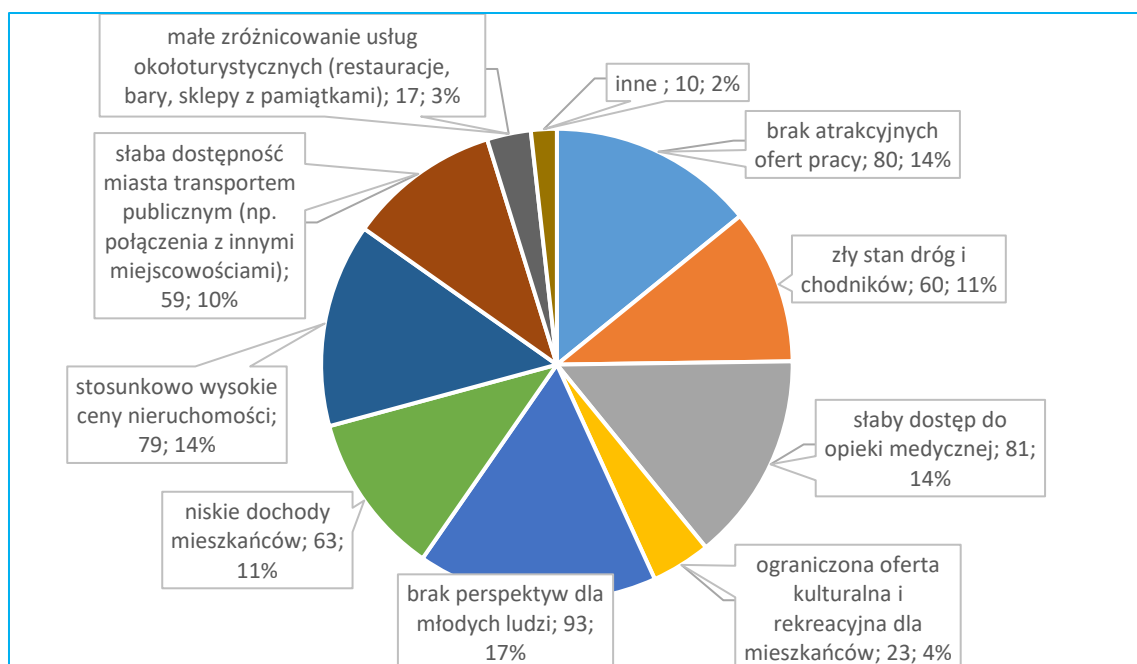

Do najważniejszych mocnych stron Miasta Mrągowo według respondentów są: wysoki potencjał turystyczny (27%), rozpoznawalność Mrągowo w skali kraju i poza nim (25%) oraz położenie na Obszarze Funkcjonalnym Wielkich Jezior Mazurskich (24%).

Dodatkowo ankietowani wskazali swoje własne odpowiedzi: dobry dojazd do Olsztyna, spokojne miasto, koncerty telewizyjne, wystarczy dotrzymać obietnic, brak mocnych stron – miasto służy jako miejsce noclegowe dla turystów okolicznych miejscowości, spokój dla osób poszukujących kontaktu z naturą przy jednoczesnym ogromnym dostępie do rozrywki i kultury, zwłaszcza w ciepłych miesiącach, rozpoznawalność Mrągowo, idealna lokalizacja nie jest wykorzystana przez brak transportu zbiorowego i niszczenie przyrody, potencjał przez wszystkie wskazane propozycje odpowiedzi i oby nie zmałał, mleczarnia – maślanka.

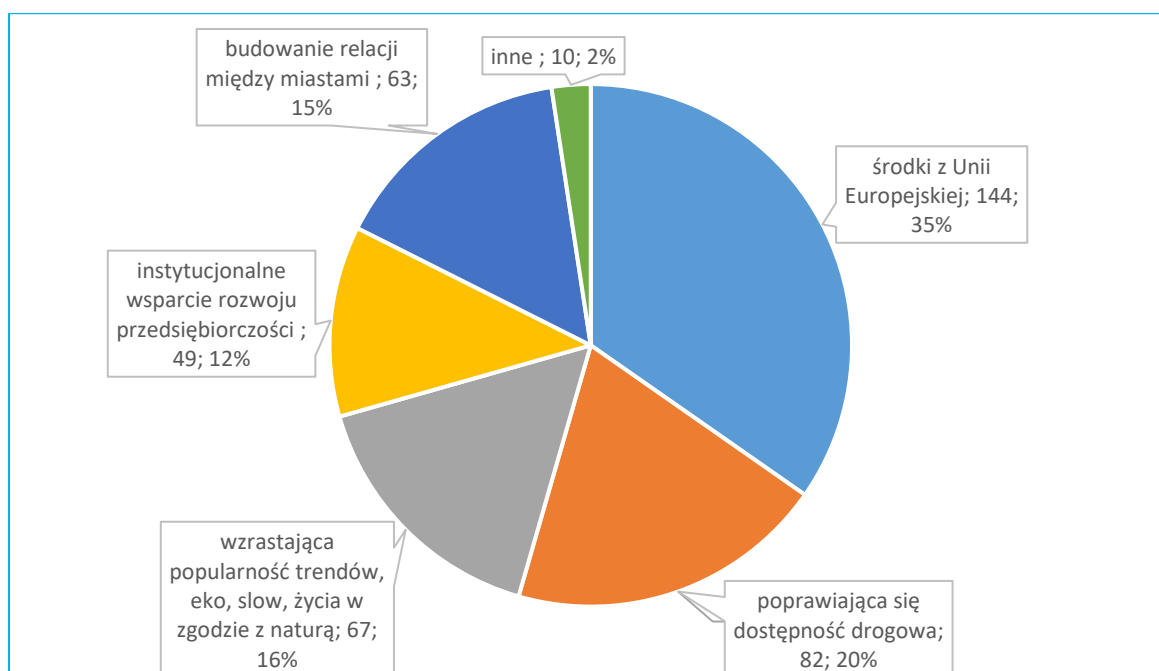
5. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron Mrągowo

Według respondentów trzy najsłabsze strony Mrągowo to: brak perspektyw dla młodych ludzi (17%), brak atrakcyjnych ofert pracy (14%) oraz słaby dostęp do opieki medycznej (14%).

Dodatkowo ankieterzy wskazali swoje odpowiedzi: pogarszający się wygląd miasta, brak inwestycji służących mieszkańcom a nie tylko turystom np. basenu, opieka medyczna jest tragiczna, bliskość Giżycka i Mikołajek, które przyciągają turystów bardziej niż Mrągowo, mała ilość różnorodnych wydarzeń kulturalnych, poza koncertami, jak np. wystawy, które co prawda są w Muzeum i MCK, ale nie są to na pewno wystawy przyciągające ludzi z poza najbliższego regionu, poruszanie się po mieście jest bardzo utrudnione osobom na wózkach oraz niewidomym, wysokie krawężniki, brak dobrych oznaczeń i pomocy na przejściach, zbyt mało atrakcji w miesiącach „zimnych”, mało atrakcji turystycznych, tu nie ma co zaproponować turystom jeśli pytają „co warto zwiedzić”, wszystkie odpowiedzi, brak kolejowych połączeń pasażerskich.

6. Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru Mrągowo

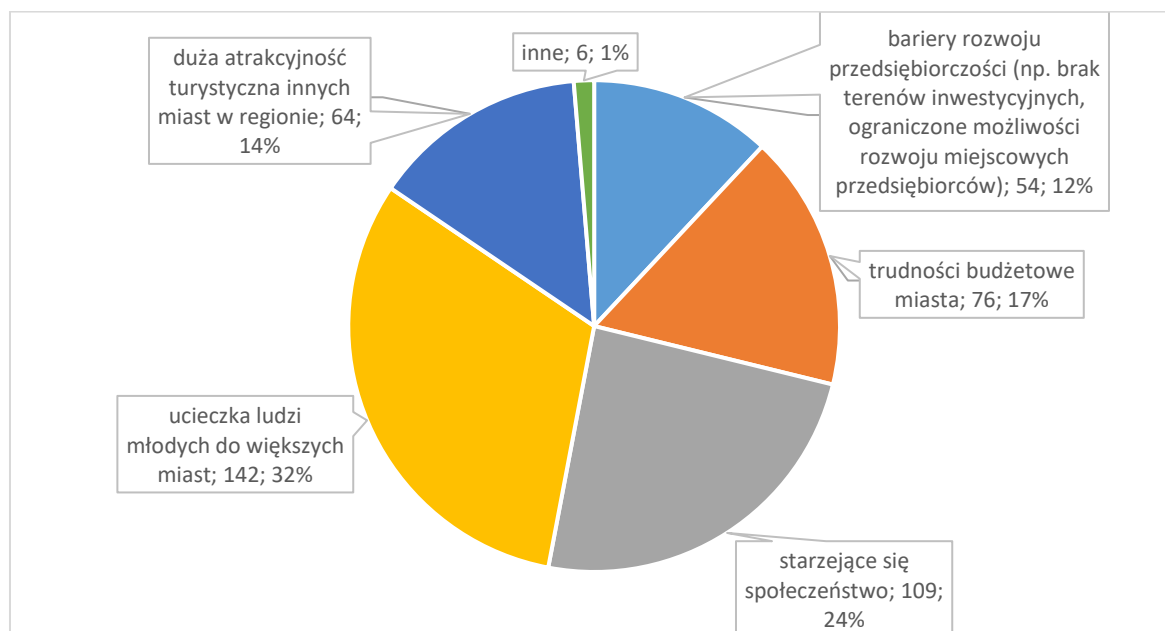

Do najważniejszych szans rozwojowych dla Mrągowo według respondentów są przede wszystkim środki Unii Europejskiej (35%), poprawiająca się dostępność drogowa (20%) oraz wzrastająca popularność trendów eko, slow, życia w zgodzie z naturą (16%).

Ponadto ankietowani mieli możliwość wskazać swoje odpowiedzi, do których należą: chęci nie tylko władz, ale i mieszkańców, potencjał ludzki, wystarczy dotrzymać obietnic wyborczych, budowa mieszkań, konsekwentnie budowania marki miasta jako mazurskiego kurortu, brak, kolej, rozwój publicznego transportu zbiorowego – kolejowego, wzmocnienie i rozwój marki Festiwalowe Mrągowo - wzmocnienie-rozwoj produktu i marki Pikniku Country - promocja możliwości zamieszkania (i atutów mieszkania w Mrągowie), ciężko powiedzieć.

7. Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju Mrągowo

Do największych zagrożeń dla rozwoju Miasta Mrągowo według respondentów należy: ucieczka ludzi młodych do większych miast (32%), starzejące się społeczeństwo (24%) oraz trudności budżetowe Miasta (17%).

Dodatkowo ankietowani wskazali dodatkowe odpowiedzi: niszczytelki sabotaż ze strony Mrągowskiej Wspólnoty Samorządowej oraz Mrągowskiej Inicjatywy Społecznej, trochę mniej urzędników w UM, niszczenie się infrastruktury turystycznej i niektórych atrakcji; coraz bardziej wymagający turyści, psucie się relacji sąsiedzkich i coraz mniejsza integracja szczególnie młodzieży, wystarczy dotrzymać obietnic wyborczych, niszczenie terenów zielonych, naturalnych kosztem parkingów, bloków i inwestycji deweloperskich, brak usług związanych ze spędzeniem czasu wolnego.

8. Proszę dokończyć zdanie: Uważam, że Mrągowo jest ....

Tabelę podzielono na trzy części opinii: pozytywnej, negatywnej oraz pozytywnej, które zawierają również odczucia sceptyczne.

Mrągowo jest...

Pozytywne	Pozytywne, „ale”	Negatywne
<p>miastem, w których dobrze się żyje!, dobrym miejscem do życia :)</p> <p>fajne miasto.</p> <p>dobrym miejscem do codziennego życia.</p> <p>miastem z charakterem.</p> <p>wspaniałe.</p> <p>pięknym miastem.</p> <p>miastem o dużym potencjale, szczególnie turystycznym.</p> <p>najlepszym miastem :)</p> <p>miejscem, które może stać się turystyczną perłą Polski.</p> <p>miastem o dużym potencjale, który trzeba wykorzystać.</p> <p>najpiękniejszym miastem na świecie.</p> <p>bardzo atrakcyjnym miastem pod względem turystycznym posiada duży potencjał o który należało by zadbać z ogromną starannością.</p> <p>warte starań.</p> <p>miastem, które ma szansę zatrzymać młodych ludzi i stworzyć godne warunki życia, aż do emerytury.</p>	<p>świetnym miejscem do życia, jednak mimo wszystko wymagającym dalszego intensywnego rozwoju.</p> <p>miastem spokojnym, lecz mało atrakcyjnym poza sezonem.</p> <p>pięknym miastem, z duszą i historią. Mrągowo to bardzo rozpoznawalna część Mazur w Polsce, która dzięki dobrej władzy i przemysłanym inwestycjom jest w stanie być rozwojowym miejscem dla młodych ludzi. Chciałabym wrócić do rodzinnego miasta, ale czy znajdę tam pracę? To pytanie jest w mojej głowie każdego dnia.</p> <p>dobrze do życia, natomiast opieka zdrowotna pozostawia wiele do życzenia.</p> <p>pięknym miastem ale brak tu perspektyw do rozwoju.</p> <p>wystarczy dotrzymać obietnic wyborczych.</p> <p>fajnym miastem, ale z nie wykorzystanym potencjałem. Przydałoby się wsparcie do otwarcia jakiś firm HI-TECH typu biotechnologia, informatyka - coś z innej branży niż hotelarstwo czy przetwórstwo żywnościowe.</p> <p>piękne, atrakcyjne dla turystów, ciężkie do zamieszkania przez młodych ze względu na bardzo wysokie ceny mieszkań (myślę, że jest to skutkiem statusu miasta turystycznego).</p> <p>super tylko musi dorównać swoją ofertą okolicznym miastom jak Giżycko lub Mikołajki.</p> <p>wspaniałym miastem, ale poza sezonem letnim to tzw. martwe miasto.</p> <p>jeszcze do dopracowania.....</p>	<p>coraz brzydszym miastem w porównaniu z np. Giżyckiem, Augustowem, Suwałkami.</p> <p>miastem ludzi starszych.</p> <p>miastem w którym nie ma miejsc pracy za godne wynagrodzenie.</p> <p>typowa sypialnią.</p> <p>brudne.</p> <p>miastem, które się wyludnia.</p> <p>nie tak dobrze rozwinięte jak mogłoby być.</p> <p>miastem bez perspektyw.</p> <p>miastem traktowanym jako prywatna własność.</p> <p>zaniedbane pod kątem atrakcyjności turystycznej, z czego większość mieszkańców żyje. Źle dobrane inwestycje. Lokale należące do miasta, nie przynoszące dochodu, które są atrakcyjne i mogłyby przyciągnąć turystów, tak ja to było za czasów dzierżawców tych obiektów. Super, że komunikacja jest bezpłatna, ale zachowania kierowców</p>

Pozytywne	Pozytywne, „ale”	Negatywne
<p>miastem z dużym potencjałem aby dalej się rozwijać. Jest atrakcyjnie położone i rozpoznawalne w Polsce. Dzięki dobrym decyzjom władz będzie też się rozwijało się w kierunku jaki oczekują mieszkańcy i potencjalni inwestorzy.</p> <p>może być idealnym miejscem do życia.</p> <p>małym, przytulnym miasteczkiem.</p> <p>jedynym w swoim rodzaju i doskonałym miejscem na ułożenie sobie tu życia na długie lata. Praca też się znajdzie.</p> <p>turystycznym miastem w lato jak i w wiosnę bardzo dobra robotę robi pilnik country.</p> <p>spokojnym miejscem do życia dla rodzin i osób starszych, atrakcyjnie położonym z dużym potencjałem.</p> <p>zbudowania miasta turystycznego o ciekawej infrastrukturze miejskiej, sportowej przyjaznej przyjeźdnym i mieszkańcom.</p> <p>moim miejscem na ziemi. To miasto przyjazne i chętnie odwiedzane przez innych.</p>	<p>pięknym miastem lecz nie jest w pełni wykorzystywane, umiera poza latem.</p> <p>bardzo atrakcyjne w sezonie letnim, jednak mało urokliwe w sezonie jesienno-zimowym.</p> <p>super miejscem do życia gdyby nie tak słabe zarobki...</p> <p>miastem o dużym potencjale, który cały czas nie jest wykorzystany - brak jest dobrego planu wieloletniego, który będzie konsekwentnie realizowany.</p> <p>stolicą Mazur z potężnym potencjałem na rozwój w branży turystycznej. Niestety przez to, że nie znajduje się na szlaku wielkich jezior przegrywa z Giżyckiem czy Mikołajkami, które kompletnie nie mają nic do zaoferowania w dziedzinie turystyki.</p> <p>dobrym miastem do zamieszkania ale powinno kłaść większy nacisk na sport i rekreację oraz wykształcenie młodzieży</p> <p>super miejscem turystycznym, które trzeba mocniej promować.</p> <p>okej ale brak w nim przyszłości dla młodych ludzi oraz brak mieszkań komunalnych dla młodych ludzi, ponieważ miasto daje mieszkania dla alkoholików i ludzi wychodzących z więzienia.</p> <p>bardzo fajnym miastem ale w ostatnim czasie coraz więcej przedsiębiorców zamyka swoje firmy. Miasto pustoszeje Nie ma żłobka miejskiego, gdzie inne miasta mają takie.</p> <p>miastem z potencjałem ale nie ma osób które mogłyby to wydobyć.</p>	<p>powoduje, że strach jest wysłać te komunikacja dziecko do szkoły.</p> <p>mało rozwojowe dla młodych ludzi.</p> <p>przestarzałe.</p> <p>nudne i bez perspektyw dla młodych osób.</p> <p>miastem wymagającym zmian.</p> <p>wygasłe, pod kątem turystycznym, miasta pobliskie (Kętrzyn, Giżycko, Mikołajki) mają więcej atrakcji od Mrągowo.</p> <p>odcięte od świata przez brak pasażerskich połączeń kolejowych.</p> <p>uważam że Mrągowo jest daleko w tyle za innymi miastami na Warmii i Mazurach.</p> <p>nieatrakcyjne pod wieloma względami.</p> <p>gorsze niż kiedyś.</p> <p>powoli umierającym miastem.</p> <p>coraz słabiej rozwinięte.</p> <p>niezdecydowane jakim chce być miastem, czy dbać o mieszkańców czy o turystów, czy o przedsiębiorców, czy znów turystów.</p> <p>nie zachęca do pozostawiania młodych ludzi.</p>

<p>ciekawym, ładnie położonym miastem. miastem z szerokimi perspektywami.</p>	<p>miastem mającym potencjał, ale trzeba popracować, by go w pełni wydobyć.</p>	
<p>Pozytywne</p>	<p>Pozytywne, „ale”</p>	<p>Negatywne</p>
<p>gościnnym i przyjaznym miejscem na wakacje i.....na całe życie. idealnym miejscem do życia! miastem z dużym potencjałem aby dalej się rozwijać. jest atrakcyjnie położone i rozpoznawalne w Polsce. Dzięki dobrym decyzjom władz będzie też się rozwijało się w kierunku jaki oczekują mieszkańcy i potencjalni inwestorzy. doskonałym miejscem na realizację swoich marzeń. miastem bez granic. Mrągowo to miasto wielkich wydarzeń i dużych możliwości. miasteczkiem z ciekawą historia i tradycjami. pięknym miastem, położonym w otoczeniu malowniczego krajobrazu. urocze. Położone pięknie na kilku jeziorach między dwoma wzniesieniami. Dobrze, by ludzie się bardziej szanowali. miastem z olbrzymim potencjałem i możliwościami, które należy wspierać,</p>	<p>miastem z potencjałem. Zaniedbanym jednak przez władze miasta i ograniczone ich działaniami. Kumoterstwo i nepotyzm to główne idee obecnych i poprzednich władz. zachowawcze i wtórne w swoich ,często pozytywnych działaniach. Więcej otwartości na niekonwencjonalne i nowatorskie podejście do jego rozwoju. Warto też zaczerpnąć z dobrych pomysłów poprzedników /choć dzisiaj przegranych/, np. konkurs na najciekawszą witrynę nawiązującą do charakteru festiwalu muzyki country pięknym miastem. Szkoda, że nie jest połączone jeziorami z innymi miastami, żeby można było przepłynąć statkiem lub innym wodnym transportem. Myślę, że to by przyciągnęło więcej turystów. miastem idealnym dla osób starszych, które potrzebują odpoczynku i spokoju. W Mrągowie brakuje perspektyw dla osób młodych, zostają tu jedynie ci, którzy muszą. Ofert pracy dla osób kończących szkoły średnie/uczelnie jest niewiele. W Mrągowie górują dwie firmy, jednak są to przedsiębiorstwa, gdzie zapotrzebowanie jest głównie na pracę fizyczną, obsługę maszyn czy kierowców. Większość nastawiona jest na wyjechanie do innego miasta już od rozpoczęcia szkoły średniej. Poza tym Mrągowo nie zapewnia rozrywki na wystarczającym poziomie dla osób młodych i w średnim wieku. Weekendami i wieczorami miasto jest praktycznie puste. Jedynie w sezonie wakacyjnym napływ turystów powoduje, że miasto się ożywia, jednak miejsc do rekreacyjnego spędzania czasu czy zapewnienia sobie rozrywki</p>	

<p>pielęgnować i oczywiście rozwijać. To moje miasto na ziemi...</p>	<p>jest niewiele. Jedyne kluby w mieście nie cieszą się najlepszymi opiniami, młodzież specjalnie jedzie do Olsztyna, żeby nacieszyć się chwilą relaksu i spędzić czas ze znajomymi.</p>	
<p>Pozytywne</p>	<p>Pozytywne, „ale”</p>	<p>Negatywne</p>
<p>miastem przyjaznym ludziom, którzy lubią naturę. Malownicze.</p>	<p>pięknym miastem, jednak brakuje konkretnie określonych celów, które chcemy realizować. Musimy sobie popatrzeć w przyszłość i zastanowić się jakie miasto chcemy stworzyć, co ma w nim być, jak ma wyglądać za kilkanaście lat i jak ma na siebie zarabiać. Tu co zmiana władzy, to zmiana planów i zamierzeń. Miasto jest pięknie położone, może na siebie zarabiać, ale cele to podstawa.</p>	

8. SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

Spis tabel

Tabela 1. Czas dojazdu z Mrągowo do wybranych miejsc.....	9
Tabela 2. Gospodarka wodociągowa w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021.....	13
Tabela 3. Gospodarka kanalizacyjna w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021.....	14
Tabela 4. Gospodarka gazowa w Gminie Miasto Mrągowo w latach 2017-2021.....	15
Tabela 5. Prognoza ludności w Lidzbarku Warmińskim do 2030	31
Tabela 6. Wydarzenia kulturalne organizowane przez Mrągowskie Centrum Kultury w latach 2017-2022	35
Tabela 7. Wyszczególnienie zorganizowanych imprez wraz z liczbą uczestników w latach 2017-2021.....	36
Tabela 8. Atrakcyjność turystyczna powiatu mrągowskiego na tle województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2017-2021.....	45
Tabela 9. Powody trudnej sytuacji życiowej podczas udzielania pomocy społecznej w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021	48
Tabela 10. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w 2022 roku (%)	55
Tabela 11. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2022r. (%).....	56
Tabela 12. Frekwencja w wyborach powszechnych w latach 2018-2020.....	62
Tabela 13. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie beneficjentów z Mrągowo – wartość narastająca	66
Tabela 14. Bezrobotni w Mieście Mrągowo według niekorzystnej sytuacji w latach 2017-06.2022 (osoba).....	73
Tabela 15. Bezrobotni według wieku w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba).....	73
Tabela 16. Bezrobotni według wykształcenia w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba)...	74
Tabela 17. Bezrobotni według czasu pozostawiania bez pracy w Mieście Mrągowo w latach 2017-06.2022 (osoba).....	74
Tabela 18. Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych w okresie finansowania 2014-2020	78
Tabela 19. Diagnoza porównawcza – sfera przestrzenno-środowiskowa.....	81
Tabela 20. Diagnoza porównawcza - sfera społeczna	83
Tabela 21. Diagnoza porównawcza – sfera gospodarcza	86

Spis wykresów

Wykres 1. Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności na tle wybranych jednostek terytorialnych ..	12
Wykres 2. Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności na tle wybranych jednostek terytorialnych ..	12
Wykres 3. Zebrane odpady komunalne na terenie Miasta Mrągowo w latach 2017-2021 (t)	22
Wykres 4. Liczba ludności w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)	26
Wykres 5. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)	27
Wykres 6. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Mieście Mrągowo na tle analizowanych jednostek.....	28
Wykres 7. Saldo migracji w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba).....	28
Wykres 8. Saldo migracji na 1000 ludności (osoba)	29
Wykres 9. Ludność w wieku ekonomicznym w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021 (osoba)	30
Wykres 10. Piramida wiekowa mieszkańców Miasta Mrągowo w 2021r.	30
Wykres 11. Liczba seansów (szt.) i liczba widzów (osoba) w latach 2017-2021	33

Wykres 12. Gospodarstwa domowe oraz osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Mieście Mrągowo w latach 2017-2021	47
Wykres 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Mieście Mrągowo na tle powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski w latach 2017-2021	48
Wykres 14. Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w Mieście Mrągowo i wybranych jednostkach w latach 2017-2021 (osoba)	53
Wykres 15. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Mrągowo i wybranych jednostkach w latach 2017-2021 (osoba)	54
Wykres 16. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	58
Wykres 17. Podmioty gospodarcze działające na terenie Miasta Mrągowo z podziałem na sektor prywatny i publiczny	64
Wykres 18. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w Mieście Mrągowo i w wybranych jednostkach	65
Wykres 19. Liczba osób pracujących w Mrągowie w latach 2017-2021	70
Wykres 20. Liczba osób pracujących na 1000 ludności	70
Wykres 21. Stopa bezrobocia w powiecie mrągowskim na tle województwa i Polski (%)	71
Wykres 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (%)	72
Wykres 23. Liczba osób bezrobotnych w Mieście Mrągowo z podziałem na płeć w latach 2017-2022 (osoba)	72
Wykres 24. Dochody na 1 mieszkańca Miasta Mrągowo na tle wybranej jednostek w roku 2017 i 2021 (zł)	76
Wykres 25. Wydatki na 1 mieszkańca Miasta Mrągowo na tle wybranej jednostek w roku 2017 i 2021 (zł)	77

Spis rysunków

Rysunek 1. Miasto Mrągowo na tle powiatu mrągowskiego	3
Rysunek 2. Obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Mrągowo	7
Rysunek 3. Dostępność komunikacyjna Mrągowo	9
Rysunek 4. Dostępność drogowa z perspektywy atrakcyjności inwestycyjnej	10